

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ ENSTİTÜSÜ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ ANABİLİM DALI

ATATÜRK DÖNEMİNDE
DENİZ LİSESİ TARİHİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Levent KIRCA
2901050008

DÜZELTİLMİŞ TEZ

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Işıl ÇAKAN

İstanbul 2008

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAYI

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ Bilim Dalında 496 numaralı Levent KIRCA'nın hazırladığı **ATATÜRK DÖNEMİNDE DENİZ LİSESİ TARİHİ** konulu **YÜKSEK LİSANS TEZİ** ile ilgili **Tez Savunma Sınavı**, İ.Ü. Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 10./28.Maddesi uyarınca ..... günü saat .....'de yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda aday tezinin .....'ne **OYBİRLİĞİ/ OYÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA

DÜZELTMELER

1. Giriş bölümünün uzun olduğu değerlendirilmiş olup Heybeliada tarihçesi çıkarılmak suretiyle 12 sayfaya düşürülmüştür. (Sayfa 1-12)
2. Metin içerisinde bulunan yazım hataları, tablo numaralandırma ve kaynak tanıtım hataları düzeltilmiştir. Ancak tez teslimi sonrası tespit edilen bazı yazım hataları hala mevcuttur. Bunlar son teslim aşamasında düzelterek teslim edilecektir.
3. Methi BAYAR, Saim BESBELLİ, Nahit ÇAPANER, ve Mithat IŞIN'a ait Kurtuluş savaşında icra edilen deniz hareketına ilişkin eserler incelenmiş, sadece Mithat IŞIN'a ait İstiklal Harbi Deniz Cephesi adlı eserde Samsun Bahriye Mektebi hakkında bulunan bilgi giriş bölümüne dahil edilmiştir. (Sayfa 11)
4. "Deniz Lisesi'nin yapılandırılması ve teşkilat yapısı" bölümünde belirtilen TBMM tutanaklarından alıntı yapılan bölümde Askeri liselerin Müdafai Milliye bakanlığına bağlanması hususunda yapılan meclis görüşmeleri tekrar incelenmiş anılan görüşmelerde alıntı yapılan bölüm sonrası sadece oylama işlemlerine ait kayıtlar olduğundan eklenmemiştir. (Sayfa 24)
5. Sayfa 33'te bulunan Ali Haydar ALPAGUT'un "Asker Dönerken" adlı eserinden alıntı yapılan bölüm mükerrer yazıldığından çıkarılmıştır.
6. Öğrenci yaşamı bölümünde "Okul Nöbetçi Öğrenci" ve "Sağlık Nöbetçi Öğrenci" kavramları metin içerisinde tanımlanmak suretiyle düzenlenmiştir. (Sayfa 30-31)
7. Okulu ziyaret eden yabancı ve Türk heyetlerinin açıklanması tekrar düzenlenmiş, dağınık olan bilgiler bir araya getirilerek kronolojik olarak tekrar yazılmıştır. Bu bilgilere ait gazete taraması yapılmış ancak herhangi bir bilgi tespit edilememiştir. (Sayfa 32)
8. Genelkurmay Başkanlığının 1928 tarihli emri metin içerisinden çıkarılarak Ek olarak verilmiş, ancak öğrenci alım kriterlerinin belirtildiği başvuru, kayıt ve kabul şartları konusunda metin içerisinde belirtilen bölümler konunun ana hattını oluşturduğundan metin içerisinde bırakılmıştır.
9. İlk olarak 1936 yılında yapılan 18 Kasım okulun kuruluş yıl dönümü kutlamaları konusunda 1937-38 yıllarına ait herhangi bir kayıt/eser tespit edilememiştir.
10. 1929-38 yılları arasında okula alınan öğrencilere ait listeler incelenerek okula başvuran öğrencilerin bölgesel katılımı ve bu sınıfların mezun verme başarı oranları belirlenmiş ve liste sonlarına eklenerek tespit edilen dikkat çekici hususlar açıklanmıştır. (Sayfa 47-61)
11. Atatürk döneminde Deniz Lisesi'nde yapılan değişiklikler detaylandırılarak sonuç bölümüne eklenmiştir. (Sayfa 62)
12. 19 Mayıs törenlerine Deniz Lisesi'nin katılımı konusunda yapılan kitap/gazete taramalarında herhangi bir belge tespit edilememiş ancak Deniz Lisesi müzesinde 1936 yılında Taksim stadında yapılan 19 Mayıs kutlamalarına ait bir fotoğraf bulunmuş ve bu fotoğraf EK-XXVIII olarak Ekler bölümüne dahil edilmiştir. (Sayfa 103)
13. 1929-38 döneminde Deniz Lisesi'nde görev yapan öğretmenler araştırılmış, Deniz Harp Okulu arşivlerinde öğretmen sicil defteri bulunmuştur. Ancak öğretmenlerin verdiği dersler incelendiğinde Deniz Lisesi müfredatı ile uyuşmadığı tespit edilmiş ve öğretmenlerin Deniz Harp Okulu derslerine girdiği değerlendirilerek çalışma içinde yer verilmemiştir.

14. Deniz Lisesi mezunlarının girdiği olgunluk sınavında başarılı olamayan öğrencilerin muamele memuru olmaları hususunda devamlılıklarını gösteren künye defterlerinde herhangi bir kayda rastlanmamıştır. Bu öğrencilerin Deniz Lisesi'nden ayrıldığı değerlendirilmiştir. Okuldan ihraç edilen öğrenciler hakkında bilgiler (ihraç nedenleri) öğrenci listeleri bölümünde belirtilmemiştir.

15. Ekler bölümünde yayınlanan belgelerin kaynakları ve künye kayıtları belirtilmiştir. Deniz Lisesi müzesinden alınan fotoğraflara ait künye numarası daha önceden olmadığından belirtilmemiştir ancak bu çalışmanın hazırlanması sürecinde ilgililere bu eksikliğin belirtilmesi sayesinde tüm fotoğraflara envanter numarası verilmesi sağlanmış ve Ekler bölümünde bu fotoğraflara ait envanter numaraları belirtilmiştir.

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum ATATÜRK DÖNEMİNDE DENİZ LİSESİ TARİHİ adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğundan, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

EYLÜL 2008

Levent KIRCA

ÖZET

Osmanlının gerileme döneminde geri kalmışlığının farkına varılarak batılılaşma hareketlerine girişme çabalarında askeri yenileşme hareketlerinden biri olarak ordu ve donanmanın gerek donanım gerekse personel olarak gelişmiş ve eğitimli subaylara ihtiyaç olduğu tespit edilmiş ve bu subayları yetiştirecek eğitim kurumlarının kurulmasına başlanmıştır. Bu çalışmada kuruluşu ile Osmanlı yenileşme hareketlerine öncülük ederek günümüzde de varlığını halen sürdüren ilk batılı eğitim kurumu Deniz Lisesi'nin kuruluşu ve Cumhuriyet dönemine kadar olan gelişimi hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

Atatürk dönemindeki değişikliklerin, inkılap hareketlerinin ve özellikle Tevhidi Tedrisat Kanununun kurum üzerindeki uygulamaları sonucunda, okuldaki eğitim ve teşkilat yapısı basılı kaynaklar ve anı kitapları, döneme ait belgeler ve belirtilen dönemde okulda öğrenci olarak bulunan kişilerle yapılan sözlü tarih çalışmaları ile desteklenerek yapılan araştırmalarda eğitim sistemindeki değişiklik ortaya konulmuş, inkılap hareketleri neticesinde kıyafet ile şapka değişimleri tespit edilmiş, okula alınacak öğrencilerde aranacak özellikler ve özelliklerdeki değişim aktarılmaya çalışılmıştır. Farklı kaynaklardan alınan bilgiler karşılaştırılarak en doğru bilgiye ulaşılmaya çalışılmıştır.

İncelenen 1928-1939 döneminde ise okulda bulunan öğrenciler ve devlet yönetiminin üst kademelerine kadar yükselmiş Deniz Lisesi mezunları hakkında bilgiler sunulmuştur.

ABSTRACT

As one of the military renovation movements during the Ottoman Empire's westernization efforts as a result of her worsening condition during the decline, it was realized that both the army and the navy needed advanced equipment and well educated officers and establishment of these schools were initiated to educate these officers. In this study, information is presented about the Naval school, which maintains its existence until present day and happens to be the first western style school to pioneer the Ottoman renovation movement, its establishment and progress until the modern Turkish Republic era. As a result of the changes in the Atatürk era, the modernization movements and especially the "The Law for Union of Education", the educational structure of the school, the changes in the uniforms and hats, the requisites for applicants have been established during that time and the details of these changes have been supported with printed sources, memoirs, historical and verbal accounts with midshipmen of the time. Information from different sources has been compared and cross-checked to reach the most accurate data.

Information about midshipmen who were registered during the 1928-1939 era and Naval High School graduates who have risen to the highest levels of government have been published.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖNSÖZ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
TABLO LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ATATÜRK DÖNEMİNDE DENİZ LİSESİ

1. MEKAN: DENİZ LİSESİ KAMPÜSÜ.....	13
A. Komutanlık Binası.....	16
B. Tarihi Dershane Binası	16
C. Yavuz Direği.....	17
D. Hazırlık Sınıfı Binası.....	17
E. Deniz Lisesi Çanı.....	18
2. TEVHİDİ TEDRİSAT KANUNU VE DENİZ LİSESİ EĞİTİM SİSTEMİ...19	
3. DENİZ LİSESİ'NİN YAPILANDIRILMASI VE TEŞKİLAT YAPISI.....23	
4. ÖĞRENCİ NUMARALANDIRMA SİSTEMİ.....28	
5. ÖĞRENCİ KIYAFETLERİ	29
6. ÖĞRENCİ YAŞAMI.....30	
7. ÖĞRENCİ ALIM KRİTERLERİ.....33	
8. DENİZ LİSESİ KURULUŞ YILDÖNÜMÜ KUTLAMALARI.....39	

İKİNCİ BÖLÜM
DENİZ LİSESİ MEZUNU DEVLET BÜYÜKLERİ, DENİZ KUVVETLERİ
KOMUTANLARI VE 1929-38 DÖNEMİ ÖĞRENCİLERİ

I. DENİZ LİSESİ MEZUNU DEVLET BÜYÜKLERİ VE KUVVET	
KOMUTANLARI.....	41
A. Fahri KORUTÜRK.....	41
B. Rauf ORBAY.....	42
C. Bülent ULUSU.....	43
D. Oramiral Hilmi FIRAT.....	43
E. Oramiral Kemal KAYACAN.....	44
F. Oramiral Celal EYİCEOĞLU.....	45
G. Oramiral Zahit ATAKAN.....	45
II. 1929-1938 DENİZ LİSESİ ÖĞRENCİLERİ.....	46
A. 1929 LİSE GİRİŞLİLER.....	47
B. 1930 LİSE GİRİŞLİLER.....	47
C. 1931 LİSE GİRİŞLİLER.....	48
D. 1932 LİSE GİRİŞLİLER.....	50
E. 1933 LİSE GİRİŞLİLER.....	52
F. 1934 LİSE GİRİŞLİLER.....	54
G. 1935 LİSE GİRİŞLİLER.....	55
H. 1936 LİSE GİRİŞLİLER.....	56
İ. 1937 LİSE GİRİŞLİLER.....	58
İ. 1938 LİSE GİRİŞLİLER.....	60
SONUÇ.....	62
KAYNAKÇA.....	64
EKLER.....	68
EK I : Fahri KORUTÜRK(Cumhurbaşkanı).....	68

EK II	: Bülend ULUSU (Başbakan).....	69
EK III	: Rauf ORBAY (Başbakan).....	70
EK IV	: Oramiral Hilmi FIRAT.....	71
EK V	: Oramiral Kemal KAYACAN.....	72
EK VI	: Oramiral Celal EYİCEOĞLU.....	73
EK VII	: Oramiral Zahit ATAKAN.....	74
EK VIII	: Komutanlık Binası ve Deniz Lisesi.....	75
EK IX	: Tarihi Dershane Binası.....	76
EK X	: Münfesih YAVUZ Gemisinin Deniz Lisesi Ön Bahçesine Yerleştirilen Direği.....	77
EK XI	: Hazırlık Sınıfı Binası.....	78
EK XII	: Deniz Lisesi Ön Bahçesinde Bulunan Çan.....	79
EK XIII	: Deniz Lisesi Öğrencilerinin Okul içi Faaliyetleri.....	80
EK XIV	: Deniz Lisesi Komutanlarından Güverte Albay Şevket BELER.....	81
EK XV	: Mareşal Fevzi ÇAKMAK'ın Deniz Lisesi Ziyareti.....	82
EK XVI	: Japon Heyetinin Deniz Lisesi Ziyareti.....	83
EK XVII	: Deniz Lisesi Öğrenci Yatakhaneşi.....	84
EK XVIII	: Em. Dz. Kur. Kd. Alb. Ferda ANAOĞUL.....	85
EK XIX	: Em. Dz. Kur. Kd. Alb. Ferda ANAOĞUL'a ait Künye Defteri.....	86
EK XX	: Deniz Lisesi Öğrenci Karnesi.....	87-88
EK XXI	: Deniz Lisesi Öğrenci Diploması.....	89
EK XXII	: Deniz Lisesi Öğrencisi Sağlık Karnesi.....	90-91
EK XXIII	: Deniz Lisesi Öğrencilerinin Şapka Değişikliği Konusunda Kararname.....	92-94
EK XXIV	: Deniz Lisesi'ne İngilizce Öğretmeni Ataması Konusunda Kararname.....	95-96
EK XXV	: Deniz Lisesi' ni Ziyaret Edecek İsveç Heyeti için Ödenek Tahsisi Konusunda Kararname.....	97
EK XXVI	: Deniz Lisesi Başvuru Broşürü.....	98-99
EK XXVII	: Genelkurmay Başkanlığı'nın 27 Mayıs 1928 tarihli emri.....	100-102
EK XXVIII	: Deniz Lisesi öğrencileri 19 Mayıs kutlamalarında(1936).....	103

ÖNSÖZ

“Atatürk Döneminde Deniz Lisesi Tarihi (1923-1939)” adlı Yüksek Lisans Tez çalışmamızda; Osmanlının batılılaşma hareketlerinde üzerine eğildiği ilk eğitim kurumu olan ve halen varlığını sürdüren Deniz Lisesi’nin gelişim süreci ile Atatürk döneminde tabii olduğu değişiklikler ve bu değişikliklerin günümüz Deniz Lisesi’ne etkilerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Cumhuriyet dönemindeki değişikliklerin, inkılap hareketlerinin ve özellikle Tevhidi Tedrisat Kanununun kurum üzerindeki etkileri, öğrenci seçme ve alım kriterleri okuldaki eğitim ve teşkilat yapısı, basılı kaynaklar ve anı kitapları ile döneme ait belgeler ve anılan dönemde okulda öğrenci olarak bulunan kişilerle yapılan sözlü tarih çalışmaları ile desteklenerek açıklanmaya çalışılmıştır. Söz konusu dönemde Deniz Lisesi’nin günümüzden farklı olarak Deniz Harp Okulu ile aynı çatı ve komuta yapısı altında olması Deniz Lisesi hakkında bilgi toplamayı son derece güçleştirmektedir. Elde edilen her belge ayrıca Deniz Harp Okulu’ndan ayrıştırılmak için ikinci bir inceleme gerektirmektedir.

Mezunu olduğum Deniz Lisesi’nin tarihi konusunda Yüksek Lisans düzeyinde tez çalışması olanağı sağlayan İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü ile bu araştırma konusunun belirlenmesinde ve çalışmanın her aşamasında bana yardımcı olan ve sabırla yol gösteren tez danışmanım ve değerli hocam Doç. Dr. Işıl Çakan’a teşekkürü borç bilirim. Ayrıca çalışmamın gelişim ve araştırma sürecinde anıları ile beni bilgilendiren ve elindeki belgeleri kullanımımıza sunan Em. Dz. Kur. Kd. Alb.Ferda Anaoğul ile arşiv araştırmalarında yardımlarını esirgemeyen Öğ.Yzb. Didem Özdarcan’a teşekkür ederim.

İstanbul, Eylül 2008

Levent KIRCA

KISALTMALAR LİSTESİ

A.e.	Aynı eser
A.g.e.	Adı geçen eser
Alb.	Albay
Bnb.	Binbaşı
C	Cilt
COMEDNOREAST	NATO Kuzeydoğu Komutanlığı
Dz.	Deniz
Em.	Emekli
Kd.	Kıdemli
Kur.	Kurmay
NATO	Kuzey Atlantik Paktı Örgütü
s.	Sayfa
Ütğm.	Üsteğmen
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCG	Türkiye Cumhuriyeti Gemisi
TTK	Türk Tarih Kurumu
Tğm.	Teğmen
t.y.	Tarih yok
Yb.	Yarbay
y.y.	Yayın yeri yok
Yzb.	Yüzbaşı

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : 1928-29 Deniz Lisesi Ders Müfredatı

Tablo 2 : Deniz Lisesi İsim Kronolojisi

GİRİŞ

Ölçümlere göre yerkürenin toplam yüzölçümü 510.300.500 kilometrekaredir ve bunun 361.350.000 kilometrekaresi sularla kaplıdır. Karalar ise ancak 148.950.500 kilometrekareyi işgal ederler. Başka bir deyişle, yerkürenin % 71'ini denizler, % 29'unu ise karalar kaplamıştır ve su ile kaplı bölgeler karaların 2.45 katıdır.

Tarihin hemen her döneminde denizler, birleştirici özelliklerinden dolayı medeniyetleri birbirlerine yaklaştıran, kültür alışverişini sağlayan, sosyal, ekonomik ve teknik alanlarda meydana gelen gelişmeleri yaygınlaştıran, devletlerarası siyasi ilişkileri düzenleyen önemli bir unsur olmuştur. Zira denizler, insan topluluklarının müşterek yurdu olan toprakları saran ve karayollarının bittiği yerlerde, birleştirici özelliklerini açıkça ortaya koyan birinci derecede önemli yollardır. Şu halde denizler, kara ticaret merkezlerinin ve dolayısıyla kara ticaret yollarının bittiği yerler değil, başladığı yerlerdir. İşte denizlerin bu özelliklerini bilen ve onu değerlendiren devletler, daima, bir cihan devleti olma yolunda önemli avantajlar sağlamışlardır ve kurdukları devletler de daha uzun ömürlü olmuştur. Bunun aksine olarak, denizleri ayırıcı bir unsur olarak gören ve devlet politikalarını da buna göre ayarlayan devletler, ne yazık ki, bu politikalarının bedelini çok ağır ödemişler ve hiçbir zaman uzun ömürlü olamamışlardır.

XIV. ve XV. yüzyıllarda bir kara imparatorluğu görünümünde olan Osmanlı Devleti XVI. ve XVII. yüzyıllarda tam bir deniz imparatorluğu haline gelmiştir. Akdeniz'in batısı Türk kontrolüne girmiş, Doğu Akdeniz, Karadeniz, Kızıldeniz ve Marmara Denizi birer Türk Gölü olmuşlardır. Ayrıca Hint Okyanusu'na da açılan Türk denizcileri, Hindistan'a kadar birçok sefer düzenlemişlerdir. Bu dönemde Barbaros Hayrettin Paşa'nın "Denizlere hakim olan cihana hakim olur" sözü tam anlamıyla devlet politikasında yerini almıştır.

Önceleri deniz stratejisinin önemini yakalayan Osmanlılarda, sonraki dönemlerde, başta denize yönelik devlet politikalarının eksikliği ve Avrupa'daki Rönesans, Reform ve Sanayi Devrimi'nin rakip donanmaları buhar gücü ve silah teknolojisi ile güçlendirmesi gibi çeşitli nedenlerle denizcilik gücü gelişimini sürdürememiştir. Bunda, verimli Anadolu toprakları ve Balkanlar'daki halkın kendi kendine yeterli, dışa fazla gereksinim duymayan kapalı bir ekonomik sistem işletmelerinin ve dolayısıyla dış ticarete ve kolonilere fazla ihtiyaç duymamalarının da önemli rolü olmuştur.

Osmanlı Devleti XVII. yüzyılla birlikte birbirini izleyen yenilgiler ve Avrupa devletlerinin gelişmesi karşısında siyasi ve kültürel birliğini muhafaza etmek ve devamını sağlamak için, Batı'nın ilim ve tekniğinden faydalanması gereğini kesin olarak anlamıştır. 1770 yılında yaşanan "Çeşme Faciası" beraberinde "ıslahat" meselesini gündeme getirmiş ve XVIII. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'ni meşgul eden en önemli konulardan biri olmuştur. Klasik Osmanlı donanma anlayışının yetersizliğinin, teknolojik ve bilimsel anlayışın esas alınması gereğinin gündeme gelmesiyle, yeni dönemde gelişme olayı temelden ele alınmıştır. Bu temelin esas noktalarından birisi de hiç şüphesiz ki eğitim ve öğretimden geçmektedir. Artık donmuş, kalıplaşmış bilgilendirme anlayışı yerine; pratik ve güncel yapıyı esas alan, bu nedenle de akılcı ve çağdaş kalıplara oturmuş bir eğitim sistemine ihtiyaç vardır. Bunun sonucunda da ilk defa gerçekçi ve uzun vadeli bir adım atılmış ve bahriyeye subay yetiştirecek, kendisinden sonrakilere örnek olacak Batı tarzında eğitim veren ilk öğretim kurumu "Mühendishane-i Bahr-i Hümayun" açılmıştır.¹

Batı tarzında kurulan bu ilk deniz okulu günümüzün Deniz Harp Okulu'nun çekirdeğini oluşturmuştur. Okul; Mekteb-i Bahriye-i Şahane, Mekteb-i Bahriye, Mekteb-i Fünun-u Bahriye, Mekteb-i Fünun-u Bahriye-i Şahane gibi isimlerle ve çeşitli dönemlerde gerçekleştirilen reform çalışmalarıyla gelişimini sürdürmüş ve günümüze ulaşmayı başarmıştır. Deniz Harp Okulu'nun ana öğrenci kaynağı olan Deniz Lisesi'nin kuruluş tarihi de Bahriye Mektebi'nin kuruluşuna dayandırılmakla beraber Bahriye Mektebi içerisinde 1853 yılına kadar lise sınıflarına rastlanmamaktadır. 1850'li yılların eğitim düzeni incelendiğinde; ilköğretim ile yüksek eğitim veren kuruluşlar arasında eğitim halkasını oluşturan orta eğitim kurumlarının sınırlı sayıda kaldığı görülmektedir. Bu dönemde Bahriye Mektebi eğitimi yüksek eğitim statüsünde bulunduğundan aradaki boşluğu tamamlayabilmek amacıyla ilköğretim ile yüksek öğrenim kurumları arasında ve orta eğitim karşılığı sayılabilecek hazırlama sınıflarının açılması gereği ortaya çıkmış, konu Bahriye Meclisi tarafından incelenerek Bahriye Mektebi bünyesinde lise sınıflarının (İdadi) açılmasına karar verilmiştir.²

Bugün iki yüz yılı aşkın bir süreden beri kesintisiz olarak Türk ulusuna deniz subayı yetiştirmeye devam eden Deniz Lisesi toplumun temel eğitim kurumlarından biri olmuştur. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ana unsurlarından birisi olan Deniz Kuvvetlerinin temel kaynağının ilk basamağıdır. Tarihsel süreç içinde ismi ve bulunduğu yer aralıklarla değişse de günümüzde Deniz Lisesi adıyla Heybeliada'da varlığını halen sürdürmektedir. Ayrıca okul

---

¹Fahri Çoker, **Deniz Harp Okulumuz**,Dz.K.K. Basımevi,1994,s.I-10.

² A.e.,s.I-14.

tarihinin pek çok ülke tarihinden daha eskilere uzanması da konunun çekiciliğini arttırmaktadır.

Bu tarihte **Kadıköy Metropolit**i olan **III. Ioannikos Karacas** Terk-i Dünya'daki Aya Yorgi Manastırı'nı kendisine bağlayıp, 1758'de temelinden onartmıştır. Bir süre sonra Patrik seçilen Karacas, görevini kötüye kullandığı iddiasıyla yetkili kurulların kararıyla patriklikten azledilmiş ve dört yıl Aynaroz'daki sürgün hayatından sonra, Heybeliada'daki Aya Yorgi Manastırı'na kapanmıştır. Bir süre sonra kendisine sahilde bugünkü Deniz Lisesi'nin bulunduğu yerde büyük bir köşk yaptırmıştır (1768). Karacas'ın bu köşkü yaptırması Bahriye'nin Heybeliada'ya gelişinin sebeplerinden birini oluşturur. Çünkü Karacas ölünce sahildeki büyük köşk boş ve sahipsiz kalmıştır. **III. Selim** Bahriye'de yenilik hareketlerine başlarken leventler için talim yapılacak özel bir kışla yapılması gereğini duymuş, bu amaca uygun şekilde bir yapı aranırken Karacas'ın Heybeliada'daki yalısı bulunmuştur. Böylece 1800'de bu bina **Levent Kışlası** olur. Sonra Kasımpaşa'daki Bahriye Okulu'nun daha iyi bir binaya geçmesi gerektiğinde Levent Kışlası kaldırılmış ve eskiden Karacas'ın köşkü olan bu yapıya **Bahriye Mektebi** taşınmıştır.³

İki yüzyılı aşkın bir süredir kesintisiz olarak Türk ulusuna deniz subayı yetiştiren Deniz Lisesi, uzun bir tarihsel geçmişe sahiptir.

Okulun kuruluşunu gündeme getiren koşullar, Osmanlının klasik askeri-alaylı anlayışının, Batı'nın bilimsel ve teknolojik anlayışı ile çekişmesi sonucunda oluşmuştur. Osmanlı Devleti sahip olduğu klasik yapısal özelliği ile Batının yükselen bilgi-değer birikimi karşısında tutunamamış, batı ülkelerinin yükselişi her alanda olduğu gibi askeri alanda da devam etmiştir. Bu nedenle, İngiliz yönlendirmeli Rus donanması Atlas Okyanusu yoluyla gelerek, Çeşme'de Türk donanmasını yakabilmiş ve böylece klasik Osmanlı donanma anlayışının yetersizliği ile teknoloji ve bilimin esas alınması gerektiği anlaşılmıştır.

Eğitimde ıslahat çabaları doğrultusunda 1727 yılında Haydarpaşa Talimhahı'nın ve 1734 yılında Üsküdar-Toptaşı'nda açılan Humbarahane ve Mühendishane'nin faaliyetleri yeniçerilerin şiddet gösterileri ile önlenmiş ve yarıda kalmıştır.⁴

1759 yılında III. Mustafa tarafından açılan Karaağaç Hendesehanesi de gelişmemiş ve öğretimi sönük bir biçimde sürdürmüştür.⁵ III. Mustafa'nın emriyle Osmanlı eğitim-öğretim sisteminin yanlışlığından dönülerek, eğitimin çağdaş bir sürece girmesi için yapılan ilk örnek okullardan birisi de bu okul olmuştur. Bu okulla birlikte Tanzimat öncesi çağdaş bilgi ve

³ A.e.,s.39.

⁴ Fahri Çoker, **Deniz Harp Okulumuz**, Ankara,[y.y],1994, s.4.

⁵ A.e.,s. 5.

değer birikimine ulaşmaya çalışılmıştır. Karada ve denizde eğitilmiş subaya olan ihtiyaç birbirini takip eden başarısızlıklar ile birlikte gün geçtikçe kendini daha fazla hissettirmiş ve hükümet subay yetiştirecek bir okul kurmayı düşünmeye başlamıştır.

Deniz Mektebi için Kasımpaşa'nın Darağacı mahalinde eski gemilerin çekildiği bir çeşm (hangar) içinde bir "Hendesehane" (Hendese Odası) kurulmuştur. Okulun; 1773 ya da 1776 yılında açıldığına dair farklı görüşler bulunmaktadır. Emekli Tümamiral Fahri Çoker ise Baron de Tott'un hatıralarına dayanarak 1773 yılını açılış tarihi olarak benimsemiştir. Baron de Tott'un anılarında okulun açılması çalışmalarına 1773'te başladığı ve III. Mustafa'nın ölümünden sonra fiilen öğretime geçtiği belirtilmektedir.⁶

Fahri Çoker'in girişimiyle okulun kuruluş tarihi olarak 1773 benimsenmiş olsa da, kitabında okulun 1773 tarihinde kurulduğuna dair tek dokümanın şimdilik sadece bu hatıradan ibaret olduğunu da belirtmiştir.⁷ Okulun kuruluş yılının 1773 olarak kabulünde İ.T.Ü.'nün kendi kuruluş yıldönümünün de etkisi vardır.⁸

Okulun kuruluş tarihine yönelik bilgi içeren diğer doküman, belge ya da kitaplar ile kabul ettikleri kuruluş tarihleri incelendiğinde kuruluş tarihlerinin birbirine göre farklı kabul edildiği görülmektedir.⁹ Günümüzde okul kuruluş tarihi olarak 1773 yılı kabul edilmekte ve Deniz Lisesi marşında da aşağıdaki dizelerle ifade edilmektedir;

.....

Bin yedi yüz yetmiş üç kuruldu anıtımız

Gazi Hasan Paşadır kahramanlık andımız

.....

Bütün araştırmalar ve yorumlar göz önünde bulundurulduğunda Deniz Kuvvetleri'nde örgün eğitimin 1773 yılında Baron de Tott'un tersanede açtığı kurs ile temellerinin atıldığı; 1776 yılında ise yine Tersanede Darağacı tarafında bir hangar içinde açılan Hendese Odası'na

⁶ *Memoires du Baron deTott, Sur les Turcs e tles Tartares*, Amsterdam, [y.y], 1784, 3. Kısım, s. 152.

⁷ Fahri Çoker, *Deniz Harp Okulumuz*, s.6.

⁸ Rasim Ünlü, "Atatürk Döneminde (1923-1938) Cumhuriyet Bahriyesinin Oluşumu ve Gelişim Süreci", İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Doktora Tezi, 1996, s.90.

⁹ **1773 tarihini kabul edenler**; Baron de Tott, *Memoires Sur Les Turcs Et Les Tartares*, Amsterdam, 1784, 3. Kısım, s.152., Osman Ergin, *Türkiye Maarif Tarihi*, Cilt 1, İstanbul, 1939, s. 132-133, Adnan Kaynar, *Mühendishane-i Bahri*, Teknik Üniversite ve Savunma Fakültesi, DD, Ocak 1954, Sayı: 406, s. 109, Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi*, İstanbul, 1994, s. 124-125, L'Abbé Todorini, *De La Literature de Turcs*, 1789, 1. Cilt, s. 159-167, Abidin Daver, *Deniz Harp Okulu*, Aylık Ansiklopedi, Cilt 3, s. 990-992, Adnan Adıvar, *Osmanlı Türklerinde İlim*, İstanbul, 1943, s. 181, M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimler ve Terimler Sözlüğü*, s. 601-602. / **1776 tarihini kabul edenler**; *Kaptan-ı Derya Küçük Hüseyin Paşa Layihası*, 26 Ocak 1797, BOA, Cevdet Tasnifi, Bahriye Kısmı, No: 5849, Ali Haydar Alpagut, *Marmara'da Türkler*, İstanbul, 1941, s. 47, İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara, 1948, s. 507, Faik Reşit Unat, *Deniz Harp Okulunun Kuruluş Tarihi Üzerine Düşünceler*, DD, C. 77, Nisan 1964, sy. 445, s. 8., DD, C. 77, Nisan 1964, sayı. 445, s. 8, Kemal Beydilli, *Türk Bilim ve Matbaacılık Tarihinde Mühendishane Matbaası ve Kütüphanesi (1776-1826)*, İstanbul, 1995, s. 23.

bir hoca ve muavin tayin edilerek 10 öğrenci ile tedrisata başlanmış olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.¹⁰

Bir süre sonra, ilk kurulan bu Hendese Odası'nın gereksinimleri karşılamaması üzerine, Tersane Emini Mehmet Ataullah Efendi tarafından Tersane Zindanı yanındaki üç ambarlı kalyonların yapıldığı Kasımpaşa-Camialtı mahali civarında birkaç odalı bir bina inşa edilerek okul bu yeni binaya "Mühendishane-i Bahr-i Hümayun" adıyla taşınmıştır (1784).¹¹

Onarımla birlikte ders programlarında da düzenlemelere gidilmiş ve eğitim kadrosu Fransa'dan getirilen Lafitte-Clave ve Mannier gibi mühendislerle takviye edilmiştir.¹²

Ruslar bu yenileşme çalışmalarını engellemek istemiş ve müttefiki Avusturya ile birlikte Fransız Hükümetine başvurarak Osmanlı topraklarındaki Fransız heyetinin geri çağrılmasını talep etmişlerdir. Bu başvuru üzerine Avusturya İmparatorunun damadı olan Fransa Kralı XVI. Louis, 1788 yılında İstanbul'da bulunan Fransız heyetini geri çağırmıştır. Ancak buna rağmen nazari eğitim devam etmiştir. Gelenbevi İsmail Efendi, Kasapbaşızade İbrahim Efendi, Mustafa Reşit Efendi gibi nazırların gayretleriyle okul varlığını koruyabilmiştir.¹³

1789 yılında III. Selim'in tahta çıkması ve Küçük Hüseyin Paşa'nın Kaptan-ı Deryalığa getirilmesi ile bahriyede geniş çapta bir ıslahat dönemi başlamıştır. Küçük Hüseyin Paşa, donanma kumandanı olarak, Ege denizindeki korsanlığın kökünü kazımayı başarmış ve Mısır'dan Fransızların çıkarılmasında İngilizlerle beraber büyük rol oynamış başarılı bir denizcidir. Kaptan-ı Derya olur olmaz gerekli olan ıslahat hareketlerine bozulan tersane düzenini bir nizamname ile kayıt altına alarak başlamış, daha sonra eğitim-öğretim üzerinde durulmuş ve ıslahına çalışılmıştır.¹⁴

Öncelikle 1795 yılında Hasköy'da humbaracı ve lağımçı kışlaları civarında yeniden bir bina yaptırılarak "Mühendishane-i Amire" adı verilmiştir. Burada lağım kazma ve humbara atma fenleri talim ve geometri (hendese) fenni üzerine, istihkam inşasına dair dersler gösterilmeye başlanmış, bu okul için bir de kanunname hazırlanmıştır.¹⁵

Tersane Mühendishanesi ise Seyr-i Sefain ve Gemi İnşa olarak iki kısma ayrılmış, birinci kısım 35 öğrenci ve 1 nefer kalfa, iki hoca olarak 38 kişiden; inşaiye kısmı ise 10 öğrenci ve iki kalfadan oluşmuştur.¹⁶

---

¹⁰ Leman Yılmaz'ın da "Cumhuriyetin ilk Yıllarında Deniz Kuvvetleri'nde Eğitim Sistemi" konulu Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlanan Yüksek Lisans tezinde aynı sonuca ulaştığı tespit edilmiştir. İstanbul, 2005, s.3-4.

¹¹ Fevzi Kurtoglu, **Deniz Mektepleri Tarihçesi**, 2.Cilt, İstanbul, 1941, s.3.

¹² **A.e.**, s.5.

¹³ **A.e.**, s.5.

¹⁴ Fahri Çoker, **Deniz Harp Okulumuz**, Ankara,1994, s.12.

¹⁵ **A.e.**, s.13.

¹⁶ Fevzi Kurtoglu, **a.g.e.**, s.9.

Yeni açılan Mühendishane-i Amire'nin vasıtalari daha mükemmel olduğundan Hendese-i Bahri talebe ve kalfalarının her hafta Pazartesi ve Perşembe günleri Mühendishane-i Amire'ye gelerek oradaki hocalardan ders görmeleri, diğer günler ise Tersane kışlalarında meşgul olmaları karar altına alınmıştır.¹⁷

Kaptan-ı Derya Küçük Hüseyin Paşa, iki okulun birleştirilmesinde esas maksadın, yani deniz subayı yetiştirme amacının kaybolacağını görerek, durumu bir layiha ile tespit etmiş, 26 Mart 1797 tarihinde de Sadaret'e arz etmiştir. Küçük Hüseyin Paşa'nın bu layihasında; özetle, Hendesehane-i Bahriye'nin tarihçesinden bahsedilmekte, sonra Tersanenin deniz haritalarını kullanacak subaylar ile gemi inşa edecek mühendislere ihtiyacı olduğu belirtilerek Cezayirli Hasan Hoca'nın Kaptan olması üzerine, onun yerine getirilen Seyid Osman Efendi'nin Hasköy'deki Mühendishane-i Amire'ye imtihan vererek yardımcı kalfa olması, Hendesehane-i Bahri'den yetişmiş olan Molla Mustafa'nın hoca olarak atandığı ve mevcut talebenin de vazifelerine devam etmekte buldukları ifade edilmiştir.¹⁸

Ayrıca, gemi yapımına vakıf kimseler yetiştirmek maksadıyla, Molla Mustafa Hoca'nın teşvik ve taltif edilmesi önerilmiş ve Fransız mühendisi Brun'un yanında birkaç yıl çalıştıktan sonra liyakat kazanmış olduğu da belirtilerek, Kalas'ta inşa edilecek firkateynin nezaretine memur edilmiş olduğu ifade edilmiştir. Bu kadarla da kalınmayıp daha fazla ve daha iyi gemi inşa mühendisi yetiştirilebilmesi için mühendis Brun'un mütalaasına müracaat edildiği ve neticede, Tersane Hendesehanesi'nin birinci sınıfında hesap ve geometri ilmi, ikinci sınıfında resim ve gemi resimleri derslerinin okutulması, üçüncü sınıfta ise, o ana kadar nazari olarak öğrendikleri bilgilerin tatbiki olarak kuvvetlendirilmesi için uygulamalı eğitim gerektiği belirtilmiş ve dersler için gereken kağıt, pergel vs. aletlerin temininin biran önce sağlanması istenmiştir. Kaptan-ı Derya Küçük Hüseyin Paşa'nın bu tavrı, III. Selim tarafından kabul edilip, 1798 senesinde gemi inşa sınıfı ihdas edilerek Mühendishane-i Berri ve Bahri birbirinden ayrılmıştır.¹⁹

Fakat uzun bir müddet devletin bir takım karışıklıklar içinde olması ve bu arada Napoleon Bonaparte'nin Mısır seferi, bütün bu iyi niyetli ve okulu geliştirmeye yönelik faaliyetleri baltalamıştır. Nitekim, Mısır seferi üzerine mektepte görevli Fransız mimar ve teknisyenler geri çağırılmış; bu hal, öğrenimi ve inşaiye faaliyetlerini bir müddet etkilemiş veya aksamalarına sebep olmuştur. Esasında deniz mektebinin gelişiminde Fransız

¹⁷ Mehmet Esad, **Mir'at-ı Mühendishane-i Berri Hümayun Aynası**, İstanbul, 1312, s.26-27.

¹⁸ BOA, Cevdet Tasnifi, Bahriye Kısmı, No: 5849.

¹⁹ Ali İhsan Gencer , **Bahriyede Islahat Hareketleri ve Bahriye Vekaletinin Kuruluşu**, TTK, 2001, s. 49.

subaylarının öğretici olarak atanmaları ve Fransızcanın bütün öğrenciler için zorunlu kılınması mektep için oldukça faydalı bir girişim olmuştur.²⁰

Fransızların Mısır'dan çıkartılmasında İngilizlerle müştereken hareket eden Kaptan-ı Derya Küçük Hüseyin Paşa'nın zamansız ölümü, III. Selim'i denizcilikte girişilen ıslahat hareketlerinde yalnız bırakmıştır.²¹

1803 tarihinde Küçük Hüseyin Paşa'nın vefatı üzerine Kaptan-ı Deryalık makamına Abdülkadir Paşa getirilmiştir.²² Abdülkadir Paşa, padişahın emriyle Hendesehane'yi teftiş edip eğitimle ilgili olarak, riyaziye derslerinin bozulduğunu, gemi inşasının aksadığını, coğrafya, harita ve hendese fenlerinde iyi durumda olmadığını görerek bunların 1211 nizamnamelerinin öngördüğü şekilde ıslah edilmesinin gerektiğini belirtmiş, mektepte ders verecek yabancı hocaların bulunmasını Reisü'l-küttab'tan istemiştir.²³

1808'den sonra mektebin geliştirilmesi yönündeki ilgi azalmış, 20 yıl kadar mektep öylece kalmış, talebeden çoğu geçimini dışarıdan aramaya düşmüş, dersler durmuş, mektep medreseye dönmüş, hocasız dahi kalınmıştır.²⁴

1821 tarihinde meydana gelen Kasımpaşa yangınında Mühendishane yanmış ve okulda öğretime bir yıl ara verilmiştir. Mektep, 1822 yılında Tersanenin Parmakkapı'daki errehanesine yani bıçkı mağazasına nakledilmiş ve burası bazı tadilatlarla usulen bir okul haline sokulmuştur. Fakat mekan- bütün mektebi içine alacak kapasitede olmadığından, mektebin bir kısmı "gemi seyri bölümü" daha önce Heybeliada'da kalyoncular kışlası olarak yapılmış olan binaya nakledilmiştir.²⁵ Bundan sonra Mektep Nazırlığı'na da Ethem Paşa tayin edilmiştir; Padişah II. Mahmut tarafından Ethem Paşa'ya hendese, harita ve denizcilik bilgisine sahip, dirayetli ve ehliyetli bir subay olmasından dolayı mirliwa rütbesi verildiği ve okula nazır olarak atandığı fermanla bildirilmiştir.²⁶

1838 senesinde Kasımpaşa'da şimdiki Deniz Hastanesi'nin bulunduğu yerdeki Cezayirli Gazi Hasan Paşa Konağı varislerinden satın alınmış, bu bina yıkılarak yerine Kaptan-ı Derya Ahmet Fevzi Paşa'nın gayretleriyle 400 öğrenci kapasiteli yeni bir bina yaptırılmıştır.²⁷ Okul bu tarihten itibaren Heybeliada'dan bu binaya taşınmış, eğitim öğretim faaliyetleri Mekteb-i

²⁰ Lewis, Bernard, **Modern Türkiye'nin Doğuşu**, Ankara,1970,s. 60.

²¹ Ali İhsan Gencer, **a.g.e.** ,s. 50.

²² Ali İhsan Gencer, **a.e.**, s. 50.

²³ İ. Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, TTK ,1998, s.539.

²⁴ Fahri Çoker, **Deniz Harp Okulumuz**, s.13.

²⁵ BOA, Cevdet Tasnifi Bahriye kısmı, No:814;8402.

²⁶ Ali Kandilli, **Türk Deniz Kuvvetleri'nde Eğitim Kurumları Tarihi**, Karamürsel, 2003, s. 7.

²⁷ **A.e.**, s. 7.

Fünun-u Bahriye adı altında yeniden düzenlenmiştir. Okul 1851 senesine kadar faaliyetlerine burada devam etmiştir.²⁸

Ancak bu noktada, Başbakanlık Osmanlı arşivinde yer alan 1253 hicri tarihli ve 589 dosya no'lu bir evrakta yazılanlardan Heybeliada'da bulunana Kasr-ı Hümayun ile Mektebi Harbiye'ye tahsis edilen kışlanın tamir edildiği saptanmış ve bu bilgide beraberinde Kasımpaşa'ya tüm sınıfların taşınmamış olma ihtimalini akla getirmiştir, Nitekim Ali İhsan Gencer'de kitabında Ocak 1838 tarihinde Heybeliada'da yeniden inşa edilen binada talebelerin öğrenim görmeye başladıkları ifadesini kullanmıştır.²⁹

Tanzimat döneminde okulun adı "Mekteb-i Bahriye-i Şahane" olarak değiştirilmiş, Bahriye Mektebi'nin durumunu açıkça gösteren iki layiha ve bu layihalar üzerine alınan tedbirler bu döneme damgasını vurmuştur.³⁰

Layihalardan ilki Walker Sir Baldwin Vahe adlı bir İngiliz aittir. Vesikalarda daha ziyade "Walker" ismiyle anılan bu zat, 1839 senesi sonlarına doğru İngiliz Amirallik Dairesi'nin izni ile Osmanlı bahriyesinde komuta görevi almıştır. Önceleri "Bey" daha sonra "Paşa" ünvanı almış ve tarihimizde "Yaver Paşa" olarak anılmıştır.³¹

Walker, Osmanlı hizmetindeki ilk görev yılında, önce mektebin durumuna bir göz atmış ve bazı eksikliklerin olduğunu görerek, bunların bir an evvel tamamlanmasını istemiştir. Walker'ın Bahriye Mektebi hakkında hazırladığı layihada, ilk üzerinde durduğu konu, hocaların azlığı meselesi olmuş ve öncelikle bunların çoğaltılması yoluna gidilmesi gerektiğine işaret etmiştir. Ayrıca, bahriye için çok lüzumlu olan haritaların çizimi için bir takım aletlerin olmadığını görmüş ve bunların da temininin gerekliliğini belirtmiştir. Diğer taraftan da talebelerin nasıl ve ne şekilde bahriye fennini öğrenmeleri üzerinde duran Walker, talebeler için bazı tedbirlerin alınmasının gerektiğini de belirtmiştir.³²

Mektebin eğitim ve öğretim sistemindeki bozuklukları hiç olmazsa bir noktaya kadar dolduracak olan yeni bir layiha 27 Nisan 1828 tarihinde Bahriye Meclisi'ne takdim edilmiştir. Bu layiha bu defa bir Türk denizcisi tarafından hazırlanmıştır. Layihayı hazırlayan Patrona-i Hümayun Mustafa Paşa olup, bu layihada daha çok "Patrona Mustafa Paşa Layihası" olarak anılır. Layiha, Donanma-yı Hümayuna ehliyetli ve bilgili kişiler yetiştirmek, mektep için gerekli kitap, alet ve diğer malzemelerin daima hazır bulunmasını sağlamak, öğrencilerin

---

²⁸ Haluk Şehsuvaroğlu , "110 sene evvel Kasımpaşa'da açılan ilk Bahriye Mektebi", **Akşam**, 18 Şubat 1948.

²⁹ Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s.122.

³⁰ **A.e.**, s.262.

³¹ **The Dictionary of National Biography**, London, 1917, cilt 20, s. 501.

³² Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 263.

tahsil usulü, mektebin nizamı hakkında geniş bir şekilde bilgi vermekte olup, bunların yerine getirilmesi için nelerin yapılması gerektiğini ayrıca açıklamıştır.³³

Mustafa Paşa'nın layihasında teklif edilen maddeye göre bundan böyle okul mevcudu 140 kişiye düşürülmüş, okula talebe olarak kayıt yaşı 15-16 olarak tespit edilmiştir. Bu ana kadar Kur'an-ı Kerim ve türkçesini okulda tahsil etmiş talebeler, bundan böyle bu işi dışarıda hallettikten sonra Bahriye Mektebi'ne kaydolabileceklerdir.³⁴

Mekteb-i Bahriye'nin 1851-1852 eğitim-öğretim yılını Heybeliada'da tamamladığı ve yerinin bu tarihten sonra 1985 yılına gelinceye kadar kesin olarak değişmediği de bilinmektedir.

1850'li yılların eğitim düzeni incelendiğinde; ilkokul eğitimi ile yüksek eğitim veren kurumlar arasında eğitim halkasını oluşturan orta eğitim kurumlarının sınırlı sayıda kaldığı görülmektedir. Bu dönemde Bahriye Mektebi eğitimi yüksek eğitim statüsünde bulunduğundan aradaki boşluğu tamamlayabilmek amacıyla idadi (lise) sınıflarının açılmasına karar verilmiştir. Okur-yazar olarak mektebe kaydedilen öğrencilerin daha çok mesleğe yönelen öğrenimi gereği gibi izleyememeleri bu kararda oldukça etkilidir. Bundan dolayı 1853 yılında okulda "idadi" sınıfları açılmıştır. Bu suretle öğrencilere mesleğe hazırlayıcı mahiyette genel kültür verilmesi sağlanmış oluyordu. Bahriye İdadisi'nin açılmasından hemen sonra oluşan en büyük sorun yerleşim ve öğrencilerin ders ile ilgili kullanacakları ana ya da yardımcı kitapların temini olmuştur.³⁵

Abdülaziz'in tahta çıkışından sonra, denizciliğe daha da önem verilmiş, okula alınan öğrencilerin miktarı arttırılmış, harp sınıfı denilen güverte ve inşaiyye sınıfları yanında gemi makineleri işletme mühendisi yetiştirmek üzere buhar sınıfı kurulmuş, böylece özellikle vapurların İngiliz olan teknik personeli yerlerini yavaş yavaş bu sınıftan yetişen Türk subaylarına terk etmeye başlamışlardır. Yine bu dönemde İstanbul'da bulunan ve askeri yüksekokullara öğrenci yetiştiren Harbiye, Mühendishane ve Tıbbiye İdadileri ile birlikte Bahriye Mektebi İdadi sınıfları da 1865 Ekiminde "Mekteb-i İdadi-i Umumi" adı altında Galatasaray'da birleştirilmiş fakat 1878 yılında bu okullar tekrar ayrılmıştır.³⁶

Bu şekilde Heybeliada'da tekrar eğitim-öğretime başlayan Bahriye Mektebi 4 yıl idadi, 2 yıl harbiye ve 2 yıl da deniz eğitim gemisinde geçmek üzere 8 yıl teorik ve pratik öğrenim veren bir müessese olarak gelişmesini sürdürmüş, ancak 2 yıl harbiye tahsilinden sonra öğrenciler mühendis üsteğmen rütbesine yükseltilmek suretiyle öğrenimlerine subay olarak

---

³³ A.e., s 274.

³⁴ A.e.,s. 277.

³⁵ Ali Kandilli, a.g.e., s. 15.

³⁶ Fahri Çoker, **Deniz Harp Okulumuz** ,s. 17.

devam etmişlerdir. Bu dönemde dersane binası ile vapur iskelesi arasındaki meydanda büyük bir bina daha inşa edilerek burası bir süre idadi sınıflarına tahsis edilmiştir.³⁷

1869 senesinde Mektep Nazırı olan Eğinli Mehmet Sait Paşa zamanında mektep, yeniden ele alınarak daha modern ve Avrupai bir tarzda geliştirilmiştir. “İngiliz” lakabıyla bilinen Sait Paşa, okulu kendi seçtiği yabancı ve Türk öğretmenlerle bir batı yüksek teknik okulu şeklinde yönetmiş ve ondan sonraki dönemde faydalı işler başaran bir çok kıymetli subaylar yetiştirmiştir. Sait Paşa'nın bu gibi teknik faaliyetleri yanında, ilmi faaliyetleri de olmuş ve sahasıyla ilgili eserler yazmıştır.³⁸

II. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte Bahriye Mektebi büyük bir gelişim içine girmiştir. Bu dönemde Mekteb-i Bahriye öğretmenlerinden Mk.Kd.Yzb. İbrahim Aşki Bey İngiltere'ye gönderilmiş, kendisi yurda döndükten sonra Mekteb-i Bahriye için yeni bir eğitim programı hazırlamıştır. Hazırlanan bu yeni program onaylanarak 1909 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.³⁹

Balkan Savaşı'na girildiği tarihlerde Bahriye Mektebi'nin bir komutanlık ile yönetilmesi uygun görülmüş, Kalyon Kaptanı Albay Servet Bey Bahriye Mektebi Komutanı olarak atanmıştır. Ayrıca okulun eğitim sisteminde yeni bir düzenlemeye gidilerek eğitim süresi 8 yıl olarak kabul edilmiştir. Bu sürenin dört yılı Bahriye Mektebi'nde, bir yılı okul gemisinde geriye kalan üç yıl da donanmada mühendis olarak tamamlanacaktır.⁴⁰

1914 yılında Cemal Paşa'nın Bahriye Nazırı olması ile birlikte Bahriye Mektebi'ne kaynak yaratmak amacıyla kurulmuş olan dört namzet sınıfı da Heybeliada'da Fatyoz Manastırı civarında satın alınan Ruhban Mektebi'ne nakledilmiştir. Bu bina Mondros Mütarekesi'nden sonra Rum tebaya devredilince bu sınıflar ilk önce Güverte Mektebi Binasına taşınmış, daha sonra da kaldırılmıştır.⁴¹

İstiklal savaşı sürecinde özellikle Karadeniz'de cephane nakliyesi ve karakol görevi yapan gemilere personel takviyesi sağlamak amacıyla Samsun Bahriye Mektebi kurulmuş, bu okulda devletin deniz subayı kadrosunun devamlılığı ve İstanbul'dan Anadolu'ya kaçarak eğitimleri yarım kalmış öğrencilerin yetiştirilmesi sağlanmıştır.⁴²

Bu çalışmanın giriş bölümünde Deniz Lisesi'nin kuruluşu ve Cumhuriyet öncesi gelişimi hakkında bilgiler sunulmuştur. Birinci bölüm tamamen Atatürk Dönemi Deniz Lisesi tarihçesine ayrılmış olup, Deniz Lisesi kampüsünde yer alan binalar, başta Komutanlık

---

³⁷ A.e., s. 19.

³⁸ Mehmet Tahir, **Osmanlı Müellifleri**, İstanbul, 1333, cilt 3, s.275.

³⁹ Ali Kandilli, **a.g.e.**, s.36.

⁴⁰ A.e., s. 38.

⁴¹ A.e., s. 39.

⁴² Mithat Işın, **İstiklal Harbi Deniz Cephesi**, Deniz Basımevi, 1946,s.58.

Binası, Tarihi Dershane, gibi tarihi eser niteliği taşıyan binalar olmak üzere, tek tek incelenmiş, tarihsel ve mimari özellikleriyle ilgili bilgiler verilmiştir.

Ayrıca 1930 yılında Deniz Lisesi öğrencisi olan Em.Dz.Kur.Kd.Alb. Ferda ANAOĞUL ile yapılan görüşmede edinilen bilgiler kaynaklarla karşılaştırılarak sözlü tarihçe çalışmasıyla desteklenmiştir.Kuruluşundan itibaren, kısa süreli ayrılmalar dışında Bahriye İdadisi ve Bahriye Mektebi aynı mekanlarda konuşlandırılmış, bu durum da iki okulun tarihsel gelişimlerini bir bütün haline getirmiştir. Bu nedenle Deniz Lisesi ve Deniz Harp Okulu tarihçelerini bazı dönemlerde ayırarak incelemek mümkün olmamış, ister istemez Deniz Harp Okulu'nu da içine alacak anlatımlar çalışmada yer almıştır.

İkinci bölümde Deniz Lisesi'nden mezun olarak devletin en yüksek makamlarına ulaşmayı başaran büyüklerimize ayrılmış ve aynı zamanda 1929-1938 yılları arası Deniz Lisesi'nde bulunan öğrenciler okul numaraları ile Deniz Harp Okulu arşivinde bulunan künye defterleri taranarak tespit edilmiş ve öğrencilerin bahriyeden ayrılış tarihleri araştırılarak kronolojik olarak belirtilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ATATÜRK DÖNEMİNDE DENİZ LİSESİ

Mustafa Kemal Atatürk, kazandığı askeri başarılarından ve tüm dünyayı milletinin hakkını tanımaya mecbur ettikten sonra, bir an önce toparlanarak geleceğe süratle ilerlemek için 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyeti ilan etmiştir. Cumhuriyet ilan edildiğinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti pek çok şeye yeniden başlamayı kendisine hedef seçecektir. Atatürk, Türk milleti için genel hedef olarak “muasır medeniyet” seviyesini göstermiştir. Bu hedefin temel amacı, Türk toplumunun o an için olması gereken yerde olmadığı görülmesi nedeniyle, toplumu olması gereken yerin daha ilerisine taşıyabilmektir. Bu nedenle Türkiye’ye ve Türk insanına, çağdaş uygarlık düzeyini ve hatta onun üzerine çıkmayı hedef olarak göstermiştir. Bu noktada seçilen hedeflerin başarılı olabilmesi için ilgili kurumları toparlamak ihtiyacı duyulacaktır. Bu kurumlar arasında en yorgun olanlardan birisi de hiç şüphesiz ki Donanma’dır. Cumhuriyetin ilanı haberinin top atışı ile duyurulabilmesi için hazırlanan 101 pare top mermisi bile Hamidiye ve Ertuğrul Yatı tarafından paylaşılarak zorlukla atılabılmıştır.⁴³

3. MEKAN : DENİZ LİSESİ KAMPÜSÜ

Atatürk döneminde kampus alanı içerisinde yeni inşa faaliyeti yapılmamakla birlikte önceki dönemlere ait Deniz Harp Okulu ve Deniz Lisesi kampüsü mekan olarak şöyle anlatılabilir: Komutanlık Karargahı, en doğudaki binanın Maltepe’ye bakan cephesinde idi. Osmanlı döneminde Zadehan Sınıfına⁴⁴ tahsis edilmiş olduğu için daima kapalı tutulmuştu. Cumhuriyetle birlikte açılmış ve okulun karargahı haline gelmiştir. Binanın üst katında Komutan makamı ve dinlenme salonlarıyla, şeref salonu ve komutan yatak odası vardı. Alt katta da Komutanlığın Dahiliye Müdürü, Tedrisat Müdürü, personel ve levazım kısımları vardı. Sıhhiye şubesi, arka tarafta bulunan özel hastane binasında idi. Bu doğudaki uzun bina iki katlı idi. Alt katında tenefüshaneler ile tam ortada görevli subay salonu, nöbetçi subay

⁴³ Leman Yılmaz, “Atatürk ve Deniz Kuvvetleri”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Sayı: 590, Temmuz 2004, s. 8.

⁴⁴ **Zadegan sınıfı**: Burjuvazi bir hayat yaşayan ancak cahil ve sonradan görme sosyete takımı (Paşa çocukları, saray yakınları vb.)

lokali ve bavulluk bulunuyordu. Binanın üst katında ise, öğrenci yatakhaneleri mevcuttu. Binanın hem Büyükada hem de orta bahçeden girişi vardı. Aynı binanın ön tarafında bulunan Komutanlık katının girişi Maltepe istikametinde iki kısımdan oluşuyordu. Birinci kısım, Komutanlık girişi, ikiz merdivenle üst kata ulaşacak şekilde yapılmıştı. İkinci giriş ise, direk olarak meydandan yapılmaktaydı. Komuta Katı'na bu yolla da içeri girdikten sonra iç merdiven ile ulaşılmaktaydı. Komuta Katı Osmanlı saray uslubunda altın varaklarla bezenmiş tavanlarla, tarihi aynalarla ve Avrupa orijinli antika objelere sahipti. Okulun en doğu ucundaki bu binanın Maltepe cephesinden bakıldığı zaman iki adet ikiz ölü kulelere sahip olduğu görülür. Bu bina XX. Yüzyıl başlarında yapılmıştır.⁴⁵

Öğrenci yatakhane katından, bol lavabolu el-yüz yıkama yerine giriliyor, öğrenci yatakhane katı ile hamam arasında ara geçiş yeri bulunuyordu. Orada bulunan, yapım hatasından dolayı kullanılmayan, kapalı bir yüzme havuzu da vardı. Okulun tuvaletleri buradaydı. Bahçeden de girişi vardı.

Büyükada cephesindeki bahçe voleybol ve basketbol açık spor yeri olarak kullanılıyordu. Bu dönemde, mendirek henüz olmadığından iç liman da yoktur. Bu açık araziden güneye doğru yürüdüğü zaman Kayıkhaneye geliniyor, oradan da demir parmaklı kapı geçilerek metruk bir arsaya giriliyordu. Arsanın Büyükada'ya bakan cephesinde Akümülatör Dairesi, Elektrik Motoru vardı. Bunun da ilerisinde, okulun eğitim fabrikası yer alıyordu. Fabrika; Modelhane, Dökümhane, Torna ve Tesviye bölümlerinden oluşuyordu.

Buranın daha güneyi henüz doldurulmamış olduğundan günümüzün Deniz Lisesi Spor Kompleksi olan Kapalı Yüzme Havuzu, Kapalı Spor Salonu ve Çim Saha meydana yoktu.

Okulun Maltepe'ye bakan cephesinde Komutanlık Binası'nın yanında, orta bahçeye geçilen bir boş arazi vardı. Bu arazinin hemen yanında cami bulunuyordu. Bu caminin minaresi, daha önce bazı değişikliklere uğramıştı. Daha, Sultan Abdülmecit döneminde hasar görüp onarılmış, 1894 Depremi ile de tahrip olunca tamamen ortadan kaldırılmış, daha kısa bir minare yapılmıştı. Cami minaresinin daha sonraları yıkıldığı fotoğraflardan anlaşılmaktadır. Minarenin yıkılması hususunda Em.Dz. Kur. Kd. Alb. Ferda Anaogul ile yapılan görüşmede 1931 yılında İnönü'nün rahatsızlığı nedeniyle adaya yaptığı düzenli ziyaretler esnasında verdiği bir emirle yıkıldığını belirtmekle beraber, yapılan araştırmada bu konuyu destekleyici herhangi bir belgeye rastlanmamıştır. Bu cami okul sınırları içinde olmakla beraber ada halkının kullanımına da açıktı.

---

⁴⁵ Rasim Ünlü, **Deniz Lisesi Tarihçesi**, [t.y.], [y.y.],s. 77.

Okulun Maltepe'ye bakan cephesinde, bugün bile varlığını güzelliği ile bütünleştiren tarihi dersane vardır. İki katlı olan bu bina, okulun geçen yüzyıldan kalan tek binasıdır. Bu bina içerisinde de zaman zaman onarım yoluna gidilmiştir. 1930'lu yıllarda, dershaneler, laboratuvarlar, kütüphane ve projeksiyon salonu bu binadadır. Bu binanın iki giriş kapısı vardır. Maltepe'ye bakan kapısından düz olarak girilmekte, kapının üstünde bir tuğra bulunmaktadır. Kapı çift kanatlıdır. Bu binanın ikinci kapısı güneyinde ve merdivenle çıkılmaktadır.⁴⁶

Tarihi Dershane binasının güneyinde kapalı bir spor salonu vardı. Sinema, konferans ve konser salonu olarak da kullanılıyordu. Hatta, bu salonda öğrenciler Paten sporunu dahi yapıyorlardı. Bu kapalı spor salonunun arkasında da Öğrenci Yemek Salonu, aşçıhane, bulaşikhane, çamaşırhane ve öğrenci hamamı binalar vardı. Yatakhane ile yemek salonu arasında ise, hastane ve bekar subaylara özel yatakhane vardı.

Hastanenin altında okulun çevresine çıkacak ikinci bir kapı daha vardı. Fakat, bu kapı daima kapalı durur kullanılmazdı. Tarihi Dershane, kapalı spor salonu, tenefüşhane ve caminin arasında bir orta bahçe vardı. İki set üzerine iç içe havuzlu çiçek bahçesi oturma sıraları vardı. Alt bahçenin çevresindeki yol okulun tabur yeri ve teftiş alanı olarak kullanılırdı. Okulun bugün Lumbarağzı olarak nitelenen, geçmişte "Cümle Kapısı" olarak bilinen kısımda subaylar için istirahat salonu, lokanta ve üst katında da bekar subay yatakhaneleri vardı. Buradan da Şafak'a(Şafak; halen kullanılmakta olan Deniz Lisesi alt kampüsünün giriş kapısının yanından okul boyunca ilerlendiğinde ada tepesinde bulunan askeri özel eğitim merkezidir) giden yol üzerinde subay ve işçilerin ahşap lojmanları vardı. Okul Müdürünün lojmanı okula en yakın olanı idi. (Günümüzde de Okul Komutanı lojmanı okula en yakındır.)⁴⁷

A. Komutanlık Binası

Deniz Lisesi Komutanlığı Komutanlık binası 1828 yılında inşa edilmiş olup 1482 m2 yüzölçümüne sahip kagir binadır. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14 Nisan 1973 gün ve 7087 sayılı kararı ile kültür varlığı olarak tescil edilmiştir.

II. Mahmut, yabancı filolara karşı koyabilmek ve adaları koruyabilmek, aynı zamanda da bir bahriye üssü tesis etmek maksadıyla 1828 yılında şimdiki Deniz Lisesi Kışlası'nı o dönemde "Kalyoncu Kışlası" olarak üç hat üzerine inşa ettirmiştir. 1894 depreminde büyük

---

⁴⁶ A.e., s. 78.

⁴⁷ A.e., s.79.

hasar gören binanın üçüncü katı yıktırılarak iki kata indirilmiş, daha sonra ön tarafına merdivenler yapılmıştır. Halen Komutanlık Binası olarak kullanılmaktadır.

Bina, kütle oranları ve cephe özellikleriyle deniz yapısı özelliklerini yansıtmaktadır. Aynı cephede iki giriş verilmesi, üst girişi sağlayan çift taraflı merdiven kullanılması binayı zenginleştirmiştir. Merdiveni taşıyan düşey elemanların devamında çatı üzerinde yükseltilmesi, piramit başlıklarla kapatılması ve arasında oluşan alınlık kısmı binanın kimliğini vurgulamıştır.⁴⁸

B. Tarihi Dershane Binası

Tarihi dersane binası 1828 yılında inşa edilmiş olup 750 m² yüzölçümüne sahip kagir binadır. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14 Nisan 1973 gün ve 7087 sayılı kararı ile kültür varlığı olarak tescil edilmiştir.

III. Selim devrinde İngiliz filosunun güçlük çekmeden Adalar önünde günlerce yatmış olmasından esinlenen II. Mahmut, yabancı filolara karşı koyabilmek ve adaları koruyabilmek, aynı zamanda da bir bahriye üssü tesis etmek amacıyla 1828 yılında şimdiki Deniz Lisesi Kışlası'nı o dönemde "Kalyoncu Kışlası" olarak üç hat üzerine inşa ettirmiştir. Tarihi dersane olarak anılan iki katlı binanın, deniz tarafından giriş kapısı üzerinde II. Mahmut'un tuğrası bulunmaktadır.

Bina rasyonel bir forma sahip olup, sade bir üslup ile yapılmıştır. İki katlı binanın girişi öne çıkarılarak vurgulanmıştır. Bina giriş bölümünde yer alan tam kemerli pencereler, kolon kabartmaları, kat silmeleri, alt katta kullanılan ferforje süslemeleri ile zenginleştirilmiştir. Binanın çatısı kırma çatı olup, geniş saçaklara sahiptir.⁴⁹

C. Yavuz Direği

Yavuz gemisinin baş direğidir. 1973 senesinde hurdaya çıkan Yavuz gemisinden sökülerek 1974 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Kemal Kayacan'ın direktifleri doğrultusunda Deniz Harp Okulu'na monte edilmiştir. Hurdaya ayrılan Yavuz gemisinin pervaneleri de Gölcük Donanma Komutanlığı binası önünde sergilenmektedir. Deniz

---

⁴⁸ Deniz Lisesi kampüsünde mevcut binalar ve Yavuz gemisi direği hakkındaki bilgiler Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından Deniz Lisesi Komutanlığına gönderilen belgelere istinaden hazırlanan bilgi kitapçığından temin edilmiş olup anılan kaynak kurum tarafından bilgi kaynaklı kullanılmak amacıyla hazırlanmış, ancak basımı yapılmış bir yayın değildir. Söz konusu binaların ana giriş kapıları yanında binaların açılış ve inşa tarihlerini gösterir mermer levhalar mevcuttur. (Bkz.: Ek VIII)

⁴⁹ Bkz.: Ek IX.

Kuvvetlerinde hizmet vermiş gemilerin hizmet sürelerinin tamamlanmasını müteakip gemiden sökülen orijinal küçük objelerin o gemide görev yapmış komutanlara anı olarak verilmesi adettir. Türk Cumhuriyet tarihi ve öncesinde ismi ve görevleri fazlasıyla yer tutan Yavuz gemisine ait ana objeler muhtelif yerlerde sergilenmektedir.⁵⁰

D. Hazırlık Sınıfı Binası

Deniz Lisesi Komutanlığı hazırlık sınıfının eğitim gördüğü yukarı kampüs ana binasıdır. 1797 yılında inşa edilmiş olup 1100 m2 yüzölçümüne sahip kagir binadır. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14 Nisan 1973 gün ve 7087 sayılı kararı ile kültür varlığı olarak tescil edilmiştir.

İnşa tarihi 1431 yılına dayanan manastıra ait tesisler 1672 yılında tamamen yanmıştır. Yeniden inşa edilen ve 1797'de büyük onarım görülen binalar 1831 yılından itibaren Helen Ticaret Mektebi olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1900'lü yılların başlarında tesislerin bir bölümünde Rum Kız Yetim Okulu faaliyet göstermeye başlamıştır. Birinci Dünya Harbi yıllarında Rum cemaatten satın alınarak tamir edilen Rum Yetim Okulu, Çarkçı Mektebi olarak kullanılmaya başlanmış ancak harbin Osmanlı'nın yenilgisi ile sonuçlanması üzerine, 1918 yılından itibaren 1941 yılına kadar Rum Kız Yetim Okulu olarak faaliyetini sürdürmüş, 1941 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na alınan tesisler, Telsiz Mektebi olarak kullanıma açılmış, ilerleyen dönemde tekrar Deniz Lisesi ve Deniz Harp Okulu kampüsüne dahil olmuştur.

Bina girişi, kütle olarak dışa çıkarılarak ve de kullanılan süslemeleri ile vurgulanmıştır. Giriş kapısı yanlarındaki pilastırlar, üçgen alınlığı ve üst katlarda devam eden korint ve iyonik başlıklı sütunları, üçgen alınlıklı ve lentolu pencere süslemeleri ve işlemeli söveleri ile giriş cephesi zenginleştirilmiştir. Binanın diğer cephelerinde ise sade bir üslup gözlenmektedir. Bina cephelerinde kullanılmış mimari elemanların çeşitliliği, eklektik bir tarz sergilemektedir.⁵¹

E. Deniz Lisesi Çanı

---

⁵⁰ Bkz.: Ek X.

⁵¹ Bkz.: Ek XI.

Deniz Lisesi orta bahçesinde bulunan çanın ön yüzünde bir çıpa, çıpanın sol tarafında “B”, sağ tarafında ise “N” harfleri; arka yüzünde ise “1909” tarihi yer almaktadır. Çanın üst ve alt kısmında “grek” bezemesi olarak adlandırılan, uzun bir şeridin dik açışeklinde köşeler meydana getirilerek kıvrılması suretiyle tekrarlanmasıyla meydana gelen geometrik bezeme yer almaktadır. Çanın üstündeki bezemeler, çıpa motifi, harfler ve sayılar kabartma tekniği ile yapılmıştır.⁵²

Yapılan araştırma ve Ortaköy Ayios Fokas Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı Başkanı Bay Yorgo Papalyaris ile yapılan görüşme sonucunda çanın kilise çanı olduğu, çanın üzerinde bulunan çıpa motifinin gemicileri doğal afetlerden koruyan Aya (Aziz) Nikolas’ın simgesi ve 1909 rakamının ise çanın döküldüğü yıl olduğu tespit edilmiştir. Çanın üzerine, çanı kiliseye hediye eden şahsın isminin yazılmasının gelenek olduğu; ancak şahsın, çok tanınmış bir aileye mensup ise adının ve soyadının baş harflerini yazdırmakla yetindiği öğrenilmiştir. Bu bilgi göstermektedir ki, çanın üzerindeki B ve N harfleri, çanı hediye eden kişinin ad ve soyadının baş harfleridir.

Nejat Gülen’in “Heybeliada” adlı eserinde; Heybeliada’da yapım tarihi bilinmeyen ve Çarşı Kilisesi olarak da bilinen Aya Nikolas adına inşa edilmiş bir kilisenin varlığı belirtilmiştir. Bu kilisenin yapıldığı dönemde deniz kıyısında olduğu deniz yönünde bulunan kamarasına balıkçıların bir kısım aletlerini sakladıkları ancak günümüzdeki rıhtımın yapılmasıyla kilise denizden uzaklaşmıştır.⁵³

Çanın üzerinde bulunan çıpa motifi, Aya Nikolas’ın simgesi olduğu için bu veriler doğrultusunda çanın B.N. adlı kişi tarafından 1909 yılında Aya Nikolas Kilisesi’ne hediye edilmiş olabileceği değerlendirilmektedir.

4. TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU VE DENİZ LİSESİ EĞİTİM SİSTEMİ

Hedefe varılabilmesi için yapılması gereken öncelikli işlerden biri hedefin önündeki engellerin bir bir ortadan kaldırılmasıdır. Cumhuriyet döneminde engellerden biri de eğitim alanında yaşanan çok başlılığın ve kargaşa ortamının kaldırılmasıdır. 3 Mart 1924 tarihinde Tevhid-i Tedrisat Yasası (Eğitimin Birleştirilmesi Yasası) kabul edilir. Bu yasa ile ülkedeki tüm bilim ve öğretim kurumları Maarif Vekaleti’ne bağlanmış, devletin yeni eğitim

---

⁵² Deniz Lisesi çanı hakkındaki bilgiler Deniz Lisesi tarih öğretmenlerinden Yzb. Didem ÖZDARCAN tarafından hazırlanmakta olan Deniz Lisesi Tarihçesi adlı eser için yapılan araştırma kapsamında hazırlanmıştır. Eser hakkında çalışmalar devam etmekte olup henüz yayınlanmamıştır. Bkz.: Ek XII.

⁵³ Nejat Gülen, **Heybeliada**, İstanbul, Tekin Yayınevi, 1985, s. 76.

politikasının tek elden yürütülmesi sağlanmıştır. Aynı gün Mekteb-i Bahriye öğrencileri topluca bir bahar yürüyüşü yapmışlardır.⁵⁴

Bu süreç içinde askeri okullar da unutulmayacaktır.⁵⁵ Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun 5 nci maddesinin doğrudan askeri okulları ilgilendirdiği görülmektedir.⁵⁶

“Bu kanunun neşri tarihinden itibaren terbiye ve tedrisatı umumiye ile müştegil olup, şimdiye kadar Müdafaa-i Milliye'ye merbut olan askeri rüşti ve idadilerle, Sıhhiye Vekaletine merbut olan Darüleytamlar bütçeleri ve heyet-i talimiyeleri ile beraber, Maarif Vekaletine raptolunmuştur. Mezkur rüşti ve idadilerde bulunan heyet-i talimiyelerin cihet-i irtibatları atıyen ait olduğu vekaletler arasında tahvil ve tanzim edilecek ve o zamana kadar orduya mensup olan muallimler orduya nisbetlerini muhafaza edecektir.”⁵⁷

Bahriye Mektebi, Cumhuriyet'i ve 3 Mart 1924'teki Tevhid-i Tedrisat Yasası'nı Osmanlı dönemi eğitim sistemindeki çok başlılık ve milli bir eğitim politikasına sahip olmama gibi sorunlarla karşılaşmıştır. Bu yasa ile birlikte Mekteb-i Bahriye; “Mekteb-i Bahriye” ve “İdadi” olmak üzere ikiye ayrılmıştır.⁵⁸ Bahriye kökenli tarihçi Ali Haydar Alpagut'un emrin uygulanmasıyla ilgili tespitleri şöyledir:

“Büyük Harp Esnasında Namzet Mektebi ilga, kara tahsili üç seneye tenzil ve kabul olunacak talebenin yaşı 16'ya tezyit edilir. Bu sistemin numunesi Alman Bahriye Mektebi idi. Fakat taklit eksik yapılmıştı. Harpten sonra, İngiliz sistemine rücu edildi ki son ıslahata kadar yaşayan şeklidir. Bahriye Mektebi şimdi denizcilik ihtisasını tam bir lise tahsili üzerine kurmuştur. Heybeliada'daki mektep binasında bir Deniz Lisesi küşadiyle divanhanede Deniz Harp Mektebi'nin nüve halinde faaliyete başlaması, yukarıdan beri icmaline çalıştığımız tekamülün parlak safası atfolunabilir.”⁵⁹

29 Aralık 1924 tarih ve 537 sayılı kanunla Bahriye Vekaleti'nin kurulması, Bahriye Mektebi'nde büyük değişikliklere neden olmamış, sadece Bahriye Vekili aralıklarla okula ziyaretlerde bulunmuştur.

1928-1929 döneminde Deniz Lisesi Komutanlığı müfredatını diğer sivil liselerden ayırıcı özelliğin Türkçe ve Felsefe derslerinden tasarruf edilerek gemicilik gibi mesleğe çekici

⁵⁴ Rasim Ünlü, **Deniz Lisesi Tarihçesi**, [t.y.], [y.y.],s. 71.

⁵⁵ Deniz Lisesi Maddesi, **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt: 3, s. 28.

⁵⁶ Şerafettin Turan, **Türk Devrim Tarihi**, Üçüncü Kitap, İkinci Bölüm, Ankara, 1995, s. 329.

⁵⁷ **TBMM Tutanakları**, Cilt 1, (3.3.1340),s.26.

⁵⁸ Ali Kandilli, **Türk Deniz Kuvvetleri'nde Eğitim Kurumları Tarihi**, Karamürsel Eğitim Merkezi Komutanlığı Basımevi, 2003, s. 57.

⁵⁹ Ali Haydar Alpagut, **Asker Dönerken**, 1939, İstanbul, s. 34.

ve saygın ve ayrıcalık sağlayan bir konuya yer vermesi ve sınıfların imkan nispetinde kısımlara bölünmek suretiyle eğitim-öğretimde bulunmasıdır.

1928-1929 Eğitim-Öğretim Yılı'nda Deniz Lisesi'nde aşağıdaki haftalık ders programı uygulanmıştır.⁶⁰

Tablo 1: 1928-29 Deniz Lisesi Ders Müfredatı*

DERSLER	Lise 1/saat	Lise 2/saat	Lise 3/saat
Türkçe, Edebiyat	3	3	2
Tarih	2	2	1
Coğrafya	1	1	1
Nebati, Hayvani, Fizyoloji	1	-	-
Fizik	3	3	2
Kimya	1	1	2
Resmilhattı	1	1	1
Cebir	3	2	1
Yabancı Dil	5	5	5
Jimnastik	1	1	-
Laboratuvar	2	2	2
Askeri Ders	1	1	1
Fabrika	4	4	4
Gemicilik	2	2	-
Arziyat	-	1	-
Felsefe, İctimaiyat	-	1	1
Nazari Hesap	-	-	1
Müsellesat	-	-	2
Mekanik	-	-	2
Kozmoğrafya	-	-	2

*Rasim Ünlü, **Deniz Lisesi Tarihçesi**,s.66.

Okulda yabancı dil, özellikle İngilizce eğitiminde hassasiyet gösterilmekte eğitimde verimin arttırılabilmesi amacıyla yabancı öğretmenler maaşlı olarak okula alınmaktadır. Bu konuda Mr. Morison⁶¹, Mr. Dölaruş ve Mr. Wernon isimli İngilizce öğretmenlerinin görev

⁶⁰ Leman Yılmaz **Cumhuriyetin ilk Yıllarında Deniz Kuvvetleri'nde Eğitim Sistemi** konulu Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans tezi, İstanbul, 2005, s.36.

⁶¹ **BCA, Kararname**,8716,(25 Aralık 1929).

yaptığı görülmüştür.⁶² Fabrika derslerinde gemi makinaları ve işletim sistemleri ilgili konular işlenmekte, askeri derslerde temel askerlik bilgileri ve donanmaya hazırlık bilgileri verilmekteydi. Diğer derslerde ise okuldan kendi isteği ile ayrılan veya ihraç edilen öğrencilerin eğitimlerine sivil okullarda devamlılığını sağlamak amacıyla Maarif Vekaleti tarafından belirlenen müfredat programı esas alınmaktaydı.

1928 tarihli emirde dikkat çeken bir nokta⁶³ Deniz Lisesi'nin çeşitli laboratuvar ve dershanelerinde bulunan ders araç-gereçlerinin eğitim programlarına göre düzenlenmesi ve tamamlanması gereğidir. Bu konuda Askeri Liseler Müdürlüğü her türlü bilgi desteğini sağlayacak ve ihtiyaçlara binaen istenecek her türlü yardımı üst makamlardan izin almaya gerek duymadan yerine getirecektir. Konuya ilişkin Deniz Lisesi Müdüriyeti'ne doğrudan Askeri Liseler Müdüriyeti ile koordine yetkisi verilmiştir.

Bu emrin uygulamaları neticesinde önemli gelişmeler olduğu görülmektedir. Deniz Harp Okulu ve Lisesi Komutanlığında 12 Ekim 1935-1 Ağustos 1938 yıllarında komutanlık yapan Albay Ertuğrul Ertuğrul, okulun o yıllardaki gelişimini şöyle anlatmaktadır.⁶⁴

“1. Okurların gözlerini bozan eski ve kötü ışık sistemini şehir cereyanını modern bir tesisatla mektebe almak suretiyle iyi bir şekilde koyduk ve aynı zamanda su ihtiyacımızı da motorla temin ettik.

2. Eskiden beri tatbikat ve ameliyata kıymet veren okulda mekanik fizik ve elektrik laboratuvarlarına yeni ve mühim birçok aletler alındığı gibi ayrıca bir elektronik laboratuvarı daha kurulmuştur.

3. Yeni ve faydalı bilgileri adım adım takip etmeyi mesleğimiz için zaruri gördüğümüzden en son eserleri getirtmekte tercüme ettirmekte, işimize yarayanları öğretmekte ve tatbik etmekteyiz.

4. Derslerin projeksiyon usulü ile canlı olarak gösterilmesini temin için sesli bir sinema makinesi alınmıştır.

5. Spora bir kat daha ehemmiyet verilerek levazımı en yeniler ile değiştirilmiş ve bilhassa kara ve deniz okulları arasında hisler ve duygulardaki birliği temin için müşterek sporlar, talimler, sıkı temaslar yapılmıştır ve yapılacaktır.

6. Kültür, talim ve terbiye alanındaki dileklerimiz sıra ile yapılabilmektedir. Şimdi de sıra makine laboratuvarının kurulmasına gelmiştir ki bunun da yakında yapılacağına eminim...”⁶⁵

Dönemin koşullarına göre yapılanların hiç de küçümsenecek faaliyetler olmadığı açıktır. Eğitim-öğretimde yaşanan problemlerin sadece Deniz Kuvvetleri eğitim sisteminden kaynaklanmadığı, yeni devletin gelişim çabaları ve ekonomisi ile doğrudan ilgisi bulunduğu

⁶² **BCA, Kararname**,9759,(24 Temmuz 1929).

⁶³ Bkz. EK- XXVII, Madde15.

⁶⁴ Ertuğrul Ertuğrul, **Deniz Okulumuz**, İstanbul, 1936., s.48-49.

⁶⁵ **A.e.**,s.50.

aşikardır. Tüm olumsuzluklara rağmen Deniz Lisesi'nin, Osmanlı Devletinin batılılaşma hareketlerinde öncülük görevini üstlenen ilk öğretim kurumu olması bayrağını Cumhuriyetin ilk yıllarında da devam ettirdiği görülmektedir.

Genelkurmay Başkanlığının 1928 tarihli emrin uygulanmasında son derece önemli gelişmeler sağlanmakla beraber, denizciler tarafından tepki ile karşılanan husus Genelkurmay Başkanlığı'nın tek tip subay yetiştirme isteğidir. Nitekim günümüzde karacı, denizci ve havacı subaylar Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyaçlarına göre ortak nitelikler yanında her kuvvet komutanlığının ihtiyacına göre belirlenen mesleğe yönelik niteliklerde yetiştirilmektedir.⁶⁶

Tevhid-i Tedrisat Yasası ile birlikte halifeliğin sona ermesi sonucunda Halife Abdülmecit ve akrabaları yurt dışına gönderilmişler⁶⁷, böylece Bahriye Mektebi'nde eğitim gören Ziya adlı şehzade de, okulda iken çıkan kanun sonucu okuldan ayrılmıştır.⁶⁸

16 Aralık 1937 tarih ve 3280 No'lu yasa ile Askeri lise mezunlarının olgunluk sınavında başarı gösteremezlerse muamele memuru olmaları gündeme gelir.⁶⁹Nitekim Deniz Harp Okulu'nda bulunan künye defterlerinde, sayının çok az olmakla birlikte bazı öğrencilerin lise mezunu statüsünde devlet memurluklarına gönderildiği belirtilmektedir. Bu öğrenciler 1938 yılında son sınıfta olan öğrencilerdendir ancak ihraçlarından sonra muamele memurluğu görevine devam ettiklerine dair bir kayıt bulunamamıştır.

3. DENİZ LİSESİ'NİN YAPILANDIRILMASI VE TEŞKİLAT YAPISI

Tevhid-i Tedrisat kanunu ile tamamen Milli Eğitim Bakanlığına bağlanan askeri liseler hakkında 22 Nisan 1928 tarihinde yapılan meclis görüşmelerinde Müdafaa-i Milliye Vekili Recep bey tarafından yapılan teklifte;

“Ordunun anasırı müdiresini teşkil eden heyeti zabitanın da tabakai mümtazesinden tefrik edilip bir gün vatanın mukadderatını idare edecek ve kumanda makamı ailesini işgal eyliyecek olan zevatın yetiştirilmesi esasına mebde olan askeri liseleri hayati askeriyemizde hakikaten ehemmiyetle derpiş edilecek bir nokta teşkil eder. Malumu aliniz Tevhid-i Tedrisat Kanununun esası ile bazı mektepler o zamanın umumi zihniyeti icabı olarak Vekaleti iadelerinden fek edilmiştir. Bu meyanda elveym mevcut olan beş askeri lisemiz , Müdafaa-i Milliye Vekaletinin hiçbir hakkı murakabesi kalmayacak hale getirilmiştir. Bendeniz o kanunun müzakeresinde dahi bazı arkadaşlar derhatır ederler bilhassa Vasıf Beyle uzun münakaşa yaparak askeri liselerin, askeri anasırı mühime ve zabitan yetiştirecek olan mekteplerin, Müdafaa-i Milliye ile nisbetinin muhafazası hususunun

⁶⁶ A.e., s. 55.

⁶⁷ TBMM Tutanakları, Cilt 1, (3.3.1340),s.27.

⁶⁸Şerafettin Erdem, “Anılarım 1”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Kasım 1993, Sayı: 558, s. 83.

⁶⁹ Rasim Ünlü, **Deniz Lisesi Tarihçesi**, [t.y.], [y.y.],s. 83.

müdafaa vatan noktai nazarında çok esaslı olduğunu o zaman arz etmişim. Müsaade buyurursanız bu beş liseyi Vekaletin emrine alalım, oradaki çocukları tam manası ile asker ruhu ile yetiştirelim. Binaenaleyh Refik Beyin tadil teklifini kabul buyurmanızı rica ederim.⁷⁰

Yukarıda teklife istinaden alınan karar neticesinde 29 Nisan 1925 tarihinde, 637 sayılı yasayla; Harbiye Mektebi'ne kaynak olan askeri liseler, bütçe ve kadro açısından Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınarak Milli Savunma Bakanlığı'na devredilmiştir.⁷¹

Genelkurmay Başkanlığı'nın 27 Mayıs 1928 tarihli emri ile Bahriye Mektebi'nin adı Deniz Lisesi olarak değiştirilmiştir.⁷² Bu emir ile Bahriye Mektebi eski ve yeni sistemlerle ve programları ile lağvedilerek yerine "Deniz Lisesi" adı ile büsbütün başka bir okul vücuda getirilmiş, Heybeliada'daki binalar tamamı ile Deniz Lisesi'ne bırakılmış, Deniz Harp Okulu ise Kasımpaşa'da şimdiki Kuzey Deniz Saha Komutanlığı binasına taşınarak 1 Haziran 1928 tarihinden Haziran 1929 tarihine kadar "Deniz Harp Mektebi Çekirdekliği" adı ile yeni bir oluşum içine girmiştir.

Bu emrin yayınlanması ile halihazırda Deniz Lisesi'nde bulunan öğrencilerin yapılanmasında ve eğitim sisteminde köklü değişiklikler meydana gelmiştir. Sınıf mevcutlarının yeniden düzenlenmesi ile ara sınıflara sivil okullardan öğrenci almak suretiyle sınıf mevcutları tekrar düzenlenerek yapılandırılmıştır. Eğitim sisteminde güverte, makine ve levazım olarak ayrılan sınıf ihtisas sistemi ortadan kaldırılarak eğitim sistemi tüm okulda standart hale getirilmiş ve hatta sivil okullardan Deniz Lisesi ara sınıflarına kayıt olan öğrencilerin müfredat eksikliklerinin tamamlanması hususunda düzenlemeler yapılmıştır. Son sınıfta okuyan öğrenciler sınava tabii tutularak başarılı olanlar doğrudan fabrikalara ve gemilere gönderilmek suretiyle bu öğrencilere ileriki meslek hayatlarında avantajlar sağlayacak erken terfi imkanı sağlanmıştır. Okulda kullanılan üniformalarda da sınıf(ihtisas alanlarını belirtir) işaretlerin kaldırılması ile üniforma standardı sağlanmıştır. Bu değişim süreci öğrenciler tarafından tepki karşılanmıştır zira 1. ve 2. sınıfta okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğu diğer askeri liselere(Halıcıoğlu ve Maltepe askeri liseleri) gönderilmiştir. Diğer okullara gönderilen öğrenci sayısını tespit edebilecek bir belge bulunmamakla beraber Em. Dz.Kur.Kd.Alb. Ferda Anaoğlu ile yapılan görüşmede 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin tamamına yakınının gönderildiği, kendisinin de Halıcıoğlu Askeri Lisesinde iki yıl öğrenim gördükten sonra tekrar Heybeliada Deniz Lisesinde öğrenime devam ettiği belirtilmiştir.

⁷⁰ TBMM Tutanakları, Cilt 2, 22.4.1341, s.399.

⁷¹ ŞerafettinTuran, a.g.e., s. 329.

⁷² Bkz. EK- XXVII.

Bu dönemde 1 Haziran 1928 tarihi itibarıyla Deniz Harp Okulu ve Deniz Lisesi eğitimi 3 yıl Deniz Lisesi ve 2,5 yıllık dönemi Deniz Harp Okulu olmak üzere toplam 5,5 yıllık eğitim süresine çıkarılmıştır.⁷³

1928 sonrası Bahriye Mektebi'nde meydana gelen değişim, okuldaki yaşam ve öğrencilerin durumları ile ilgili bilgilere Em.Dz.Alb. Şemsi BARGUT'un anılarından ulaşabiliyoruz. Bu anılarda hızlı bir değişim ve gelişim sürecine giren Deniz Lisesi'nin diğer sivil eğitim kurumları ile farklılıkları belirtilmiş, günümüzde bile çoğu sivil eğitim kurumunda bulunmayan imkanlara dikkat çekilmiştir.

“4 Eylül 1927'de – o zamanki adı ile – Bahriye Mektebi'ne, İhzarî (Hazırlık) sınıfı öğrencisi olarak katıldık. Sınıfımız 21 Güverte ve 14 Makine öğrencisinden oluşuyordu. Bahriye Mektebi'ne beş sınıflı ilkokulu bitirenler alınıyor, Orta ve Lise eğitimi Bahriye Mektebi'nde veriliyordu. Hepimiz 13 yaşındaydık. Mektep, Türkiye standartlarının ve şartlarının çok üstünde, mükemmel bir kurumdu. Yabancı dil öğrenimine önem verilir, öğrencilerin, dersler dışında sporla uğraşması ve kişisel bir hobileri olması istenirdi. O kadar ki, bütün derslerden toplam 1000 not alınırken, spor ve sınıf subaylarının verecekleri notların toplamı da 1000 idi. Bu suretle, sadece derslerde başarılı bir öğrenci tipi değil, her yönüyle gelişmiş bir subay yetiştirmek, hedef alınırdı. Örneğin, biz, basketbol hatta beyzbol oynardık ki, o tarihlerde, bu sporun adı bile, Türkiye'de bilinmezdi. Okulda, haftada bir sinema oynatılırdı. O tarihlerde İstanbul'da bile sinema sayısı 5-10'u geçmezdi.

Ne yazık ki, bizim bu mutluluğumuz sadece bir yıl sürdü. 1928(1924)'de yürürlüğe giren “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” ile Bahriye Mektebi “Deniz Lisesi”ne dönüştü. Okula artık, Ortaokul mezunları alınacaktı ve Deniz Lisesi'nin orta eğitim kısmı yoktu. Okul, 9 ncu sınıftan başlıyordu. Halbuki biz o yıl 6 ncı sınıfı okumuş, 7 nci sınıfa geçmiştik. Okuldaki öğrenciler için bir geçiş süreci ön görülmemişti. Bizim üstümüzdeki sınıf (ki 7'yi okumuş, 8'e geçmişlerdi) bir sene atlayarak Lise 1 (9 ncu sınıf) oldu. Ama, bizim sınıfa hiçbir olanak tanınmadı ve 7 ve 8 nci sınıfları okumak üzere topluca Halıcıoğlu Askeri Lisesi'ne gönderildik. 9 ncu sınıfa geçince tekrar Deniz Lisesi'ne döndük.”⁷⁴

Okul, bir Komutan ve Dahiliye Müdürü adıyla ona yardımcılık yapan bir güverte subayı tarafından yönetilmekte idi. Okul Komutanı'nın rütbesi Albaydı. Okul idaresi sınıf subayları ve öğretmen subaylardan oluşuyordu. Sınıf subaylarının görevi öğrencinin günlük hayatını düzenleme, kontrol etme; onlara denizcilik sevgisini aşılamak; temiz, disiplinli bir yurttaş olarak çıkmalarını sağlamaktı. Her sınıfın bir binbaşı rütbesinde sınıf subayı ve yüzbaşı olarak da bir yardımcıları vardı. Bunlar, öğrencilerin taburlarına(toplu eğitim ve tebliğ faaliyetleri)

⁷³ “Deniz Harp Okulu Tarihçesi İle İlgili İncelemeler”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Sayı: 499, Ekim 1997, s.25.

⁷⁴ Şemsi Bargut, “**Bir Plesisor'un Bahriye Anıları 2**”, Deniz İkmal Grup Komutanlığı Basımevi, s.2.

komuta eder, onların beden ve eşya temizliğini izlerler, öğrencinin izin, maaş, mükafat ve cezaları ile ilgilenirlerdi.⁷⁵

Subay, öğretmen subay ve sivil olarak vazife alanlar, geçmişte “ders nazırı” adı verilen sonraları “Öğretim Kurulu Başkanı” olan bir subay tarafından takip edilirdi. Genelde öğretmen subaylar ve sivil öğretmenler daha çok liseye ders verirlerdi. Çünkü, Harp Okulu meslek dersi ağırlıklıydı.

Deniz Lisesi farklı dönemlerde farklı isimler almıştır, yıllara göre kuruluşundan günümüze isim değişikliklerini gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Tarihsel Olarak Deniz Lisesinin Aldığı İsimler*

OKUL ADI	SÜRESİ	AÇIKLAMALAR
Hendesehane	1773-1784	Gemi kaptanlarının katıldığı bir kurs niteliğindedir.
Mühendishane-i Bahr-i Hümayun	1784-1795	Ders programını genişletilerek 3 yıllık bir eğitime geçilmiştir.
Tersane-i Amire Mühendishanesi	1795-1834	Gemi Seyri (Güverte) ve Gemi İnşa bölümlerinden oluşmaktadır.
Mekteb-i Fünun-u Bahriye-i Şahane	1834-1839	4 yıllık olan okulun Gemi Seyri Kısmı 1838’e kadar Heybeliada Kalyoncu Kışlası’nda eğitim vermiştir.
Mekteb-i Bahriye-i Şahane	1839-1852	Gemi Seyri (Güverte) ve Gemi İnşa bölümlerinden oluşmaktadır.
Mekteb-i İdadi-i Şahane	1852-1865	Okur-yazar olarak okula kaydedilen öğrencilerin daha çok mesleğe yönelik öğrenimi gereği gibi izleyemediklerinden dolayı lise (idadi) kısmı açılmıştır.
Umum-u Mekatib-i İdadi-i Şahane	1865-1878	Askeri idadlerin birleştirilme kararından sonra okul Galatasaray Sultanisi’ne nakledilmiş ve 3 yıllık eğitim vermeye başlamıştır.
Mekteb-i Bahriye Kumandanlığı	1878-1909	1875 yılında Kasımpaşa’da açılan Bahriye Rüşdiye Mektebi ve 1885 yılında oluşturulan İhzari (Müptedi / Hazırlık) sınıflarından öğrenci alınmaktadır. 1908 yılında Rüşdiye

⁷⁵ Rasim Ünlü, **Deniz Lisesi Tarihçesi**,s.7.

		Mektebi (ortaokul) lağv edilmiştir.
Mekdeb-i Bahriye Kumandanlığı	1914-1928	1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Maarif Vekaleti'ne bağlanmış; Bahriye Mektebi (Harp Okulu) ve idadi (lise) bölümü diye ikiye ayrılmıştır.
Deniz Lisesi Müdürlüğü	1928-1929	
Deniz Harp Mektebi Çekirdekligi	1929-1930	Deniz Mektepleri Kurslar Müdürlüğü ve eski Bahriye Mektebi'nin birleşimidir.
Deniz Harp Mektebi ve Lisesi Müdürlüğü	1930-1933	
Deniz Harp Mektebi ve Lisesi Kumandanlığı	1933-1935	
Deniz Harp Okulu ve Lisesi Komutanlığı	1935-1948	
Deniz Harp Okulu ve Koleji Komutanlığı	1948-1954	
Deniz Harp Okulu ve Lisesi Komutanlığı	1954-1963	Hazırlık ve tüm lise sınıfları Aşağı Komplekste konuşlanmıştır.
Deniz Harp Okulu ve Lisesi Komutanlığı	1963-1985	Hazırlık ve tüm lise sınıfları Yukarı Komplekste konuşlanmıştır.
Deniz Lisesi Komutanlığı	1985-	

*Deniz Lisesi isim kronolojisi hakkında ki bilgiler Deniz Lisesi tarih öğretmenlerinden Yzb. Didem ÖZDARCAN tarafından hazırlanmakta olan Deniz Lisesi Tarihçesi adlı eser için yapılan araştırma kapsamında temin edilmiştir. Eser hakkında çalışmalar devam etmekte olup henüz yayınlanmamıştır.

9. ÖĞRENCİ NUMARALANDIRMA SİSTEMİ

Birbirlerini çoğunlukla hiç tanımayan, ancak yazılı sınavları, sağlık muayeneleri, spor ve beden yeterliliği testlerini başarıyla tamamlayarak Deniz Lisesi'ne girmeye hak kazanan öğrenciler, okul/sınıf numaralarının belirlenmesi ile bir ömür boyu üyesi olacakları topluluk

oluştururlar. Aynı yıl Deniz Lisesi'ne giren ve sınıflarına ruh veren bu öğrenciler, 1300'ler sınıfı, 500'ler sınıfı veya 9000'ler sınıfı gibi geleneksel sınıf numaraları ile anılırlar.

Sınıf numaraları ve yıllarına ilişkin öğrenci künye defterleri incelendiğinde sınıf numaralarına rastlanan ilk yılın 1929 Lise girişliler (100'ler) olduğu görülmektedir. Em. Dz. Kur.Kd.Alb. Ferda Anaogul ile yapılan görüşmelerde sınıf numaralarının bu sınıf ile başlamasına rağmen sınıfların ananevi olarak sınıfta ön plana çıkan isimler ile anılmaları da bu seneden itibaren görülmeye başlamıştır. Bu durumdan dolayı "100'ler sınıfı" aynı zamanda "KAYACAN sınıfı" olarak da anılır. 1930 yılı Deniz Lisesi girişlilerde 100'lü numaralar devam etmiş ancak 1931 yılından itibaren 200'lü sınıf numaralarının kullanımına devam edilmiştir. Sınıflara ara sınıflarda dahil olan öğrencilerin giriş künye defter kayıtları girdikleri yılın defterine kayıt edilmekle beraber aldıkları numaralar okuyacakların sınıf numarası ile başlayan numaralardır. Bu nedenle II. Bölümde yer alan mezunlar listesi incelendiğinde sınıf listelerinde ara kayıtlı numaralar görülecektir. Öğrenciler eğitimleri süresince başarısızlık nedeniyle sınıf tekrarı yapmaları gerektiğinde aynı numaraları muhafaza etmişler herhangi bir numara değişikliğine gidilmemiştir. 1942 yılında yapılan Deniz Lisesi giriş sınavları sonucunda okula ilk defa 120 öğrenci alınması numaralandırma sisteminde 100'lük sistem bozulmuş ve 200 atlamalı (1300'ler,1500'ler) numaralandırma yapılmıştır. İlerleyen yıllarda öğrenci alım sayısında değişiklikler olmuşsa da 1962 yılından itibaren 1000'lik sisteme geçilmiş (1000'ler) ve halen bu sistem ile öğrenciye numara verme işlemleri devam etmektedir.⁷⁶

10. ÖĞRENCİ KIYAFETLERİ

Bakanlar Kurulu'nun 15 Mayıs 1925 tarihli kararnamesi ile serpuş kaldırılarak deniz subaylarının "viziyerli serpuş" yani "şapka" giymeleri kabul edilmiştir. Bu husus 9 Haziran 1925 tarihli kararname ile Bahriye Mektebi öğrencilerini de kapsamış, serpuşlar günümüzde uygulandığı üzere değiştirilmiştir.⁷⁷

15 Kasım 1925 tarihinde 2785 sayılı Bahriye Ümera ve Zabitan ve Eimmesinin Giyecekleri Elbise Hakkındaki Kararname'nin yayınlanmasından 10 gün sonra 25 Kasım 1925'te, 677 sayılı kanun ile tarihimize "Şapka İnkılabı" adıyla geçen inkılap

⁷⁶ Didem Özdarcan, "Deniz Lisesi Sınıf Numaraları", **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Sayı:598, Mart 2007, s.63-66.

⁷⁷ Fahri Çoker, **Bahriyemizin Yakın Tarihinden Kesitler**, Ankara, 1994, s. 101.

gerçekleştirilmiştir. ⁷⁸ Böylelikle Türkiye’de şapka inkılabını ilk kez deniz subayları ve öğrencileri hayata geçirmiş olur. ⁷⁹

1935 yılında yayınlanan “14455 No’lu Ordu Kıyafet Kararnamesi Tadilleri ve Buna Ait Kararname” içinde Deniz Lisesi ile de ilgili bir değişiklik yer alıyordu:

“Madde 35-115. maddeye (L) fıkrasından sonra aşağıdaki şu fıkra ilave edilmiştir... Deniz Lisesi talebesi kolda şerit bulunmayıp, ceketin üst yaka iki taraf köşesi üzerine zabitan sınıf alameti ebadında (fakat düğmesiz) beyaz sırmadan Lise alametini takacaklar ve sağ taraftakine (DZ), sol taraftakine (LS) remizlerini ve bunların üst kısmına kaçınıcı sınıfta olduğunu gösteren Romen rakamlarının ve alt kısmına da mektep numaralarını sarı pirinçten olarak takacaklardır. Beyaz ceketlerde Lise alameti yakaya ve sınıf rakamları ile remizler ve mektep numaraları omuzdaki apoletlere konacaktır.” ⁸⁰

Kararnamenin yayınlanmasıyla birlikte siyah elbiselerinin kollarında taşıdıkları işaretler kaldırılıp yerine yakaya takılan işaretler getirilmiş, beyaz elbiselerinin omuzlarında bulunan apoletler yerine yakaya takılan işaretler getirilmiştir. Daha önceleri sınıf numaraları taşımazken yeni sistemde sınıf numaralarını taşımaya başlamışlardır. Günümüzde Deniz Lisesi öğrencileri beyaz elbiselerinde omuzda apolet üzerine çıpa ve sınıf işaretleri takmakta, siyah elbiselerinde ise aynı işaretler ceket yakaları üzerinde bulunmaktadır.

Deniz Lisesi öğrencileri, yazın beyaz, kışın da siyah resmi elbise giymekle mükelleftiler. Öğrencilerin izinlerinde sivil elbise giymeleri yasaktı. Ayrıca okulda işbaşı elbisesi (açık yeşil renkte, askeri eğitim esnasında ve gemilerde giyilen günlük üniforma) giyilebiliyordu. Siyah elbise; sekiz düğmeli, yakasında beyaz sırma üzerine bir çıpa bulunacak, bunun altına da sınıf numarası yazılacaktı. Ayakkabı siyahtı. Şapka ise kokartında bir çıpa ve ayyıldız bulunan siyah vizyerli idi.

Beyaz elbise; tek önlü, kapalı yakalı ve beş sarı düğmesi olan üniformaydı. Ayakkabı beyazdı. Siyah şapkanın üzerine beyaz bir kep geçirilirdi. Bu kepin adı şapka beyazı idi. Öğrenci okul ya da şehir içi törenlerde silah taşıdıkları zaman giymek üzere beyaz ya da siyah getir⁸¹ alıyordu. Boru takımına da özel kordonlar veriliyordu. ⁸²

11. ÖĞRENCİ YAŞAMI

⁷⁸ Şerafettin Turan, **a.g.e.**, s. 189.

⁷⁹ Raşit Metel, **Atatürk ve Donanma**, İstanbul, 1966, s. 98.

⁸⁰ 14455 No’lu Ordu Kıyafet Kararnamesi Tadilleri ve Buna Ait Kararname, Ankara, 1935, s. 9.

⁸¹ **Getir**: Tören ve silahlı nöbetler esnasında ayakkabıların üstüne giyilen tozluk.

⁸² Rasim Ünlü, **Deniz Lisesi Tarihi**, s.42.

Derslerin müfredatı, sivil liselerle aynı olmakla beraber günlük hayat, öğrencileri askerliğe alıştırarak ve yaklaştıracak şekilde düzenleniyordu. Öğrencinin dershaneye, yemekhaneye ve yatakhaneye gitmesi taburla ve komuta altında yapılıyordu. “Muayene ve Denetleme Taburları” vardı. Bu taburlarda öğrenciler saç tuvaletleri, üniformaları ve ayakkabı boyaları gibi şekil disiplini ve bazı temel askerlik bilgileri yönünden her gün denetlenir, sınıf subaylarına okul içi faaliyetler hususunda her türlü müracaatlarını sözlü olarak iletirlerdi. Öğrenciler de günlük faaliyetlerin yürütülmesinde nöbet hizmetlerine dahil olarak okul ve sağlık nöbeti gibi nöbetleri tutuyorlardı. Nöbetçi öğrenciler kollarına özel işaret takarlardı. “Sağlık nöbetçi öğrenci” görevi; revir faaliyetlerini düzenlemek, hasta öğrencileri özel deftere kaydetmek, onları doktor muayenesine çıkarmak, muayene neticelerini nöbetçi ve sınıf subaylarına bildirmektir. “Okul nöbetçi öğrencisi” ise; taburlara, kumanyaya, kumanyaların miktarlarının uygun olup olmadığına ve öğrenciye dağıtımına bakmaktaydı. Bu nöbetçiler son sınıf öğrencilerinden sırayla seçilirdi.

O dönem okulu ile ilgili bilgileri, o yıllarda öğrenci olan Em.Alb.Celeddin Denizalp şöyle aktarmaktadır:

“Sene 1926, ay ekim ve gün 26... Okul müdürü (o zaman okul komutanlığı tabiri yoktu) rahmetli Şevket Bey, sınıf subayımız Yüzbaşı Rıfat Bey ve Teğmen Baki Bey. Cumhuriyet Bayramı’ndan sonra derslere başlandı. Üç aylık evreler sonu sınıf geçileceği, her devre sonu sınavlarda haftalık, aylık ve üçüncü ayın notları tutarı ikibin tam not ve ahlak numarası bin nottan, ikibin tam not aldığımız halde ahlak notundan 499 aldığımız taktirde okulla ilişkinizin derhal kesileceği, buna göre hareket etmemizi ilk olarak bildirdiler. Ve yine her sabah kendimizden sonra bütün sınıf arkadaşlarımıza ‘Günaydın’ diyeceğimizi ve üst sınıflardan gördüklerimizi de selamlayarak günaydın denileceğini bildirdiler. Yemekhaneye girerken riyaset masasında duran nöbetçi subayını selamlayarak bize ayrılan sofraya ve sandalyemizin başına geçeceğimizi, subayın ‘buyurun’ komutunu, oturduktan sonra ‘bismillah’ demesini beklemeyi ve yemek sonunda ‘çok şükür’ komutunu söylediğinde bunu da tekrarlayarak sofradan kalkacağımızı öğrettiler.”⁸³

1928 yılına gelinceye kadar Deniz Lisesi (İdadi) varlığını “Bahriye Mektebi” çatısı altında sürdürmüş, büyük bir değişiklik yaşanmamıştır. Bu dönemde Okul Komutanı, okul tarihinde iz bırakan Albay Şevket Beler’dir. Öğrencilere Bahriye gelenekleri her alanda öğretilmeye çalışılmış, milli kimlik ve ülke sorunlarını göğüslemeleri hususunda bilgilendirilmişlerdir.⁸⁴

⁸³ Celal Denizalp, “Unutulmayan Anılar”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Ekim 1986, Sayı: 534, s.65-67.

⁸⁴ A.e.,s 66.

Kasımpaşa'daki ortam ve binalar Bahriye Mektebi'nin eğitim-öğretim uygulamaları için yetersiz görüldüğünden Harp Okulu 12 Ekim 1930 tarihinde Heybeliada'ya döndü. Bu tarihten sonra Harp Okulu ve Deniz Lisesi aynı Müdürlük altında birleşerek "Deniz Harp Okulu ve Lisesi Müdürlüğü" adını aldılar.⁸⁵

Deniz Lisesi'ni bitirenler Harp Okulu öğrencisi sayılıyor, kendilerine özel bir "diploma töreni" yapılıyor ve bu törenden sonra Okul idaresi tarafından resmen okul gemisine uğurlanıyorlardı. Öğrenci bu törende diplomadan başka meç(Harp Okulu öğrencileri tarafından izinlerde takılan küçük kılıç) ve kordonunu da kuşanıyordu. Artık yakasındaki beyaz sırma yerine sarı sırmaya geçiliyordu.⁸⁶

Tören sırasında Cumhuriyet'in ilk yıllarında Hamidiye Kruvazörü, okul gemisiydi. Hamidiye alay sancaklarıyla⁸⁷ donatılır, okul önünde demirli bulunur ve öğrenci törenden sonra filikalarla bu gemiye gelirdi. Bu geliş sırasında lisenin diğer öğrencileri okulun önündeki rıhtımda çimariva⁸⁸ yaparak öğrencileri selamlardı. Böylece dört yıllık Deniz Lisesi eğitimi son bulurdu.⁸⁹

Genelkurmay Başkanlığı; Deniz Lisesi'ni bitiren öğrenciler arasından Askeri Tabip, Askeri Hakim, Askeri Öğretmen, Askeri Mühendis ve Levazım Subayı yetiştirmek için zaman zaman talep yapardı. Bu durumda okul idaresi bu mesleklere ayrılacak öğrencileri seçer, bunları okul gemisine değil ilgili üniversitelere sevk ederdi.⁹⁰

9 Eylül 1926 ve 4 Ağustos 1937 tarihinde Japon okul gemisi ile gelen Japon denizcileri,⁹¹ 5 Mayıs 1928 tarihinde Darülfünun öğrencileri, 7 Ağustos 1928 tarihinde Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak,⁹² 26 Mart 1930 tarihinde İsveç Okul gemisi İstanbul'u ziyareti esnasında Deniz Lisesi'ni ziyaret etmiştir. Bu tür ziyaretler için ağırlama masrafı olarak ödenek çıkartıldığı görülmüştür.⁹³

Her yönü ile yetiştirilmek istenen Deniz Lisesi öğrencileri 19 Mayıs törenlerine katılışlarına dair ilk kayıt 1936 yılına aittir. Öğrenciler bu törende Taksim stadında çipa deseni yapmışlardır.⁹⁴

⁸⁵ Rasim Ünlü, **Deniz Lisesi Tarihçesi**,s.73.

⁸⁶ **A.e.**,s.76.

⁸⁷ **Alay sancakları:** Gemilerde görünür muhabere yapılabilmesi için kullanılan, her birinin ulusal ve uluslararası bir anlamı olan farklı renk ve desenlerde flamalardır.

⁸⁸ **Çimariva:** Denizcilere mahsus özel bir toplu selam şeklidir, düdük kumandası ile şapka sallamak ve sağol şeklinde bağırarak suretiyle yapılır.

⁸⁹ **A.e.**, s. 77-79.

⁹⁰ **A.e.**, s. 81.

⁹¹ "Heybeliada",**Ayın Tarihi Dergisi**, No: 45, Eylül 1937, Ankara, s. 2.

⁹² Bkz. EK- XV.

⁹³ **BCA**, Kararname,8705,(25 Aralık 1929).

⁹⁴ Deniz Lisesi Müzesi Envanter Kayıt No:78.Bkz. Ek-XXVIII.

12. ÖĞRENCİ ALIM KRİTERLERİ

Deniz Lisesi'nin ders müfredatı, sivil liselerdeki programın aynısıydı. Dolayısıyla sivil okullardan gelecek öğrencilerde aranan temel kriter sivil lise eğitimine başlayacak niteliklere sahip olmaktı. Bunlara sadece, gemicilik, askerlik ve fabrika dersleri ekleniyordu. Liseye girecek olan öğrencilerin standardı Genelkurmay Başkanlığı emirleri doğrultusunda belirleniyor, bunlar da broşür halinde yayımlanıyordu. Okul yönetimi, öğrenci alım dönemlerinde “Öğrenci Alım Kurulu” ile “Sınav Kurulu” oluşturmaktadır. Sınava girenlerin aldıkları sonuçlar liste halinde tespit edilip okulun öğretim kurulunun incelenmesinden geçirildikten sonra onaylanmak üzere Okul Komutanı'nın imzasıyla Genelkurmay Başkanlığı'na arz ediliyordu. Son söz Genelkurmay Başkanlığı'na aitti. Okula girmeye hak kazananlara gerekli tebligat yapılır ve onların, okulun istediği şekilde hazırlanmaları için bir aylık bir zaman bırakılırdı.

1929-1930 döneminde Deniz Lisesine öğrenci alım şartları şöyle belirlenmiştir:

“a. Lise Orta mekteplerin 8 nci sınıfını ikmal eden veya o sınıfın tekmil derslerinden imtihana talip olanlar, yaş: 15-19

b. Liselerin 9 ncu sınıfını ikmal eden veya o sınıfın tekmil derslerinden imtihana talip olanlar, yaş: 16-20

c. Liselerin 10 ncu sınıfını ikmal eden veya o sınıfın tekmil derslerinden imtihana talip olanlar yaş: 17-21”⁹⁵

Aynı sene için taliplerin müracaat usulünde de şu belgeler talep edilmiştir:

“a. Fotoğrafi nüfus tezkeresi yahut musaddak sureti.

b. Aşî Şehadetnamesi (bir seneliği geçmemiş)

c. Mezun olduğu okul veya tahsil ettiği mektebin tastikname veya şehadetnamesi.

ç. Ailesinin ve kendisinin hüsn-ü halini mübeyyin mahalli hükümetinin fotoğraflı ilmühaberi.

d. Mektebe kabul olunduğu halde her türlü kavanin ve talimata aynen riayet edeceğine dair velisinin ve kendisinin taahhüt senetleri.

e. Talibin evli olmadığına, tahsilini terk etmek veya zabıt olmadan evlenmek isterse mektep masrafını tamamen tediye edeceğine dair velisinin noterce musaddak senedi.

f. Dört adet vesika fotoğrafı.

---

⁹⁵ Leman Yılmaz, “Cumhuriyetin ilk yıllarında Deniz Kuvvetleri'nde Eğitim Sistemi”,s.57.

İstida müddeti Haziran'ın 19'una kadardır. Deniz Lisesi ile Harp Mektebi arasındaki talim ve terbiye devresi – Lisesi ikmal eden talebe B. E. Riyaseti ile bilmuhabere Milli Müdafaa Vekaletince mevcut ihtiyaç nazarı dikkate alınarak tayin ve tespit edilecek miktarlara göre güverte, makine ve levazım sınıflarına ayrıldığı gibi icabında bu sene olduğu vechile askeri tıbbiye dahi tefrik olunur. Bu hususta gözetilen esaslar şunlardır: İhtiyaç, son sıhhi muayene, talebenin istidat ve meyli, mümkün olduğu kadar da arzusu, güverte sınıfına tefrikte zeka, çeviklik, tam sıhhat (bilhassa kuvvetli göz, iyi kulak, sağlam göğüs) ve talebenin arzusuna müreccah sebeplerdir. Makine sınıfına daha ziyade riyaaziye ve fizik derslerinde kudret gösterenler tefrik olunur. Sıhhatçe ikinci derecede bulunanlar da levazım sınıfına ayrılır.”⁹⁶

1930 yılında Deniz Lisesi'ne öğrenci alımı ile ilgili kayıt ve kabul şartlarını içeren bir broşür yayınlanmıştır.⁹⁷ Broşürde Deniz Lisesi öğrenci alım kriterleri açıklanmış olup, broşür metni aşağıda sunulmuştur:

“HEYBELİADA DENİZ LİSESİ KAYIT VE KABUL ŞARTLARI BROŞÜRÜ-1930

1. Deniz Lisesi'ne her sene umum kadro noksanını doldurmak ve yüksek sınıfların talipleri tercih edilmek üzere aşağıdaki şartlara haiz Türk talebe leyli ve meccani kayıt vekalet kabul olunur.

A. Muhtelif sınıflara kabul edilecek talebenin yaşları:

Devre: II. Sınıf: 9, 15-19 yaşları içinde olanlar

Devre: II. Sınıf: 10, 16-20 yaşları içinde olanlar

Devre: II. Sınıf: 11, 17-21 yaşları içinde olanlar

B. Evvelce gördüğü tahsilin derecesini gösterir Şehadetname veya Tastiknameyi haiz bulunmak, hususi tahsil gördüğünden dolayı vesikası olmayanlar için yapılacak kabul imtihanında muvaffak olmak,

C. Vücudunun teşekkülü ve sıhhati müsait ve sağlam ve her türlü marazlardan beri olmak (emir ve kumandaya mani rekaket misillu arızaları ve boyları çok kısa bulunanlar alınmaz)

Ç. Kusursuz bir ahlak ve seciye sahibi olmak,

D. Ailesi hiçbir sui hal ve şöhret sahibi olmamak.

2. Deniz Lisesi'nin herhangi bir sınıfına girmek üzere müracaat eden hususi Lise ile tahsili Lise derecesinde olan resmi ve hususi meslek mektepleri müdavim ve mezunları girmek istedikleri sınıftan evvelki sınıfların bütün derslerinden imtihan edilebilir. Bu meyanda 9 ve daha yukardaki sınıflara girecekler askeri tedrisat kitaplarının birinci, ikinci ve üçüncü kitapların cümlesinden

---

⁹⁶A.e.,s.58.

⁹⁷A.e., s.59.

imtihan edilirler. İmtihanalarda muvaffak olmak için her dersten laakal üç numara alınması lazımdır.

3. Resmi lise sınıflarına nakil ilmihaberile müracaat edenler askeri tedrisat kitaplarında hangilerini takip ettiklerine dair vesika ibraz ettikleri, sıhhi vesair şartları haiz oldukları ve Deniz Lisesi'ne münhal yer bulunduğu taktirde muadil sınıflara bila imtihan ve senenin her ayında kabul edilirler.

4. Mektebe yeni dahil olmak üzere müracaat eden her talebe bir veli göstermeye mecburdur. Veli talebenin ebeveyni, vasisi veya bunlardan birinin muvaffakitle çocuğun himayesini mektep idaresine karşı taahhüt etmiş olan zattır. Herhangi bir suretle diğer mahalle giden ve kayıt esnasında mektebin bulunduğu yerde bulunmayan veli mutemedi olan zati mektebe tahriren bildirir.

5. Deniz Lisesi Müdürü her sene Haziran iptidasında kayıt ve kabul şeraitini, müracaat zamanlarının ve ... ilah. Mıntıkasında intişar eden gazetelerle ve mahalli hükümetler vasıtasile laekal bir ay müddetle fasılalı surette neşr ve ilan eder. Aynı zamanda bütün makamlar mıntıklarındaki talebeyi muhtelif vasıtalarla Deniz Lisesi'ne girmeye teşvik ve tergip ederler.

6. Deniz Lisesi'nde kayıt muamelatı her sene Temmuz iptidasında başlar. Bunun için Deniz Lisesi'ne girmek isteyen ve Birinci maddedeki şartları haiz bulunan talebe her sene Temmuz iptidasından itibaren buldukları yerlerde en büyük askeri kumandan veya amiri veya Askerlik Şubesi Reisliğine (Deniz Lisesi'nin Güverte veya Makine kısımlarından hangisine talip olduklarını istidalarında zikrederek) müracaat ederler. Bunlar istidalarına atideki evrak ve vesikaları raptederler.

A. Fotoğraflı Nüfus Tezkeresi veya Resmen Musaddak sureti.

B. Bir seneyi tecavüz etmemiş aşı şhadetnamesi (aşı şhadetnameleri olmayanlar Deniz Lisesi hekimi tarafından meccanen aşı yapılır)

C. Mezun buldukları veya tahsil eyledikleri mektebin fotoğraflı şhadetname veya keza fotoğraflı ve teferruatlı tasdiknamesi (şhadetname veya tasdiknameyi haiz olmayıp Deniz Lisesi'ne imtihanla girmek isteyenler keyfiyeti istidalarında tasrih ve hangi sınıfa dahil olmak istediklerini zikredeceklerdir).

D. Ailesinin ve kendisinin sui hal ve şöhet sahibi bulunmadıkları hakkında mahalli hükümetinin fotoğraflı ve müsaddak bir ilmühaberi.

E. Deniz Lisesi'ne kabul olunduğu takdirde mektebin tabi olduğu, olacağı kanun, talimat, emir ve esasları bila kaydüşart tamamen ve aynen kabul edeceğine dair velisinin ve kendisinin birer taahhüt senedi.

F. Saralı, uyku halinde gezer, sidikli, bayılmak ve marazi çırpınmağa müptela olmadığı (bu gibi hastalıklardan birine mektebe girmezden evvel malul olduğu bilahare anlaşılan talebe mektepten çıkarılır ve o zamana kadar o talebe için hükümetçe ihtiyar olunan masraf velisinden tazmin ettirilir) ve evli bulunmadığı ve her hangi bir zamanda tahsili terk etmek isterse ve zabıt

olmadan evvel evlenirse mektep masrafını tamamen tediye edeceği hakkında noterlikçe musaddak velisinin taahhütnamesi.

G. Peder ve validesi hayatta değilse velisinin kim olacağına ve tatil zamanında mezun gidecek ise kimin nezdine gideceğine dair muteber bir vesika.

7. Her ne sebeple olursa olsun mekteple alakası kat'edilen efendiler menbalarına dair olan 1001 numaralı kanun ahkamina tabidirler.

8. Deniz Lisesi'nin bulunduğu yerin haricinde istida edenlerin istidalarını alan her askeri makam derhal merbut vesikaları tetkik ederek talebenin Deniz Lisesi'ne girmek için lazım gelen şeraiti haiz bulunduğunu görürse talebeyi evrak ile birlikte ve Temmuz bidayetinde Deniz Lisesi'nde bulunacak vechile doğruca mezkur lise emrine sevki için talebeye mümkün olan bütün teshilatı göstermekle mükelleftir. Talebe mektebe girinceye kadar kendilerine ait her türlü yol vesair masrafları bizzat tesviye ederler ve bu hususta hiçbir hak dermayan edemezler.

9. Temmuzdan itibaren gerek doğrudan doğruya ve gerek hariçteki askeri makamlar vasıtası ile Deniz Lisesi'ne müdürü tarafından heyeti sıhhiyesi mümkün mertebe tam bir Askeri Hastane tarafından kabiliyeti bedeniye talimatnamesinin muaddel "A" sütunu veçhile yaptırılır. Mektep Müdürü talebenin muayenesi için kendilerine azami teshilatı göstermeye mecburdur. Kabul için karar itası mektep müdürüne aittir. Ancak kabul muamelesinin itmamından sonra mektep müdürü bütün vesaiki Deniz Harp Mektebi Müdürlüğü'ne gönderir ve Deniz Harp Mektebi Müdürü'nce yapılan kayıt ve kabul muamelatının sıhhat ve sühuleti tamme ile yapılıp yapılmadığını mürakabe ve tetkik eder. Kayıt ve kabul işleri alelusul Temmuz nihayetine kadar devam eder, mamafih bu müddet zarfında mektebin kadrosu tamam olamazsa bilhassa yukarı sınıflar için her vakitte şartları haiz olarak müracaat eden talebenin kayıt ve kabul muamelesi yapılır.

10. Deniz Lisesi'nin bulunduğu şehrin haricindeki yerlerden kayıt ve kabul için gelen talebeden şeraiti ve haiz fevkalade ihtiyaç ve zarureti bulunanlar Deniz Harp Mektebi Müdürlüğü'nün emrile kendilerine karşı kabul ve taahhüdü tazammum etmemek şartile tertibatı umumiyeyi intizaren bir Temmuzdan kabul muamelesinin hitamına kadar mektepte iâşe edilirler.

11. Muhtelif sınıflara kayıt ve kabul için müracaat eden talebe miktarı kabul edilecek talebe miktarından fazla ise ve hepsi matlup şeraiti haiz ise sınıflarına göre Türkçe, yabancı dil, riyaziyat, fizik, tarih, coğrafya, tabiiyat derslerinden tahriri müsabaka imtihanı yapılır.

12. Deniz Lisesi'nin kabul edeceği talebe miktarı kadrosunu dolduramazsa noksanı diğer askeri liselerin fazla taliplerinden ikmal ettirilir. Bu husus Deniz Harp Mektebi Müdürlüğü'nce tanzim edilir ve talebenin Deniz Lisesi'ne sevki temin edilir.

13. Kabul ve müsabaka imtihanlarına bir ağustosta başlanarak liselerin tedrisata başlangıç tarihi olan Ağustos'un 15'ine kadar her türlü muamele itmam ve ikmal olunur ve kabul edilenlere tebligat yapılır. 11 sınıfın tahsiline temmuz iptidasında başlanacağı cihetle bu sınıfa girmeye talip olanların muamelesi daha evvel itmam olunur.”

1934 yılında yayımlanan Giriş broşüründe ise 1930 yılı giriş koşullarına aşağıdaki ilavelerin yapıldığı belirlenmiştir:⁹⁸

- a. Deniz Lisesi'nin 11 nci sınıfına çıkış imtihanlarına iş'arı ahire (son duyuruya) kadar talebe alınmaz. 9 ve 10 ncu sınıflara ders senesi başından (1 Temmuz-15 Ağustos) gayri zamanlarda öğrenci kabul edilemez (madde 9'a ilave).
- b. Deniz Lisesi'ne kayıt ve kabul için müracaat edecek olan talebenin lazım gelen vasıfları haiz olup olmadığını tetkik etmek üzere mektepte bir (iptidai muayene komisyonu) teşkil edilir. Bu komisyon mektep müdürü riyasetinde, tedrisat müdürü, mektep hekimi, bir muallim ve bir sınıf zabıtinden oluşur (madde10).
- c. İbtidai muayene komisyonu kayıt için müracaat eden talebenin umumi kavrayış kabiliyetine, zekasının işlemek kudretine ve bedende görülen umumi noksan ve kusurlara bakarak muvafık gördükleri umumi sıhhat muayenesine sevk ederler (madde 11).
- d. Deniz Lisesi'nin 3 ncü sınıfına ve çıkış imtihanlarına talebe alınmaz. Birinci ve ikinci sınıflara ders senesi başından (1 Temmuz-15 Ağustos) gayri zamanlarda talebe kabul edilmez.
- e. Deniz Lisesi'ne müracaat eden talebenin miktarı kabul edilecek talebeden fazla ise aşağıdaki esaslar dairesinde muamele yapılır:
  1. Şehit çocukları,
  2. Deniz, Kara ve Hava Zabıt çocukları,
  3. Denize kıyısı olan vilayetlerde ikamet çocuklar öncelikle tercih olunur.Mektebe girecek talebe istidalarında güverte, makine ve hava sınıflarından hangisine talip olduklarını tasrih edecektir.
- f. Deniz Lisesi'nin bulunduğu şehrin haricindeki yerlerden kayıt ve kabul için gelen talebeden şeraiti haiz ve fevkalade ihtiyaç ve zarurette bulunanlar, fakir hallerini tevsik eder mahalli hükümetince musaddak birer vesika getirenler kendilerine karşı kabul ve taahhüdü tazammun etmemek şartile tertibatı umumiyeye intizaren 1 Temmuz'dan kabul muamelesinin hitamına kadar mektepte iâşe edilirler (madde 13).
- g. Deniz Lisesi'nin kabul edeceği talebe miktarı kadrosunu doldurmazsa noksanı diğer askeri liselerin fazla talebelerinden arzu edenlerle ikmal ettirilir. Kabul ve müsabaka imtihanlarına 15 Ağustos'ta başlanarak liselerin tedrisata başlayacağı tarih olan 7 Eylül'e kadar her türlü muamele itmam ve ikmal olunur ve kabul olunanlara tebligat yapılır (madde 14).
- h. Deniz Lisesine kabul edilen talebe arasında ilk ve ikinci devre imtihanları neticesinde fitri ve kisbi olarak denizde çalışmağa elverişli olmadıkları muallim ve heyeti idare kararı ile anlaşılınların kayıtları terkin olunarak kara liselerine gönderilirler. (madde 15)"

---

⁹⁸ Leman Yılmaz, "Cumhuriyetin ilk Yıllarında Deniz Kuvvetleri'nde Eğitim Sistemi", s. 59.

Broşürlerde yer alan bilgilerden de anlaşıldığı üzere Liseye girecek öğrencilerin nitelikleri Genelkurmay Başkanlığından verilen emirler doğrultusunda belirleniyor ve bu koşullar da bir broşür halinde yayınlanıyordu. Sınavlar neticesinde başarılı olarak değerlendirilerek okula kabul edilen öğrencilere tebliğ yapılıyor ve okula hazırlanmaları için bir ay süre zarfında her öğrenci, okul idaresinin tespit ettiği ölçüde çamaşır ve teçhizatı (yazlık ve kışlık birer resmi elbise, yazlık ve kışlık birer çift ayakkabı, üçer kat iç çamaşır, okul çantası, ders kitapları ve kırtasiye, eldiveni tamamlayacak, devlet de onlara : Şapka ve şapka beyazı⁹⁹, iki yılda bir resmi palto, yazlık ve kışlık birer resmi elbise, yazlık ve kışlık birer çift ayakkabı, bir işbaşı, bir pike, iki battaniye, iki yatak yüzü, iki yastık yüzü, iki battaniye yüzü gibi istihkakları verecektir.

Bir başka husus ise Deniz Lisesine kabul edilen öğrencilerden ilk ve ikinci dönem sınavları sonunda doğuştan veya sonradan denizde çalışmaya elverişli olmayanlardan öğretmenler ve idareci heyet kararı ile anlaşılanların kaydının silinerek kara liselerine gönderilmesi uygulamasıdır. Bu uygulama, bir deniz subayı olabilmenin koşulunun doğuştan gelen bazı niteliklerin taşınmasının gerekliliği ile birlikte, denizci olabilme, denize mukavemet gibi özellikleri de gerektirdiğinin kanıtı mahiyetindedir.¹⁰⁰

Ayrıca müracaatın ihtiyaçtan fazla olması durumunda şehit çocukları, kara, deniz, hava subay çocukları ve sahil memleketler çocuklarının tercih edileceğinin broşürde yer alması hususu, dönemin yöneticilerinin kurtuluş savaşı neticesinde kurulmuş Türkiye Cumhuriyetinde askerlerin ve şehitlerin payını göz önünde bulundurmaları ve yüzmeye bilen adayların tercih edilmesi şeklinde açıklanabilir.

13. DENİZ LİSESİ KURULUŞ YILDÖNÜMÜ KUTLAMALARI

1936 yılında okulun kuruluş yıldönümü kutlamaları geleneği, Okul Komutanı Gv. Alb. Ertuğrul Ertuğrul tarafından başlatılacaktır. Deniz Harp Okulu ve Lisesi'nin 160. yıldönümü 18 Kasım 1936 tarihinde çok güzel ve çok samimi bir merasimle kutlanmıştır. Törende General Ali Sait, İstanbul Komutan Vekili General Tevfik Tufan, Emekli Amiral Vasıf, İstanbul'daki askeri okullar ve lise müdürleri, kara ve deniz kuvvetlerine mensup subay ve öğretmenler, okulun eski mezunları ve şehirdeki askeri okul öğrencileri namına her okuldan birer öğrenci heyeti ve bir çok davetliler hazır bulunmuşlardır.¹⁰¹

---

⁹⁹ Şapka Beyazı: Şapka kasnakları üzerine geçirilen beyaz kılıflara verilen genel ad.

¹⁰⁰ A.e.,s.59.

¹⁰¹ Kurtoğlu,a.g.e., s. 81.

Başta Komutan Alb. Ertuğrul Ertuğrul olmak üzere okul öğretmen ve subayları büyük bir nezaketle davetlileri dış kapıdan karşılamışlardı. Kapının iç tarafında başlarında deniz bandosu bulunan talebe saf halinde selam vaziyeti almıştı. Davetliler mektebin komutanı dairesinde bir müddet istirahat ettikten sonra sancak çekilmesiyle mektebin açığında demirlemiş olan Hamidiye mektep gemisinden atılan bir topla programın tatbikatına başlamışlardı. Okul Komutanının konuşmasını müteakip okulun yetiştirdiği binlerce subayın en kıdemlisi olan Patrona Mustafa Paşa'nın oğlu emekli Albay Tevfik Gökmen'in sıhhi zaruret dolayısıyla törende bulunamamasından ondan sonra en kıdemli olan 1293 mezunu emekli Binbaşı Hamit Naci hitabet mevkiine davet edilmiştir. Okul talebesinin yaptığı nikel çıpa çerçeve içinde okulun bir resmi hatıra olarak bu deniz subayına hediye edilmiştir. 80 yaşında olmasına ve hastalığına rağmen bu merasime iştirakten geri kalmayan Hamit Naci; genç denizci neslinin bu nezaketinden ve kadirşinaslığından çok mütehasıs olduğunu söyleyerek mutluluğunu belirten bir konuşma yapmıştır. Her senenin mezunları sırasıyla çağrılarak defter imzalanmıştır. Bu da bitince deniz şehitleri için sarı çiçeklerden yapılmış gemi demiri şeklinde bir çelenk merasimle denize atılmıştır. Okulun zincirinin 160. yıldönümü baklası da denize verilmiştir. Bu merasimi müteakip geçit resmi yapılmış ve sonra okulun iç bahçesine geçilmiştir. Büyük önderin büstüne çelenk konulmuş ve merasim bitmiştir. Davetliler derin bir neşe içinde okulun yemekhanesine alınmıştır. Yemekten sonra talebeler tarafından verilen tarihi temsil davetliler üzerinde çok derin bir intiba bırakmıştır. Davetlilerin gideceklerine yakın, bir çay ziyafeti verilmiş, ondan sonra davetliler saf halinde dizilmiş olan genç denizcilerin selamları arasında okulu terk etmişlerdir.¹⁰²

İlk olarak 1936 yılında başlayan kutlamalar daha sonraları hiç aralık vermeden devam etmiş ve günümüze kadar gelmiştir. Günümüzde de icra edilen kutlamalarda temel hareket usulleri hiç değişmeden muhafaza edilmektedir. Günümüzde Deniz Lisesi ve Deniz Harp Okulu'nun kuruluş yıldönümü kutlamaları halen her 18 Kasım günü yapılmaya devam etmektedir. Ancak Deniz Lisesi'nin Heybeliada'da, Deniz Harp Okulu'nun Tuzla'da konuşlu olması nedeniyle her sene bir okulda olacak şekilde kutlamalar yapılmaktadır.

---

¹⁰² Kurtoğlu, a.e. s.82-83.

İKİNCİ BÖLÜM

DENİZ LİSESİ MEZUNU DEVLET BÜYÜKLERİ, DENİZ KUVVETLERİ KOMUTANLARI VE 1929-38 ÖĞRENCİLERİ

I. DENİZ LİSESİ MEZUNU DEVLET BÜYÜKLERİ

Atatürk döneminde Deniz Lisesi'nde öğrenci olarak bulunan ve ilerleyen yıllarda devletin üst kademelerinde yöneticilik yapan devlet büyüklerinin biyografileri aşağıda açıklanmıştır. Sadece Fahri Korutürk ve Rauf Orbay'ın Deniz Lisesi öğrenciliği Atatürk dönemi öncesine rastlamakla beraber devlet kademesinde üst konumlara gelmesinden dolayı bu çalışmada yer verilmiş, ancak Deniz Kuvvetleri Komutanlığı görevini deruhte eden devlet büyükleri Atatürk dönemi dikkate alınarak hazırlanmıştır. Sıralı olarak Deniz Kuvvetleri Komutanlığı yapan amiraller incelendiğinde Deniz Lisesi eğitimi görmeden doğrudan Deniz Harp Okuluna başlayan Oramiral Nejat Tümer'e bu çalışmada yer verilmemiştir. Aşağıda sıralanan devlet büyükleri devlet kademesinde ulaştıkları mevkilerin sıralamasına göre düzenlenmiştir.

A. Fahri KORUTÜRK (CUMHURBAŞKANI)

Türkiye Cumhuriyeti'nin altıncı Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, 15 Ağustos 1903 yılında İstanbul'da doğdu. 1916 yılında Bahriye Mektebi'ne girdi. 1923 yılında Deniz Harp Okulu'nu, 1933 yılında Deniz Harp Akademisi'ni bitirdi. Deniz Kuvvetleri'nin çeşitli kademelerinde görev aldı. Roma, Berlin ve Stockholm'de Deniz Ataşesi olarak hizmet verdi. Deniz Harp Akademisi'nin ilk yedi mezunundan biri olan Korutürk, 1936'da Montreux Boğazlar Konferansı'na deniz müşaviri olarak katıldı. 1950 yılında Amiralliğe yükseldi.

Deniz Kuvvetleri'nde çeşitli rütbelerde, 2. Denizaltı Filotillası, Deniz Harp Akademisi Komutanlığı, Denizaltı Filosu Komodorluğu, Genelkurmay İstihbarat Daire Başkanlığı, Deniz Eğitim Komutanlığı, Kuzey Deniz Saha Komutanlığı görevlerinde bulundu. 1957 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanı oldu, 1959 yılında Oramiralliğe yükseltildi. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı görevinden 1960 yılında emekli olduktan sonra sırası ile Moskova ve Madrid Büyükelçisi olarak diplomatik görevler aldı. 1968 yılında Cumhuriyet Senatosu üyesi oldu. 6

Nisan 1973 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Türkiye Cumhuriyeti'nin altıncı Cumhurbaşkanı seçildi. 6 Nisan 1980 tarihinde yedi yıllık hizmet süresi tamamlandığından Cumhurbaşkanlığı görevinden ayrıldı. 12 Ekim 1987 tarihinde vefat etti.¹⁰³

B. Rauf ORBAY (BAŞBAKAN)

Rauf Orbay, Trablusgarp Valiliği ve Ayan Meclisi Üyeliği yapmış olan Aşharuva Mehmet Muzaffer Paşa'nın oğludur. 1881 yılında İstanbul'da doğdu. Deniz Harp Okulu'nu ve Mühendishane'yi 1899'da bitirdi. Amerika, İngiltere, Almanya gibi. ülkelerde çeşitli dış görevlerde bulundu. Yemen Harekatı'nda bulunduktan sonra 1908 yılında Sisam Ayaklanmasının bastırılmasında görev aldı. Balkan Savaşı sırasında Hamidiye Kruvazörü ile Karadeniz ve Akdeniz'de düzenlediği ani baskınlarda gösterdiği başarılarından dolayı, "Hamidiye Kahramanı" olarak tanınmıştır. Kıdemli Yüzbaşı Hüseyin Rauf Orbay komutasındaki Hamidiye Kruvazörü'nün Ege ve Akdeniz'de olağanüstü güç koşullarda icra etmiş olduğu yaklaşık yedi buçuk ay süren Akın Harekatı, Türk Deniz Kuvvetlerinin altın sayfalarından birisini teşkil ettiği gibi, Genel Deniz Harp Tarihi açısından da bu tür hareketin emsalsiz örnekleri arasında gösterilmektedir.¹⁰⁴ İzzet Paşa kabinesinde Bahriye Nazırlığı yaptı. Brest-Litovsk Antlaşması'na Osmanlı delegesi olarak katıldı. Bütün bu parlak başarıların sonunda Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş belgesi olan Mondros Mütarekesini imzalamak zorunda kaldı. Son Osmanlı Mebusan Meclisi'ne Sivas mebusu olarak girdi. Felah-ı Vatan grubunu kurarak, Misak Milli kararının alınmasında önemli hizmetleri oldu. Meclisin kapatılmasından sonra İngilizlerce Malta'ya sürüldü. 1921'de Ankara'ya gittiğinde kendisine Nafia vekilliği verildi. 1922-1923 arasında bir kaç ay Başbakanlık yaptı. İkinci Dünya Savaşı sırasında büyük bir güven kazandı ve 1942-1944 yılları arasında Türkiye'nin Londra büyükelçisi oldu. Bu görevden de 1944 yılında kendi isteğiyle ayrıldı ve bir daha devlet görevi kabul etmedi. 1964 yılında İstanbul'da vefat etti.¹⁰⁵

C. Bülent ULUSU (BAŞBAKAN)

---

¹⁰³ Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurumsal ,<http://www.dzkk.mil.tr>,Kasım 2007.

¹⁰⁴ Erberk İnam, **Rauf Bey**, Deniz Basımevi, İstanbul, 1965, s.6.

¹⁰⁵ Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurumsal ,<http://www.dzkk.mil.tr>,Kasım 2007.

7 Mayıs 1923 tarihinde Üsküdar'da doğdu. 1942 yılında Deniz Harp Okulu'nu, 1952 yılında da Deniz Harp Akademisi'ni bitirdi. 1958-60 yılları arasında Malta'da NATO Planlama Dairesi'nde çalıştı. Deniz Kuvvetleri bünyesinde Muhrip Filotillası Komodorluğu, Harekat Daire Başkanlığı yaptı. İlerleyen yıllarda Kuzey Deniz Saha Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı; Donanma Komutanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarlıklarında bulundu. 9 Ağustos 1977 tarihinde Deniz Kuvvetleri Komutanı oldu. 30 Ağustos 1980 tarihinde emekli olan Ulusu, 12 Eylül Harekatının ardından 21 Eylül 1980 tarihinde Milli Güvenlik Konseyi tarafından 44. Cumhuriyet Hükümeti'ni kurmakla görevlendirilip Başbakanlığa getirildi. 3 yıl bu görevi yürüttükten sonra, XVII inci dönem İstanbul Milletvekili olarak 1983 yılında TBMM'ye girdi. 1987 yılında aktif politikadan çekildi. Bülend Ulusu, evli, 1 çocuk babasıdır.¹⁰⁶

D. Oramiral Hilmi FIRAT (Deniz Kuvvetleri Komutanı)

1919 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1938 yılında girdiği Deniz Harp Okulu'ndan 1940 yılında Asteğmen rütbesi ile mezun olmuştur. Mezuniyeti müteakip muhriplerde branş subaylığı, bölüm amirliği ve Deniz Harp Okulu Sınıf Subaylığı görevlerinde bulunmuştur. 1949 yılında Deniz Harp Akademisi'nden mezun olmuştur. Daha sonra sırasıyla TCG GAZİANTEP Komutanlığı, II.Muhrip Filotilla Komodorluğu ve çeşitli karargah görevlerini müteakip 1964 yılında Tuğamiralliğe terfi etmiştir.Bu rütbede Kuzey Deniz Saha Komutanlığı Kurmay Başkanlığı, NATO Karargah Teşkilat Daire Başkanlığı, Harp Filosu Komutan Vekilliği görevlerinde bulunmuş ve 1967 yılında Tümamiralliğe terfi etmiştir. Tümamiral olarak COMEDNOREAST Komutanlığı, Kuzey Deniz Saha Komutanlığı görevlerinde bulunmuş ve 1970 yılında Koramiralliğe terfi etmiştir.Koramiral olarak Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanlığı ve Donanma Komutanlığı görevlerini deruhte etmiş ve müteakiben 1974 yılında Oramiralliğe terfi etmiştir.Oramiral olarak 1974 -1977 yılları arasında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı görevini deruhte etmiştir. 1977 yılında emekli olan Oramiral Hilmi Fırat, 1977 – 1980 yılları arasında Cumhuriyet Senatosu Üyeliğinde bulunmuştur. Emekli Oramiral Fırat, 10 Nisan 1990 tarihinde vefat etmiştir.¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ Aynı yerde

¹⁰⁷ Aynı yerde

E. Oramiral Kemal KAYACAN (Deniz Kuvvetleri Komutanı)

1915 yılında Sinop'da doğmuştur. 1935 yılında Asteğmen rütbesi ile Deniz Harp Okulundan mezun olmuştur. 1935 – 1941 yılları arasında Donanma'da çeşitli gemilerde branş subaylığı ve bölüm amirliği görevlerinde bulunmuştur. 1944 yılında Deniz Harp Akademisi'nden mezun olmuştur. Daha sonra sırasıyla TCG AYVALIK, TCG ÇEŞME, TCG GEMLİK ve TCG SAVARONA Komutanlıkları ile çeşitli karargah görevlerini icra etmiştir. 1955-1957 yılları arasında WASHINGTON Silahlı Kuvvetler Ataşeliği görevinde bulunmuştur. Donanma Komutanlığı Kurmay Başkanlığı görevini müteakip 1960 yılında Tuğamiralliğe terfi etmiştir. Bu rütbede Mayın Filosu Komutanlığı, Deniz Eğitim Komutanlığı görevlerinde bulunmuştur. Deniz Eğitim Komutanlığı görevinde iken 1963 yılında Tümamiralliğe terfi etmiştir. Tümamiral olarak Güney Deniz Saha Komutanlığı görevinde bulunmuştur. 1967 yılında Koramiralliğe terfi etmiştir. Koramiral olarak Dz.K.K.lığı Kurmay Başkanlığı, Donanma Komutanlığı ve Yüksek Askeri Şura Üyeliği görevlerini deruhte etmiştir. Müteakiben 1970 yılında Oramiralliğe terfi etmiştir. Oramiral olarak 29 Ağustos 1970 - 25 Ağustos 1972 tarihleri arasında tekrar Donanma Komutanlığı ve müteakiben 1972 - 1974 yılları arasında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı görevini deruhte etmiştir. 1974 yılında emekli olan Oramiral Kemal Kayacan, 1977-1980 yılları arasında ANKARA Milletvekili olarak T.B.M.M.'de bulunmuştur. Oramiral Kayacan evli ve 2 çocuk babasıydı. Emekli Oramiral Kayacan, 28 Temmuz 1992 tarihinde vefat etmiştir.

E. Oramiral Celal EYİCEOĞLU (Deniz Kuvvetleri Komutanı)

1914 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1933 yılında Deniz Lisesi'nden, 1935 yılında da Güverte Asteğmen rütbesi ile Deniz Harp Okulu'ndan Mezun olmuştur. Staj ve Kursu müteakip çeşitli gemilerde görev yapmıştır. 1941 yılında girdiği Deniz Harp Akademisi'ni 1944 yılında bitirerek, kurmay subay olmuştur. 1959 yılına kadar muhtelif gemi ve karargah görevleri ile OTTOWA Deniz Ataşeliği'nde bulunmuştur. 1959 yılında Tuğamiralliğe, 1962 yılında Tümamiralliğe, 1964 yılında Koramiralliğe ve 1967 yılında Oramiralliğe yükselmiştir. Tuğamiral rütbesi ile İstanbul Boğazı Müstahkem Mevki Kumandanlığı, Harp Filosu Komutanlığı yapmıştır. Tümamiral rütbesi ile Genelkurmay İstihbarat Başkan Vekilliği,

Kuzey Deniz Saha Komutan Vekilliği, Koramiral rütbesi ile Kuzey Deniz Saha Komutanlığı ve Donanma Komutanlığı görevlerinde bulunmuştur. Oramiral rütbesinde 21 Ağustos 1968 tarihinde atandığı Deniz Kuvvetleri Komutanlığı görevinden 30 Ağustos 1972 tarihinde emekli olmuştur. Emeklilik döneminde Türkiye'nin TOKYO Büyükelçisi olarak görev yapmıştır. Oramiral Eyiceoğlu, 26 Mart 1983 tarihinde vefat etmiştir.¹⁰⁸

F. Oramiral Zahit ATAKAN (Deniz Kuvvetleri Komutanı)

1923 yılında İstanbul'da doğmuştur. 01 Nisan 1941 tarihinde başladığı Deniz Harp Okulu öğrenimini 1943 yılında tamamlayarak, Asteğmen rütbesiyle mezun olmuştur. Donanma'da çeşitli muhrip ve denizaltılarda branş subaylığı, bölüm amirliği, II. Komutanlık, TCG ORUÇREİS ve TCG II.İNÖNÜ Komutanlığı görevlerinde bulunmuştur. 1959 yılında Deniz Harp Akademisi'nden mezun olmuştur. Daha sonra sırasıyla TCG II.İNÖNÜ, TCG ÇANAKKALE ve TCG I.İNÖNÜ denizaltılarında Komutanlık görevlerini deruhte etmiştir. Çeşitli karargah görevleri, II.Denizaltı Filotilla Komodorluğu ve Deniz Lisesi Komutanlığı görevini müteakip 1969 yılında Tuğamiralliğe terfi etmiştir.

Bu rütbede Deniz Harp Okulu Komutanlığı, Karadeniz Bölge Komutanlığı, Genelkurmay Başkanlığı Lojistik Plan Koordine Daire Deniz Muavinliği, İstanbul Boğaz Komutanlığı görevlerinde bulunmuştur. 1973 yılında Tümamiralliğe terfi etmiştir. Tümamiral olarak Genelkurmay İstihbarat Daire Başkanlığı, Denizaltı Filosu Komutanlığı, Genelkurmay İstihbarat Plan Koordine Daire Başkanlığı, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı görevini deruhte etmiştir. 1977 yılında Koramiralliğe terfi etmiştir. 1979-1981 yılları arasında Kuzey Deniz Saha Komutanlığı görevini müteakip 30 Ağustos 1981'de Oramiralliğe terfi etmiştir. Aynı yıl, Donanma Komutanlığı'na atanmıştır. İki yıl süren Donanma Komutanlığı görevini müteakip 1983 - 1986 yılları arasında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı görevini deruhte etmiştir. 1986 yılında emekli olan Oramiral Zahit Atakan evli ve 2 çocuk babasıdır.¹⁰⁹

II. 1929-1938 DENİZ LİSESİ ÖĞRENCİLERİ

1929-1938 yılları arasında Deniz Lisesi'nde öğrenci olarak bulunanların tespiti amacıyla yapılan çalışmada Deniz Harp Okulunda bulunan öğrenci künye defterlerinden

---

¹⁰⁸ Aynı yerde

¹⁰⁹ Aynı yerde

yararlanılmıştır¹¹⁰. Bu kayıtlarda bazı öğrenciler soyadları ile kaydedilmekle beraber bazı öğrenciler de baba adları ile kaydedilmiştir. Künye defteri içerik olarak; öğrencinin okula kaydolduğu günden itibaren tüm kişisel bilgilerinin, derslerde aldığı notların, sağlık durumunun, aldığı tüm istihkaklarının(üniforma, ayakkabı vb.), disiplin durumlarının ve sınıf subaylarının öğrenci hakkındaki kanaatlerinin belirtildiği ve öğrencinin mezuniyetine kadar geçen sürede kayıt yapılan bir defterdir. Listede belirtilen tüm öğrenciler kaydı yapılmış öğrencilerdir. Ancak bazı öğrenciler çeşitli vesilelerle öğrenimi tamamlayamayarak okuldan ayrılmışlardır. Karşısında kayıt bulunmayan öğrenciler Deniz Lisesi'nden mezun olamamışlardır. Bu sınıflara ilerleyen yıllarda ara sınıflarda da öğrenci kayıtları yapılmış, sınıf mevcutları doğrudan Deniz Harp Okuluna alınan öğrenciler ile ilerleyen yıllarda artmıştır. Kaydı bulunan öğrencilerin subay çıkış tarihlerinde derslerindeki başarı durumlarına göre farklılıklar gözlenmektedir, ancak bahriyeden ayrılışlarına kadar takip edilmeye çalışılmıştır.¹¹¹

A. 1929 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHRİYEDEN AYRILIŞ
110	Ferit, İbrahim Ağa	Varna		
111	Murat KANER	İstanbul	30.08.1935	Albay / 1964
112	Fethi TAYLAN	Edirne	30.08.1935	Albay / 1960
113	Fuat, Kemal	İstanbul		
114	Muhlis BORA	Bursa	30.08.1935	Albay / 1960
119	Kenan, Mehmet	İstanbul		
120	Tayip, Recep	Sinop		
121	Necmettin, Ali	İstanbul	1932 yılında vefat etmiştir.	
124	Azmi İRENGÜN	Bor	30.08.1935	Albay / 1962
127	Namık, Muzaffer	İstanbul	30.08.1935	Binbaşı / 1960
133	Vedat SÜEL	İstanbul	30.08.1935	Yarbay / 1960

Genelkurmay Başkanlığı'nın 1928 yılında yayınladığı emir ile halihazırda Deniz Lisesi öğrencilerinin Halıcıoğlu ve Maltepe Askeri Liselerine gönderilmesi nedeniyle başlangıç sınıf kayıtları azdır. Bu eksiklik Deniz Harp Okuluna sivil liselerden mezun olan öğrencilerin alınması ile Deniz Harp Okulunda tamamlanmıştır.1929 yılında Deniz Lisesi'ne kayıt olan öğrencilerden 6'sı mezun olmayı başarmış olup başarı oranı %54,54 tür. Öğrencilerin okula geldiği bölge açısından değerlendirildiğinde Marmara bölgesinden katılımın yüksek olduğu görülmektedir.

¹¹⁰ Deniz Harp Okulu Komutanlığı Arşivi, Öğrenci Künye Defterleri ,Bkz.:EK XIX.

¹¹¹ Fahri Çoker, **Son Yüzyılda Türk Bahriyesini Yönetenler**, Deniz Basımevi, İstanbul, 1969,s.93-118.

B. 1930 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHRİYEDEN AYRILIŞ
136	Reşit, Cemal	İstanbul	1933 yılında Hakim sınıfına ayrılmıştır.	
137	Hüseyin ÖNOL	İstanbul	30.08.1935	Albay / 1960
145	Hüsnü KORUR	Akşehir	30.08.1935	Şehit / Üsteğmen / 1941
146	Şemsettin BARGUT	Çanakkale	30.08.1935	Albay / 20.08.1960
147	Nejat TÜRKAN	İstanbul	30.08.1935	Kd.Bnb. / 1953 / Müh.
148	Ferda ANAOĞUL¹¹²	Bolu	30.08.1935	Albay / 1960
149	Necati, Muhsin	İstanbul		
152	Nahit ÇAPANER	İstanbul	30.08.1935	Albay / 20.08.1960
153	Nihat AYYILDIZ	Gemlik	30.08.1935	Albay / 1960
154	Celal EYİCEOĞLU	İstanbul	30.08.1935	Oramiral / 16.08.1972
156	Ziya İNCEPINAR	İstanbul	30.08.1936	Üsteğmen / 1944
157	Bahri KUNT	İstanbul	30.08.1935	Kd.Bnb. / 1954
158	Cemal, Ahmet Abbas	Rize	30.08.1935	Koramiral / 1972
159	Basri ÜLKAN	Fatih	30.08.1936	Asteğmen / 1939
160	Bülent, Muhtar	Göztepe		
161	Rüstem BİLGÜTAY	İstanbul	30.08.1935	Albay / 1960
162	Cahit KIVANER	İstanbul	30.08.1935	Önyüzbaşı / 1951
163	Fevzi ALOBA	İstanbul	30.08.1935	Albay / 20.08.1960
164	Kemal, Ali Ramazan	Çankırı		
165	Fethi, Mehmet	Tekirdağ		
166	Şemi, M. Tevfik	Uluborlu		
167	Münir, Mustafa (*)	İstanbul	30.08.1935	Albay / 1960
168	İsfendiyar ALTAN	İstanbul	30.08.1935	Şehit / Ütğm. / 1941
169	Hayati ŞAHİN	İstanbul	30.08.1935	Teğmen / 1936
170	Ahmet lusi, Süleyman	Selanik	30.08.1935	Albay / 1935
171	Cezmi, Hulki	İstanbul	30.08.1935	Binbaşı / 1954
172	Kemal ÇAĞIN	Ankara	30.08.1935	Albay / 1965
173	Fehmi GÜÇER	İstanbul	30.08.1935	Albay / 1964
174	Mustafa EMRE	Gerze	30.08.1935	Albay / 1960
175	Tahir TAĞ	İstanbul	30.08.1935 / Yarbay / 1958 / Hekim-1933	
176	Sabri NARTMAN	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1966
177	Şerafettin, Hayri	İstanbul		
178	Fazıl KARTAL	İstanbul	30.08.1935	Albay / 1960
179	Emin YAKITAL	İstanbul	30.08.1935	Albay / 1960
181	Faruk Ali, Mehmet Ali	İstanbul	30.08.1935	Binbaşı / 1954
183	İzzet DEMİREL	İstanbul	30.08.1935 / Tabip	Binbaşı / 1953
185	Cahit GÜR	Gelibolu	30.08.1936	Albay / 1960
187	Hasan, Hamza (*)	Sinop	30.08.1935	Albay / 1960
188	Remzi, Hamit (*)	Kavala	30.08.1935	Albay / 1960

(*) 1931 yılında 10. sınıfa kayıtları yapılmıştır.¹¹³

¹¹² Sözlü tarih çalışmalarında bilgi ve anılarına başvuru için Em Dz. Kur. Kd. Alb. Ferda Anaogul'a ait künye kayıdır.

¹¹³ Deniz Lisesi'ne 10. veya 11. sınıfta öğrenci kayıtları mevcuttur. Bu öğrenciler 9. veya 10. sınıf eğitimlerini diğer okullarda tamamlayıp ara sınıflarda bu sınıflara kayıt olmuşlardır. (*) işaretli öğrenciler bu öğrencileri belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Bu öğrenciler daha sonra okula dahil olsalar bile katıldıkları sınıfa ait numara almaktadırlar.

Halıcıoğlu ve Maltepe Askeri Liselerinde orta eğitimlerini tamamlayarak tekrar Deniz Lisesi'ne dönen vesivil kaynaktan alınan öğrencilerin birleşmesi ille sınıf mevcudu 39'a kadar çıkarılmıştır. 1930 yılı itibariyle Deniz Lisesi' kayıt olan öğrencilerden 33'ü mezun olmayı başarmış olup, bölge olarak katılımın Marmara bölgesi ağırlıklı ve özellikle İstanbul'dan olduğu görülmüştür. 1929-30 yıllarında az sayıda da olsa balkanlardan öğrenci gelmektedir ancak ilerleyen yıllarda balkanlardan katılım tamamen bitecektir.

C. 1931 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHİRİYEDEN AYRILIŞ
189	Mustafa Kenan, Şerif	İstanbul		
190	Kemalettin, Ahmet	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1960
191	Cavit, Zihrap	İstanbul	1933 / Sağlık nedeniyle Kuleli'ye gönderildi.	
192	Ahmet Celal OKAR	Selanik	30.08.1936	Albay / 1960
193	Abdülkadir SİREL	Kastamonu	30.08.1937	Binbaşı / 1954
194	Ahmet Lemi KIRGÖZ	Bursa	30.08.1936	Albay / 1960
195	Orhan KÖKEN	İstanbul	30.08.1936	Kd.Yzb. / 1949
196	Mahmut Hilmi BORAY	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1968
197	H.Hayri TOKTAMIŞ	Bayburt	30.08.1936	Albay / 1960
198	Mehmet Tevfik KINAY	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1960
199	Yusuf Kenan YAZGAN	Devrek	30.08.1936	Albay / 1970
200	Ahmet Cemal KÖSTEM	İstanbul	30.08.1936	Kd.Bnb. / 1955
201	Hüsnü BOZER	Yalvaç	30.08.1937	Yarbay / 1960
202	Nurettin, Hacı Ahmet	Bilecik	30.08.1936	Albay / 1960
203	Salih Necdet EGEMEN	İstanbul	30.08.1936	Kd.Yzb. / 1951
204	Saffet ARAT	Samsun	30.08.1936	Albay / 1965
205	Saadettin TOLGA	Diyarbakır	30.08.1936	Albay / 1962
206	İsmail Ziya KAYI	Artvin	30.08.1936	Albay / 1965
207	Ahmet Abidin, Şerif	Artvin	1931 yılında okuldan firarı sonucu ilişiği kesildi.	
208	Hilmi, Hafız Kasım	Bursa		
209	Mustafa KÖKNEL	Çankırı	30.08.1936	Albay / 1960
210	Hakkı, Ali	Rize		
211	Mehmet Muhittin, Hakkı	İstanbul		
212	Ahmet Mahir, İsmail	İstanbul		
213	İsmail SARIKEY	Rize	30.08.1936	Koramiral / 1970
214	Sabri Zekeriya, Salim	Tekirdağ	30.08.1936	Asteğmen / 1940
215	Abdülbaki ZENER	İstanbul	30.08.1936	Önyüzbaşı / 1953
216	Ömer, Mehmet	Bursa	1935 yılında Edebiyat Fakültesi'ne Albay/1970	
217	Hayrettin, Ruşen	Ortaköy		
218	Nesip, Nasip	Tokat	1932 yılında vefat etmiştir.	
219	Ömer Faruk, İzzet	Kadıköy	1932 yılında masrafları vererek okuldan ayrıldı.	
220	Hasan Fikret, M. Nebil	İstanbul		
221	Mehmet Sadık, Muammer	Kadıköy	1933 yılında sağlık nedeniyle ilişiği kesildi.	
222	M. İlhami, İhsan	Sarayköy		
223	Şehabettin	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1960

KARAPINAR				
224	Tahsin ÖRGE	Kağıthane	30.08.1936	Albay / 1970
225	Vehip ENGİN	Beylerbeyi	30.08.1936	Kd.Bnb. / 1954
226	Haydar AYDIN	Trabzon	30.08.1936	Albay / 1965
227	Halil Besim ÖZEL	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1965
228	Mehmet Dilaver, Niyazi	Edirne	1933 yılında masrafları vererek okuldan ayrıldı.	
229	M. Necdet DİKMENLİ	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1965
230	Kadri NOYAN	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1964
231	İbrahim CİBİROĞLU	K.Ereğli	30.08.1936	Kd.Bnb. / 1957
232	Ali Sacit ENGİN	İstanbul	30.08.1936	Kd.Bnb. / 1955
233	M. Cemalettin, Mahmut	İstanbul	30.08.1936	Üsteğmen /1944
234	H. Sermet TUNÇER	Gelibolu	30.08.1936	Albay /1964
235	Mustafa Faruk ÜLGEN	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1967
236	Behzat ÇAKICI	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1960
237	Kerem OKAN	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1960
238	Ahmet Sabri EGE	İstanbul	30.08.1936	Üsteğmen / 1944
239	Oğuz SOYKÖK	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1960
240	Cemal TÜRSEN	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1961
241	M. Cengiz, Mustafa	İstanbul		
242	Adnan AYKUT	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1958
243	İbrahim ETİZSOY	Bursa	30.08.1936	Albay / 1964
244	Ramazan, Bekir	Kırşehir		
245	Yusuf Kemal, Hüseyin	Gelibolu		
246	İbrahim, Mehmet	Malatya		
247	Münir ERMAN	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1970
248	Hilmi FOSFOROĞLU	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1960
249	Cemal, Mustafa	İstanbul		

1931 yılı Deniz Lisesi ne kayıt olan 61 öğrenciden 42'si mezun olmayı başarmış olup başarı oranı %68,85 tir. Bölgesel katılımda 35 öğrenci İstanbul'dan olmak üzere 43'ü Marmara bölgesindedir.

D. 1932 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHRİYEDEN AYRILIŞ
250	Reştan, Kenan	Yeşilköy	1936 yılında sağlık nedeniyle ilişiği kesildi.	
251	Muzaffer, Selahattin	İstanbul		
252	Muzaffer UTKAN	Yakacık	30.08.1936	Kd.Bnb. / 1954
300	Ali Şevket PARLAR	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1960
301	H. Nusret, Sabit (AKUÇ)	İstanbul		
302	Kamuran EVRANOS	Turgutlu	30.08.1937	Ütğm. / 1945
303	A. Mithat GÖKSEL	Bandırma	30.08.1937	Önyüzbaşı / 1952
304	Ahmet İhsan METİNER	İstanbul	30.08.1938	Yarbay / 1960
305	Ahmet Sezai ORKUNT	İstanbul	30.08.1937	Tümamiral / 1967
306	Fethi KURT	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1961
307	Nusret ERDURAN	İstanbul	30.08.1938	Yarbay / 1961
308	Hayrettin, Haydar	İstanbul		
309	Haldun DİNÇMAN	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1966

310	Feridun SEVİL	Bursa	30.08.1937	Albay / 1966
311	Daniş YILDIZALP	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1970
312	Kazım, Efsun	İzmit		
313	Selahattin DİNÇMAN	İstanbul	30.08.1937	Yüzbaşı / 1949
314	Necati OZAN	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1970
315	Kemal KURTOKAN	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1960
316	Nazım ORKAN	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1964
317	Orhan, Atif	Denizli		
318	Muzaffer, Ömer	İstanbul		
319	Rauf, Vahit	İstanbul	1934 yılında okuldan ayrıldı.	
320	Fahri, Mehmet (ÇAGUN)	İstanbul	1935 yılında Fen Fakültesi'ne gitti.	
321	Safî, Mehmet	Şam	1934 yılında okuldan ihraç edildi.	
322	Zeki DENİZ	İstanbul	1935 yılında Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne gitti.	
323	Celal ERDOĞMUŞ	Siirt	30.08.1937	Albay / 1965
324	Sadık VİLTAN	Selanik	30.08.1937	Albay / 1960
325	Doğan, Ferit	Kudüs		
326	Ahmet İNAL	İzmit	30.08.1937	Albay / 1961
327	Selahî, Sabri	Bursa	1934 yılında okuldan ihraç edildi.	
328	Mehmet Salih, Ahmet	İstanbul		
329	Mualla, Faik	İstanbul		
330	Şahap ÜLKURT	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1965
331	Şemsettin TARIN	İstanbul	30.08.1937	Tümamiral / 1968
332	Ahmet GAZEZ	Bolu	30.08.1937	Tuğamiral / 1970
333	Neriman ERÇETİN	İstanbul	30.08.1937	Tümamiral / 1969
334	Ahmet, Latif	Edirne		
335	İsmail GÖKSU	İnebolu	30.08.1937	Albay / 1970
336	Abdurrahman VİLTAN	Köstence	30.08.1937	Albay / 1965
337	Selahattin, Fehmi	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1970
338	Faruk, Bekir	İstanbul		
339	Selim, Osman	İstanbul		
340	M. Ali OKUR	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1967
341	Muzaffer, Remzi	İstanbul	1934 yılında Kuleli Askeri Lisesi'ne sevk edildi.	
342	Enver ÇELEBİOĞLU	Şam	30.08.1937	Albay / 1965
343	Süleyman MORENGİN	Zonguldak	30.08.1937	Binbaşı / 1958
344	Seyfettin ÇOBANOĞLU	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1965
345	Mehmet GÜNEY	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1965
346	Mahzar, Yakup	İstanbul		
347	Muhittin OKAN	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1970
348	Sedat DERİNSU	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1970
349	Feyzi ÖNEL	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1964
350	Zihni DORA	İzmit	30.08.1937	Albay / 1960
351	Suat ÇAKIL	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1960
352	Vefa ÇİÇİN	İstanbul	30.08.1937	Binbaşı / 1958
353	Mümin, Mehmet	Selanik		
354	Bahri, İbrahim	Elazığ		
355	Namık SOYEREN	Erzincan	30.08.1937	Binbaşı / 1954
356	Mustafa ÜLMAN	Ankara	30.08.1937	Albay / 1970
357	Azmi, Münir	İstanbul		
358	Abdülkerim OLCAY	İstanbul	30.08.1937	Tümamiral / 1972
359	Necdet, Ali	İstanbul	1935 yılında Levazım Okulu'na sevk edildi.	
360	Mithat ÖZGEN	Gaziantep	30.08.1937/1935 Fen Fakültesi /	Albay / 1964
361	Nasuhi GÖKÇEN	İstanbul	30.08.1937	Binbaşı / 1954

362	Doğan ÜLKAN	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1964
363	Mücahit, Remzi	İstanbul		
364	Rüştü, Rasim	Rize	1934 yılında okuldan ihraç edildi.	
365	İsmail, Ahmet	İstanbul		
366	Tahir, Hüsnü	İstanbul		
367	Nusret ÖNEL	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1965
368	Saim TÜRKEŞ	İstanbul	30.08.1937	Albay / 1960
369	Murat KARAKURT	İzmit	30.08.1937	Albay / 1964
370	Nuri, Hakkı	Trabzon	1935 yılında okuldan ihraç edildi.	

1932 Deniz Lisesi girişli 74 öğrenciden 47'si Deniz Harp Okulu eğitimine devam hakkı kazanmış olup başarı oranı % 63,51 dir. Bölgesel katılımda 48'i İstanbul olmak üzere 56 öğrenci Marmara bölgesindedir. Bu sene Şam ve Kudüs'ten olmak üzere balkanlar haricinde 2 öğrenci geldiği görülmektedir.

E. 1933 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHRİYEDEN AYRILIŞ
253	Selim ALBATROS	İstanbul	30.08.1935	Albay / 20.08.1960
254	Necmi BİROL	İstanbul	30.08.1935	Albay / 1965
255	Ali, Fahrettin	İstanbul		
256	Fikret İRDELMEN	İstanbul	30.08.1936	Albay / 1964
400	Ahmet SONIŞIK	İstanbul	30.08.1938	Albay / 1970
401	M. Kemal, Ali Rıza	Giresun	1937 yılında Levazım Okulu'na sevk edildi.	
402	M. Tarık ÜLGEN	İstanbul	30.08.1935	Kd.Bnb. / 1954
403	M. Kenan, Hacı Mustafa	İstanbul		
404	S. Şerafettin, Şefik	İstanbul		
405	H. Doğan, Ahmet	İstanbul		
406	Mustafa, Hasan	Ankara		
407	Hasan, İsmail	Niğde		
408	M. Kemalettin, Muslahittin	İstanbul		
409	Adnan ÖZER	Rize	30.08.1938	Yarbay / 1960
410	Adnan, Hasan	Üsküdar		
411	Celal, Kadri	Ordu	1937 yılında Levazım Okulu'na sevk edildi.	
412	M. Muzaffer, Mustafa	Üsküdar	1934 yılında Kuleli Lisesi'ne sevk edildi.	
413	M. Şehabettin, Mithat	İstanbul		
414	Saffet, Avni	Şile		
415	Hasan Nazif, İ. Hakkı	İstanbul		
416	Hazma, Kaşif	Üsküdar		
417	Ali Zafer ALTAY	İstanbul	30.08.1938	Yarbay / 1953
418	Cahit, Hüsamettin	İstanbul		
419	Necdet, Ali	Samsun	1935 yılında okuldan ayrıldı.	
420	Salih Sabri, M. İzzet	İstanbul	30.08.1938	Binbaşı / 1956
421	Mehmet Ali, Faik Paşa	İstanbul		
422	Abdülkadir ERGİN	İstanbul	30.08.1938	Yüzbaşı / 1963
423	Ö. Nurettin, A. Saffet	İstanbul		
424	M. Şemsettin YUMLU	İstanbul	30.08.1938	Üsteğmen / 1944
425	Muzaffer ALPAYLI	Samsun	30.08.1938	Albay / 1965

426	M. Necati PINAR	İstanbul	30.08.1938	Albay / 1960
427	Turgut KAYA	İstanbul	30.08.1938	Albay / 1970
428	Hikmet, Hasan	Kula	1937 yılında Levazım Okulu'na sevk edildi.	
429	Namık Kemal, Mehmet	İstanbul		
430	Mehmet Enver, Fehmi	Edirne	30.08.1938	Tuğamiral / 1973
431	S. Sedat, Hafız Tahsin	İstanbul		
432	Ali Cevat, Sabri	İstanbul		
433	Murat, Süleyman	Çorum		
434	Mahmut Rasim ÜTE	Cebelibereket	30.08.1938	Üsteğmen / 1944
435	Hurşit, Mehmet	İstanbul		
436	Ahmet İrfan, M. Lütfi	Ankara		
437	Ali Naci ARTUN	İstanbul	30.08.1938	Albay / 1964
438	Ali Sedat ÇİNER	İstanbul	30.08.1938	Albay / 1966
439	Mehmet, A. Razih	İstanbul		
440	Enis Nazmi, Süleyman	Taşköprü	30.08.1938	Tümamiral / 1976
441	Mehmet Şevket, Mustafa	İstanbul	1937 yılında Levazım Okulu'na sevk edildi.	
442	Hadi, Yusuf Kenan	İstanbul	1934 yılında okuldan ayrıldı.	
443	Fikret DENGİZ	İstanbul	30.08.1938	Yüzbaşı / 1948
444	Hüsamet, M. Arif	İstanbul		
445	İbrahim Hilmi, Ö. Lütfi	Kocaeli	1936 yılında Levazım Okulu'na sevk edildi.	
446	H. Mazlum TUNCAY	İstanbul	30.08.1938	Kd.Yzb. / 1953
447	Selahattin ÖKLÜ	Eskişehir	30.08.1938	Albay / 1964
448	Ali Kemal, Mehmet	Konya		
449	Şükran, İsmail	İstanbul		
451	Orhan Naci, Ö. Faruk	İstanbul		
453	İsmail Haluk, Şevket	İstanbul		
455	Orhan, İbrahim Halil	İstanbul	30.08.1938	Tuğamiral / 1966
457	Rauf BAYKAL	İstanbul	30.08.1938	Teğmen / 1942 / Şehit
459	Mehmet Faik, Ali Fazıl	İstanbul		
461	Ekrem, İlyas	İstanbul		
462	Mansur BARLAS	İstanbul	30.08.1938	Kd.Yzb. / 1954
463	O.Fikret, Ö. Faruk (*)	İstanbul		
464	Cavit BENGİSU (*)	İstanbul	30.08.1938	Tümamiral / 1966
465	Cavit, İhsan (*)	İstanbul	1934 yılında veli isteği sonucu ayrıldı.	
466	M. Raşit METEL(*)	Bursa	30.08.1938	Albay / 1970
467	Cemal, Faruk(*)	İstanbul		
468	Fikret BASAT(*)	Akseki	30.08.1938	Albay / 1970
469	Yunus, Abdurrahman(*)	Diyarbakır	1937 yılında Levazım Okulu'na sevk edildi.	

(*) 1934 yılında 10 ncu sınıfa kayıtları yapılmıştır.

1933 yılı Deniz Lisesi girişli 68 öğrenciden 34'ü Deniz Harp Okulu eğitimine devam etmeye hak kazanmış olup başarı oranı %50 seviyesindedir. Bölgesel katılımda 49'u İstanbul olmak üzere 52'si Marmara Bölgesindedir. Anadolu kaynaklı öğrencileri büyük bölümü sahil kesimi illerden gelmektedir.

F. 1934 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHRİYEDEN AYRILIŞ
---------	---------------	-----------	----------------------	--------------------

257	Turgut KUNTER	Heybeliada	30.08.1937	Koramiral / 1970
500	Muzaffer KORAL, Reşit	Kadıköy	30.08.1939	Binbaşı / 1960
501	S. Selahattin AKAL	İstanbul	30.08.1939	Albay /1970
502	Muzaffer TAYFUN	Çanakkale	30.08.1939	Albay / 1965
503	Numan ÖZDALGA	Bilecik	30.08.1939	Tuğamiral / 1973
504	Ziya, Bahattin	İstanbul		
505	İsmail Fuat TANIK	Heybeliada	30.08.1939	Albay / 1968
506	Mehmet Cemil AGAR	Şam		
507	İlhan OKAN	İstanbul	30.08.1939	Albay /1967
508	Orhan Şerif KARAMAN	Bursa	30.08.1939	Yüzbaşı / 1953
509	Ahmet Nesimi ÜLKÜ	İstanbul	30.08.1939	Yüzbaşı / 1955
510	Turgut GİRAY	İstanbul	30.08.1939	Binbaşı / 1955
511	Seyfettin MAZLUMCA	Zonguldak	12.01.1941	Binbaşı / 1958
512	Muzaffer ERMAN	Arapkir	30.08.1939	Albay / 1968
513	Mehmet Refi TURANLI	İstanbul	30.08.1939	Yüzbaşı / 1954
514	Selahattin GÜRKÜT	Selanik		
515	M. Necati TUNCER	Keşan		
516	Orhan DALAY	İstanbul	30.08.1939	Albay / 1962
517	Galip GÜLTEKİN	İstanbul	30.08.1939	Albay / 1962
518	Süleyman BAŞAR	Rize	30.08.1939	Albay / 1970
519	Remzi ERTAN	Tekirdağ	30.08.1939	Yarbay / 1960
520	M. Celalettin AKTAN	Tekirdağ	04.04.1940	Yarbay / 1963
521	M. Fahrettin, H. Avni	İstanbul		
522	Yakup ENÖN	Trabzon	30.08.1939	Albay / 1970
523	M. Asım AYSAL	Kula	30.08.1939	Albay / 1975
524	Cavit TEKSOY	Isparta	30.08.1939	Albay / 1968
525	Hicri TUZEN	Çoruh	30.08.1939	Yüzbaşı / 1954
526	Rıza ATAK	İstanbul		
527	Mehmet AKTEKİN	Antalya	30.08.1939	Yüzbaşı / 1953
528	Ömer Avni, Mustafa	Samsun	30.08.1939	Yarbay / 1960
529	H. Ferit YEŞİLKAYA	İstanbul		
530	Rahmi, Hüsnü	İstanbul		
531	Kadri, Ahmet	Üsküdar		
532	Ali AKAN	Aydın	30.08.1939	Albay / 1969
533	Adnan TEZCAN	İstanbul	30.08.1939	Albay / 1970
534	Mücahit ŞENOL	İstanbul	30.08.1939	Yüzbaşı/1953
535	Fikret, Hüseyin	Sivas		
536	Sinan ERDOĞAN	İstanbul	30.08.1939	Yarbay / 1962
537	Cabir SARIOĞLU	Rize	30.08.1939	Albay / 1968
538	Nurettin YILDIZLAR	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1960
539	Hikmet GÖKALP	Antalya		

1934 yılı Deniz Lisesi girişli sınıfa ara sınıflarda öğrenci alımı yapılmamış, kayıt olan 41 öğrenciden 30' u Deniz Harp Okuluna devam ederek subay nasb edilmiş, başarı oranı %73,17 dir. Bölgesel katılımda 20 öğrenci İstanbul'dan olmak üzere 24 öğrenci Marmara bölgesindedir.

G. 1935 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU	BAHRİYEDEN
------	---------------	-----------	------------	------------

NO			MEZUNİYET	AYRILIŞ
600	Rıfki, Nazmi	Bandırma		
601	Naci, Halit	Bornova	04.04.1940	Üsteğmen / 1947
602	Şemsettin ARDUÇ	Burdur	04.04.1940	Albay / 1970
603	Necmettin ÖNCEL	Niğde	04.04.1940	Albay / 1970
604	Reşat TÜMER	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
605	Bülent KAYU	İstanbul	04.04.1940	Yarbay/ 1960
606	Kenan AKSAR	Ödemiş	04.04.1940	Albay / 1967
607	Emin AŞKIN	İstanbul		
608	Muzaffer ÖMOL	İstanbul		
609	Şinasi ÖZVEREN	Bartın	04.04.1940	Albay / 1964
610	İhsan TEZCAN	İstanbul		
611	Nurettin BOYSAN	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1964
612	Selahattin, Mirza	Tarsus		
613	Necmettin BERİN	Burdur	04.04.1940	Teğmen / 1945
614	Ziyaettin ERDEMİR	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
615	Nuri TÜRKES	Alaşehir	04.04.1940	Binbaşı / 1957
616	Vedii ERER	İstanbul	04.04.1940	Üsteğmen / 1946
617	Vahit BAYRAMOĞLU	Adana	12.01.1941	Teğmen / 1944
618	Suad ÖZATAY	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1972
619	Şevket TATOĞLU	Rize	04.04.1940	Albay / 1970
620	Süleyman EROL	Gelibolu	04.04.1940	Albay / 1970
621	Orhan UZALTAN	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
622	Rasim AKINSEL	İzmir	04.04.1940	Albay / 1970
623	Hüsamettin TUMÇAY	Karamürsel	04.04.1940	Albay / 1970
624	Recep YALÇINKAYA	Malkara	04.04.1940	Albay / 1970
625	Burhanettin TALAYMAN	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
626	Münib ÖKTEM	İstanbul	04.04.1940	Binbaşı / 1955
627	Nasuhi GÖKMAN	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1969
628	Hilmi AKTÜRE	Çanakkale	04.04.1940	Albay / 1965
629	Arif YENGİN	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
630	Ertuğrul KEMERDERE	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1960
631	Erşet ERDEM	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
632	B. TÜRKMENÖĞLU	İstanbul	04.04.1970	Albay / 1970
633	Orhan ERER	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
634	Halit KAYAL	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
635	Hilmi Fırat DAYIOĞLU	İstanbul	04.04.1940	Oramiral / 1977
636	Kamuran, Kenan	İstanbul	1936 yılında Kuleli Askeri Lisesi'ne sevk edildi.	
637	Recep, Şükrü	İstanbul	1935 yılında sağlık nedeniyle ihraç edildi.	
638	Fahir ENGİN	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1960
639	Sebahattin, Halil	Trabzon		
640	Selçuk ERER	İstanbul	04.04.1940	Yarbay / 1963
641	Şükrü BAYRAKTAR (*)	İstanbul	04.04.1940	Yüzbaşı / 1954
642	Fethi GÜREL (*)	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1960
643	Turgut SÜMERSAN (*)	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
644	M. YALIHASANOĞLU (*)	Bartın		
645	Mehmet Kenan SÜER (*)	İstanbul	04.04.1940	Binbaşı / 1954
646	A. Vedat ARMAS (*)	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
647	İbrahim TEKİN (*)	Muğla	04.04.1940	Yüzbaşı / 1954

648	Fikret AKSAY (*)	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1970
649	İ. Hakkı YAĞVECİ (*)	İstanbul	04.04.1940	Albay / 1969
650	Orhan ARIKOL (*)	İstanbul	04.04.1940	Teğmen / 1943

(*) 1936 yılında 10 ncu sınıfa kayıtları yapılmıştır.

1935 Deniz Lisesi girişli 51 öğrenciden 43'ü mezun olmayı başarmış ve Deniz Harp Okulu eğitimine devam etmiş olup başarı oranı %84,31 dir. Bölgesel dağılım incelendiğinde 32'si İstanbul olmak üzere 36 öğrenci Marmara bölgesindedir.

H. 1936 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHRİYEDEN AYRILIŞ
700	Kemal Ercüment EREN	İzmir	12.01.1941	Yüzbaşı / 1954
701	A. KARADEMİRLİOĞLU	İstanbul	12.01.1941	Teğmen / 1944
702	H. Melih GÖKAY	İstanbul	1940 yılında vefat etti.(Menenjit)	
703	Yaşar Ali GÖKÇEN	İstanbul	12.01.1941	Yarbay / 1960
704	A. Hayrettin DURUKER	İstanbul	12.01.1941	Teğmen / 1944
705	Mehmet Hilmi KORKUT	Bartın		
706	Hüsnü ÇUBUKÇU	Söke	12.01.1941	Albay / 1966
707	Sebahattin KALYONCU	İstanbul	12.01.1941	Yüzbaşı / 1954
708	Tarık ŞAHİNGİRAY	İzmir	12.01.1941	Yüzbaşı / 1955
709	Natik GÜLGÜN	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
710	Hasan TÜZER	İzmit	12.01.1941	Albay / 1765
711	Nejat ESENGÜN	İstanbul	12.01.1941	Yarbay / 1941
712	Burhan YALÇIN	Zonguldak	12.01.1941	Albay / 1963
713	Cudi DEMİROK	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1969
714	Necmettin SÖNMEZ	Malatya	12.01.1941	Koramiral / 1974
715	Aziz SOKULLUOĞLU	İstanbul	12.01.1941	Yarbay / 1961
716	Nusret HEPGÜL	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
717	Şerafettin ÖZKAN	Seyhan	12.01.1941	Yüzbaşı / 1955
718	Sadi ÇEKİL	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
719	Namık SAATÇİ	Manisa	12.01.1941	Yüzbaşı / 1954
720	İsmail URMAN	İzmir		
721	Adnan TARHAN	Balıkesir	12.01.1941	Albay / 1963
722	Mehmet GÖKENGİN	İstanbul	12.01.1941	Tuğamiral / 1968
723	Ferdi GÖNÜLLÜ	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1967
724	Hikmet ÜRDELMEN	İstanbul		
725	Reha EKİTMEN	İstanbul	12.01.1941	Yüzbaşı / 1953
726	Sermet KURÇER	İstanbul	12.01.1941	Teğmen / 1944
727	Faik ARARAT	Ankara	12.01.1941	Albay / 1970
728	Melih SEZEN	İstanbul		
729	Kadri KALKAN	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
730	Nedret AKİ	İstanbul	15.10.1941	Yüzbaşı / 1953
731	Nedim GÜRSÖZ	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1964
732	Cafer AKKAN	İstanbul	12.01.1941	Yüzbaşı / 1955
733	Ertuğrul YURDAKUL	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
734	Rahmi TUĞRUL	İstanbul	1936 yılında sağlık nedeniyle ihraç edildi.	
735	Vecdi DEMİRKOL	Giresun	12.01.1941	Teğmen / 1944
736	Ali Rıza DİNÇ	İstanbul	12.01.1941	Yüzbaşı / 1956
737	Servet SEVİM	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970

738	Sungur ENÜNLÜ	İstanbul	12.01.1941	Üsteğmen / 1946
739	Niyazi ERSOY	Kırklareli	12.01.1941	Üsteğmen / 1949
740	Halit SÜER	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
741	Celal ÖZGÜR	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
742	Cemal BİRGÜNGÖR	İzmit	1939 yılında okuldan ihraç edilmiştir.	
743	Orhan AKYÜZ	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1970
744	İsmail ER	Maraş	1939 yılında sağlık nedeniyle ihraç edildi.	
745	Necati TAN	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1969
746	Nahit ÖZARAR	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1964
747	Münif ERHAN	İstanbul	12.01.1941	Teğmen / 1944
748	Kenan ÜNDEĞER	İstanbul	12.01.1941	Üsteğmen / 1949
749	İslam ÇEVİK	İstanbul	1938 yılında okuldan ihraç edildi.	
750	Mahmut KARTAL	Rize	15.10.1941	Yüzbaşı / 1955
751	Ali Cahit ÖZARAR	İstanbul	1937 yılında okuldan ihraç edildi.	
752	Adnan TÜRKÜS (*)	İstanbul	12.01.1941	Albay / 1969
753	Atıf GÜVEN (*)	Karaköse	12.01.1941	Tuğamiral / 1974
754	Tayyar HEPGÜL (*)	Bursa	12.01.1941	Yarbay / 1963
755	Faruk YENER (*)	Konya	12.01.1941	Teğmen / 1944
756	İhsan ÖNDUYGU (*)	İstanbul	12.01.1941	Yarbay / 1961
757	Turhan GÖMCÜOĞLU*	Bartın	12.01.1941	Albay / 1964
758	Nazım ELAL (*)	Isparta	12.01.1941	Teğmen / 1944
759	Merih SEZEN (*)	İstanbul		
760	Avni VOLKAN (*)	İstanbul	12.01.1941	Yarbay / 1960
761	Fikret SARAÇOĞLU (*)	İstanbul	12.01.1941	Teğmen / 1944
762	Kadir ŞARMAN (*)	İstanbul	12.01.1941	Teğmen / 1944
763	Rasim GÜÇSAR (**)	İstanbul	12.01.1941	Binbaşı / 1959
764	İsmail ÖZTÖRE (**)	İstanbul	12.01.1941	Yüzbaşı / 1956

(*) 1937 yılında 10 ncu sınıfa kayıtları yapılmıştır.

(**) 1938 yılında 11 nci sınıfa kayıtları yapılmıştır.

1936 Deniz Lisesi girişli sınıfa iki ara sınıfta öğrenci kaydı yapıldığı görülmektedir. 64 öğrenciden 55'i Deniz Harp Okulu eğitimine devam ederek subay nasb edilmiş olup başarı oranı %85,93 tür. Bölgesel katılımda 43'ü İstanbul olmak üzere 46 öğrenci Marmara bölgesindedir.

İ. 1937 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHRİYEDEN AYRILIŞ
800	Hüsametdin TALU	Hayrabolu	15.10.1941	Albay / 1970
801	Fetih AYDOĞU	İstanbul	15.10.1941	Yüzbaşı / 1954
802	Nejat ENÖN	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1962
803	Kemal AKMANSOY	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1961
804	Hadi KÖPÜK	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1969
805	Ali GÖL	Amasya	15.10.1941	Albay / 1964
806	Feyzullah KORAL	İstanbul	15.10.1941	Üsteğmen / 1947(Şehit)
807	Ziya ÇETİNER	Eskişehir	15.10.1941	Albay / 1971
808	Aslan HUMBARACI	İstanbul	1939 yılında okuldan ayrıldı.	
809	Rüştü İMREN	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1964
810	Sabih ONOCAK	İstanbul	1938 yılında okuldan ayrıldı.	
811	Alp ÖNDEROL	İstanbul	1939 yılında okuldan ayrıldı.	
812	M. Sami ASLANÖZ	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1971

813	Talat ÖZDAMAR	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1971
814	Şadi TİNAR	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1969
815	İrfan YÖNDER	İstanbul	15.10.1941	Binbaşı / 1960
816	Cahit TİNAR	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1970
817	Rıza BÜRGE	İstanbul	15.10.1941	Yüzbaşı / 1956
818	Faruk GENCAN	İstanbul	15.10.1941	Yarbay / 1960
819	Necmettin GÜLGÜL	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1965
820	Sedat GÜRÜZOĞLU	İstanbul	15.10.1941	Yüzbaşı / 1955
821	Rıza AKOL	İstanbul	15.10.1941	Tümamiral / 1973
822	Seyfi ÜLGEZEN	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1970
823	Nejat GÜRMAN	İstanbul	1939 yılında kendi isteği ile ayrıldı.	
824	S. TEKMEKURANOĞLU	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1971
825	Rıdvan TORUM	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1971
826	Kenan AÇILTAN	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1964
827	Nejdet GÖNENÇER	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1963
828	Nafiz ILICAK	Amasya	15.10.1941	Albay / 1971
829	Aslan AKTAN	Ladik	30.04.1943	Albay / 1971
830	Nejdet HEPAYDIN	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1971
831	Ertuğrul ÖZGÜN	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1971
832	Turgut DOĞU	İzmir	15.10.1941	Albay / 1969
833	Mehmet İZ	İzmit	15.10.1941	Albay / 1971
834	Melih ÇETİN	İstanbul	15.10.1941	Binbaşı / 1958
835	Cevdet TEMİZİÇ	İstanbul	1939 yılında okuldan ihraç edildi.	
836	Hüseyin BOLAYIR	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1963
837	Seyit ÖZDEMİR	İstanbul	15.10.1941	Binbaşı / 1960
838	Yezdan NABEL	Bursa	15.10.1941	Yüzbaşı / 1953
839	Selçuk ÜLKER	Çankırı	30.04.1943	Yüzbaşı / 1956
840	Sacit TÜRE	İstanbul	15.10.1941	Yüzbaşı / 1955
841	Ahmet SAMSUNLU	Sarvan	15.10.1941	Yarbay / 1962
842	Cezmi BİREN	İstanbul	15.10.1941	Tümamiral / 1972
843	Fethi İŞİN	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1960
844	Nuri ERGUN	İstanbul	30.10.1943	Binbaşı / 1960
845	Selçuk ARGUN	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1967
846	Turgut DEMİRER	İstanbul	15.10.1941	Teğmen / 1942
847	Sebahattin KAPTAN	Hopa	1938 yılında okuldan ihraç edildi.	
848	Faik ÖZTAT	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1973
849	Hüseyin KURTULUŞ	Giresun	15.10.1941	Yarbay / 1962
850	Bülent TURGUTCAN	İzmit	15.10.1941	Yüzbaşı / 1955
851	Haluk KONUK	İstanbul	15.10.1941	Yüzbaşı / 1954
852	Nurettin GÜNEŞ	Dört Yol	15.10.1941	Tuğamiral / 1970
853	Cemal ULUBAH	Amasya		
854	Nizamettin TAMER	İstanbul	1938 yılında okuldan ayrıldı.	
855	Ecvet SOYSAL	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1970
856	Bülent ULUSU	İstanbul	15.10.1941	Oramiral / 1980
857	Faik ŞARMAN	İstanbul	1940 yılında okuldan ihraç edildi.	
858	İzzettin KONYALIGİL	Samsun		
859	Bülent ENTÜR	İstanbul	30.04.1943	Yüzbaşı / 1954
860	Hulusi KÖSEOĞLU	Rize	15.10.1941	Albay / 1971
861	Süha GÜLTAY	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1971
862	Haluk SAMYELİ	İstanbul	15.10.1941	Tuğamiral / 1968
863	Necip TUNÇASLAN	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1964
864	Şakir FALAY	İzmir	15.10.1941	Üsteğmen / 1946
865	Eftal GÜRMAN	İstanbul	1939 yılında okuldan ihraç edildi.	
866	B. Rauf BENGİSU (*)	İstanbul	15.10.1941	Albay / 1970
867	Hilminur ÖNSAL (*)	İstanbul	15.10.1941	Tümamiral / 1972

868	M. Nafiz DEMİRER (*)	İstanbul	15.10.1941	Teğmen / 1941
869	H. H. HARİCİOĞLU (*)	Giresun		
870	Mehmet BERKER (*)	Tekirdağ	15.10.1941	Binbaşı / 1962
871	T. Fikret İŞİMAL (*)	İstanbul	15.01.1944	Yarbay / 1966
872	Hayri TEZCAN (*)	İstanbul	15.10.1941	Tuğamiral / 1970
873	Ali GÜREL (*)	Giresun	15.10.1941	Yüzbaşı / 1954

(*) 1938 yılında 10 ncu sınıfa kayıtları yapılmıştır.

1937 Deniz Lisesi girişli 74 öğrenciden 62'si mezun olmuştur. Bölgesel dağılımda 53'ü İstanbul olmak üzere 57 öğrenci Marmara bölgesindedir. Bu sınıfta dikkat çeken özellik ise başarı oranının %83,78 gibi yüksek olması ve biri kuvvet komutanı olmak üzere 7 amiral ile en çok amiral çıkaran sınıf olmasıdır.

İ. 1938 LİSE GİRİŞLİLER

OKUL NO	ADI, BABA ADI	MEMLEKETİ	HARP OKULU MEZUNİYET	BAHRİYEDEN AYRILIŞ
900	Ali Yaşar KAYA	Akseki		
901	Galip AYKAN	Adapazarı	30.04.1943	Binbaşı / 1960
902	Turan ÇETİNBAŞ	İzmit	30.04.1943	Yüzbaşı / 1954
903	M. Muammer CANTEZ	Kemalpaşa	1940 yılında sağlık nedeniyle ihraç edildi.	
904	Fahir İNCİ	İstanbul	30.04.1943	Tümamiral / 1973
905	Vedi BİLGET	Selanik	30.04.1943	Tuğamiral / 1971
906	Nezih ÖNEN	İzmit	30.04.1943	Teğmen / 1945
907	Oyfan GÜNDÜZKAYALI	İzmir		
908	Ahmet SALKOR	İzmir	30.04.1943	Albay / 1964
909	İsmail AKDENİZ	İzmir	30.04.1943	Yüzbaşı / 1955
910	H. Fikret ÖZBEK	İzmit	30.04.1943	Üsteğmen / 1952
911	Hüseyin KURSAR	Bafra	30.04.1943	Yüzbaşı / 1954
912	Hasan Tahsin USER	İstanbul	30.04.1943	Binbaşı / 1958
913	Zarif ÇETİNDAG	İzmir	30.04.1943	Albay / 1969
914	Halit ÖZGEN	Fatih	30.04.1943	Yarbay / 1963
915	R. Behçet UĞUR	Çatalca	30.04.1943	Yüzbaşı / 1954
916	İ. Sulhi TUNAR	İzmir		
917	S. Necdet DERİCİ	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1967
918	O. Sadrettin ERENGİN	İstanbul		
919	Seyfettin AÇLAN	İstanbul		
920	A. Feri̇at SİPAHİ	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1973
921	Cemil AKÖZ	Tekirdağ	15.01.1944	Yarbay / 1963
922	Sırrı TURNA	İstanbul	30.04.1943	Yüzbaşı / 1956
923	Ertuğrul GÜLTEKİN	İstanbul		
924	İ. Arif GÖÇMEN	İstanbul		
925	M. Emin KARASINAN	İstanbul	30.04.1943	Binbaşı / 1960
926	Nusret BELİRDİ	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1970
927	A. Sabih ACAR	Samsun	30.04.1943	Üsteğmen / 1952
928	H. Seyfettin GÜLSÜN	İstanbul	30.04.1943	Yüzbaşı / 1953
929	Hamdi BAYSAL	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1966
930	A. Muzaffer ÖZDAMAK	İstanbul	1941 yılında okuldan ayrıldı.	
931	A.A. Ensar ÇETİNTAŞ	İstanbul	1939 yılında okuldan ayrıldı.	
932	H. Münir SERİM	İstanbul	15.01.1944	Albay / 1975
933	İhsan KURTULCAN	İstanbul	30.04.1943	Albay / 1969

934	İ. Feridun AKIN	İstanbul	1940 yılında sağlık nedeniyle ihraç edildi.
935	Sahir YÜCERMAN	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1972
936	Veysel DERKUT	İstanbul	1939 yılında vefat etti.
937	Nevzat SÜER	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1971
938	Ali Enver MUTUK	İstanbul	30.04.1943 Teğmen / 1945
939	M. Haşmet BERKMAN	İstanbul	30.04.1943 Teğmen / 1946
940	H. Hayri ANİK	İstanbul	30.04.1943 Yüzbaşı / 1954
941	A. Halit CELAYİR	İstanbul	
942	Fuat DENİZEL	İstanbul	1941 yılında okuldan ihraç edildi.
943	A. Semih ZEBEL	İstanbul	30.04.1943 Binbaşı / 1960
944	Şerif TURHAN	Akhisar	
945	M.BAŞHEKİMOĞLU	İstanbul	1941 yılında sağlık nedeniyle ihraç edildi.
946	Hüseyin ÖZEL	Yalova	30.04.1943 Albay / 1972
947	H. Hüsnü BOLSU	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1971
948	A. İhsan DİNÇMEN	İstanbul	30.04.1943 Teğmen / 1945
949	M. Suat HEPER	İstanbul	30.04.1943 Üsteğmen / 1949
950	S. Cezmi HİBEL	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1964
951	F. Karahan SAMER	İstanbul	1941 yılında okuldan ihraç edildi.
952	H. Zahit ATAKAN	İstanbul	30.04.1943 Oramiral / 1986
953	Mehmet Akif TİĞİN	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1974
954	M. Ragıp ORHAN	İstanbul	
955	Cevdet Nuri SÜMTER	İstanbul	30.04.1943 Yüzbaşı / 1955
956	Orhan Saim GÖRGÜL	İstanbul	30.04.1943 Yüzbaşı / 1954
957	Metin YOLERİ	İstanbul	
958	M. Turgut DEMİRCAN	İstanbul	1940 yılında sağlık nedeniyle ihraç edildi.
959	H. Fikret ÖNCÜ	Akseki	30.04.1943 Yüzbaşı / 1955
960	M. Ali Şükrü ERMAN	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1973
961	Mehmet KURTAR	Gelibolu	30.04.1943 Albay / 1964
962	A. Muhtar ÇAKIR	Konya	30.04.1943 Tümamiral / 1973
963	M. İsmet TEKİNDUR	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1974
964	H. Mümin KÖSEOĞLU	Sapanca	30.04.1943 Yarbay / 1960
965	İbrahim AKDENİZ	Karamürsel	30.04.1943 Tuğamiral / 1970
966	Hikmet KARAOĞLU	Gelibolu	30.04.1943 Albay / 1972
967	Selahattin HÜRCA	Bursa	30.04.1943 Üsteğmen / 1949
968	A.H.G. BARBAROS	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1974
969	A. Recep MUTLU	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1974
970	Ö. Faruk SAVACI	Erzurum	30.04.1943 Albay / 1968
971	İzzettin ÖZLÜ	Çorum	30.04.1943 Teğmen / 1945
972	Murat YAŞAR	Rize	
973	Fahir Hamit SAYDAM	Elazığ	30.04.1943 Albay / 1974
974	M. SARİBEKİROĞLU	İnebolu	30.04.1943 Tuğamiral / 1972
975	M. İzzet ERHAN	İstanbul	30.04.1943 Albay / 1972
976	M. Reşat CANİK	Samsun	30.04.1943 Albay / 1973

1938 Deniz Lisesi girişli 77 öğrenciden 56 öğrenci mezun olmuş, başarı oranı %72,72 dir. Bölgesel dağılımda 46'sı İstanbul olmak üzere 58 öğrenci Marmara bölgesindedir. Bu sınıfta biri kuvvet komutanı olmak üzere 6 amiral çıkarmıştır. Genel değerlendirme olarak baktığımızda okula kayıt olan genel öğrenci profili ağırlıklı olarak İstanbul ve Marmara bölgesindedir. Eğitim başarısı ise yıllara sair olarak artmakla beraber ortalama % 72 dir. Okuldan ihraç ve istekle ayrılma gibi nedenlerle ilişkili kesilenler ise kayıt oranı olarak oldukça düşük olan Anadolu tarafından olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ

Batı tarzında kurulan bu ilk deniz okulu günümüzün Deniz Lisesi ve Deniz Harp Okulu'nun çekirdeğini oluşturmuştur. Okul; Mekteb-i Bahriye-i Şahane, Mekteb-i Bahriye, Mekteb-i Fünun-u Bahriye, Mekteb-i Fünun-u Bahriye-i Şahane gibi isimlerle ve çeşitli dönemlerde gerçekleştirilen reform çalışmalarıyla gelişimini sürdürmüş ve günümüze ulaşmayı başarmıştır.

Deniz Harp Okulu'nun ana öğrenci kaynağı olan Deniz Lisesi'nin kuruluş tarihi de Bahriye Mektebi'nin kuruluşuna dayandırılmakla beraber Bahriye Mektebi içerisinde 1853 yılına kadar lise sınıflarına rastlanmamaktadır. Ancak halen Deniz Lisesi kuruluş tarihinin 1773 olarak kabul edilmesi dikkate değerdir.

Bugün iki yüz yılı aşkın bir süreden beri kesintisiz olarak Türk ulusuna deniz subayı yetiştirmeye devam eden Deniz Lisesi toplumun temel eğitim kurumlarından biri olmuştur. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ana unsurlarından birisi olan Deniz Kuvvetlerinin temel kaynağının ilk basamağıdır. Tarihsel süreç içinde ismi ve bulunduğu yer aralıklarla değişse de günümüzde Deniz Lisesi adıyla Heybeliada'da varlığını halen sürdürmektedir. Okul tarihi pek çok ülke tarihinden daha eskilere uzanmaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemizi ziyarete gelen yabancı devlet mensuplarına ağırlama yapıldığı, yabancı dil eğitiminde çağdaş yöntemlerin eğitim sistemine süratle adapte edildiği, okula öğrenci olarak alınacaklarda çok detaylı ve hassas bir inceleme yapıldığı ve okula alınacak öğrenci kriterlerinin net bir şekilde ortaya koyulduğu görülmüştür.

Okulun Cumhuriyet öncesi ve sonrası gelişim süreci incelendiğinde; Cumhuriyet öncesi yapılan iyi niyetli gelişme çabalarının yeterli ilgi gösterilmemesi veya şartların yeterli ilginin gösterilmesine engel olması Cumhuriyet öncesinde Deniz Lisesi'nden beklenen verimin alınmasına engel olduğu görülmektedir. Deniz Lisesi'nin Cumhuriyet'in ilanı ile başlayan inkılap hareketlerinin ülke üzerindeki etkilerinin aynası olmakla kalmayıp şapka inkılabı gibi bazı inkılaplarda öncülük ettiği , adeta Cumhuriyet döneminde yapılan değişikliklere en hızlı adapte olan ve uygulamaların sergilendiği bir laboratuvar görevi üstlendiği görülmektedir. Bu uygulamalar içinde günümüz eğitim kurumlarının büyük bir çoğunluğunun halen sahip olamadığı imkanlara sahip olmakla birlikte özellikle yeni nesil deniz subaylarının gerek sosyal gerekse mesleki bilgi bakımından yetiştirilmesinde yoğun çaba sarf edildiği görülmektedir.

Teşkilat yapısında, üniforma değişiklikleri ve öğrenci numaralandırma sisteminde yapılan değişiklikler ile günümüzde de halen uygulanmakta olan standart uygulamalar hayata geçirilmiştir.

Eğitime yapılan yatırım en karlı yatırım olmakla beraber meyvelerini çok geç veren, yatırım yapmakla kalmayıp tüm süreçte hassas ilgi bekleyen bir yatırımdır. Atatürk önderliğinde başlayan çağdaşlaşma hareketleri neticesinde meydana gelen değişiklikler incelendiğinde; Cumhuriyet döneminde Deniz Lisesi'ne kabul edilen öğrencilerin yakın geçmişimizin Deniz Kuvvetlerinin yönetici personelini oluşturduğu görülmüştür. Deniz subaylarının askerlik ve denizcilik mesleği ile tanıştıkları ve Deniz Kuvvetlerinin ana yönetici insan kaynağını yetiştiren Deniz Lisesi'nin tarihsel gelişim sürecinde taşıdığı misyonun önemi ortaya çıkmaktadır. Eğer hala “Denize Hakim Olan Cihana Hakim Olur” diyebiliyorsak Deniz Lisesi'nin önemini anlamak çok daha kolaylaşır.

Bunun yanı sıra günümüzde dünya taşımacılık sektörünün % 70'i denizler yoluyla yapılmaktadır. Deniz taşımacılığı ekonomik anlamda getirilerinin yanında Türk bayrağını dünya denizlerinde göstermek gibi stratejik önem arz etmektedir. Deniz taşımacılığının gelişim sürecinin önümüzdeki yıllarda artarak devam edeceği beklenmektedir. Ancak Cumhuriyetin ilk yıllarında bu konuda reel bir eğitim yatırımı yapılmamıştır. Halen İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı olarak Tuzla/İstanbul'da eğitim vermekte olan Denizcilik Yüksek Okulu 1991 yılına kadar Deniz Kuvvetlerine bağlı olarak çalışmakta ve sivil bahriyeye personel yetiştirmekteydi. Anılan tarihten önce deniz taşımacılığında görev yapan personelin büyük bölümü Deniz Kuvvetlerinde görev yaparak ayrılmış personeldir. Buradan çıkan sonuç Deniz Lisesi sadece Deniz Kuvvetlerine idareci personel yetiştirmekle kalmayıp esas hedefi olmamakla beraber sivil denizcilik sektöründe uzun yıllar yetişmiş personel ihtiyacını karşılamıştır.

KAYNAKÇA

RESMİ KAYNAKLAR

BOA, Cevdet Tasnifi, Bahriye Kısmı, No. 5849.

BOA, Cevdet Tasnifi, Bahriye kısmı, No:814;8402.

BCA, Kararname,8716,(25 Aralık 1929).

BCA, Kararname,9759,(24 Temmuz 1929).

14455 No'lu Ordu Kıyafet Kararnamesi Tadilleri ve Buna Ait Kararname, Ankara, 1935.

Deniz Harp Okulu Öğrenci Künye Defterleri(1929-1938).

TBMM Tutanakları, Cilt 1, (3.3.1340),s.26.

TBMM Tutanakları, Cilt 2,(22.4.1341), s.399.

KİTAPLAR

“Deniz Lisesi Maddesi”, **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt: 3,1994,s.28.

Alpagut, Ali Haydar

Asker Dönerken, [y.y.], İstanbul, 1939.

Bargut, Şemsi

Bir Plesisor'un Bahriye Anıları 2,
Dz.İkm.Grp.K.lığı Basımevi,İstanbul, [t.y.].

Çoker, Fahri

Bahriyemizin Yakın Tarihinden Kesitler,
[y.y.],Ankara, 1994.

Deniz Harp Okulumuz, [y.y.]Ankara, 1994.

Son Yüzyılda Türk Bahriyesini Yönetenler,
Deniz Basımevi, 1969.

Baron deTott

Memoires Sur les Turcs et les Tortares, [y.y.],
3. Bölüm, Amsterdam, 1784.

- Ertuğrul,Ertuğrul **Deniz Okulumuz**, [y.y.],İstanbul,1936.
- Esad, Mehmet **Mir'at-ı Mühendishane-i Berri Hümayun Aynası**, [y.y.], İstanbul,1312.
- Gencer, Ali İhsan **Bahriye'de Yapılan Islahat Hareketleri ve Bahriye Nezaretinin Kuruluşu**, TTK, Ankara, 2001.
- Gülen , Nejat **Heybeliada**, Tekin Yayınevi, İstanbul, 1985.
- Işın, Mithat **İstiklal Harbi Deniz Cephesi**, Deniz Basımevi, 1946.
- İnam, Erberk **Rauf Bey**, Deniz Basımevi,İstanbul,1965.
- Kandilli,Ali **Türk Deniz Kuvvetleri'nde Eğitim Kurumları Tarihi**, Karamürsel Eğt. K.lığı Basımevi, 2003.
- Kurtoğlu,Fevzi **Deniz Mektepleri Tarihçesi**, 2.Cilt, [y.y.],İstanbul, 1941,
- Lewis, Bernard **Modern Türkiye'nin Doğuşu**, [y.y.],Ankara,1970.
- Metel,Raşit **Atatürk ve Donanma**, [y.y.], İstanbul, 1966.
- Tahir,Mehmet **Osmanlı Müellifleri**, İstanbul, 1333, cilt 3. [y.y.].
- The Dictionary of National Biography**, London, 1917, cilt 20.
- Tuğlacı,Pars **Prens Adaları**,Cilt II ,Cem Yayınevi, İstanbul,1989.
- Turan, Şerafettin **Türk Devrim Tarihi**, Cilt No:3, İkinci Bölüm, Ankara, [y.y.], 1995.

Uzunçarşılı, İ.Hakkı

Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, TTK ,1998.

Ünlü, Rasim

Deniz Lisesi Tarihçesi, [y.y.], [t.y.].

“Atatürk Döneminde (1923-1938) Cumhuriyet Bahriyesinin Oluşumu ve Gelişim Süreci”, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Doktora Tezi,1996.

Yılmaz,Leman

“Cumhuriyetin ilk Yıllarında Deniz Kuvvetlerinde Eğitim Sistemi” Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans tezi, İstanbul, 2005.

SÜRELİ YAYINLAR

Ayın Tarihi Dergisi, No: 45, Ankara, Eylül 1937,s.2.

Denizalp, Celal

“Unutulmayan Anılar”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Ekim 1986, Sayı: 534,s.65-67.

Deniz Müzesi Md.lüğü,

“Deniz Harp Okulu Tarihçesi İle İlgili İncelemeler”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Sayı: 499, Ekim 1997,s.34.

Erdem, Şerafettin,

“Anılarım 1”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Sayı: 558, Kasım 1993,s.83.

Özdarcan, Didem

“Deniz Lisesi’nde Sınıf Numaraları”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Sayı:598, Mart 2007,s.63-66.

Şehsuvaroğlu,Haluk

“110 Sene evvel Kasımpaşa’da Açılan İlk Bahriye Mektebi”, **Akşam**, 18 Şubat 1948.

Yılmaz, Leman

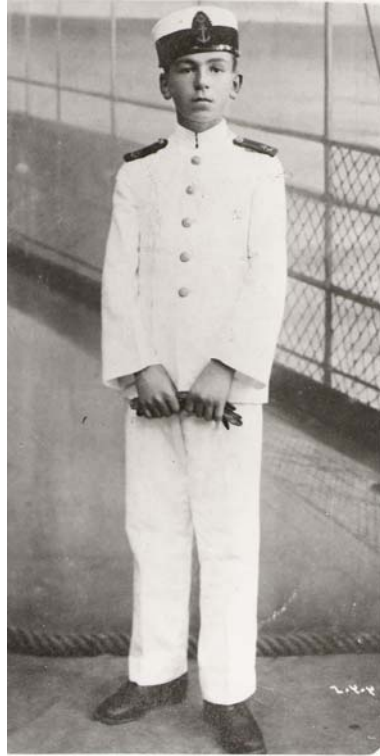
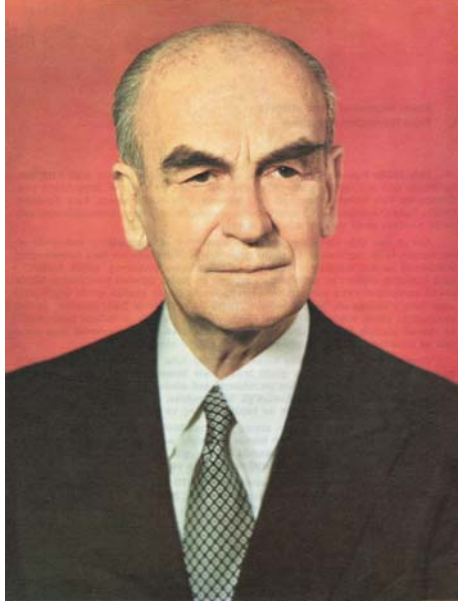
“Atatürk ve Deniz Kuvvetleri”, **Deniz Kuvvetleri Dergisi**, Sayı: 590, Temmuz 2004,s.8.

ELEKTRONİK KAYNAK

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurumsal ,<http://www.dzkk.mil.tr>, Kasım 2007.

EKLER

Ek I : Cumhurbaşkanı Fahri KORUTÖRK

Fahri KORUTÖRK Deniz Lisesi öğrencisiyken (Deniz Lisesi Müzesi Env. No:36)

Ek II : Başbakan Bülend ULUSU

Ek III : Başbakan Rauf ORBAY

(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:11)

Ek IV : Oramiral Hilmi FIRAT

EK V : Oramiral Kemal KAYACAN

Ek VI : Oramiral Celal EYİCEOĞLU

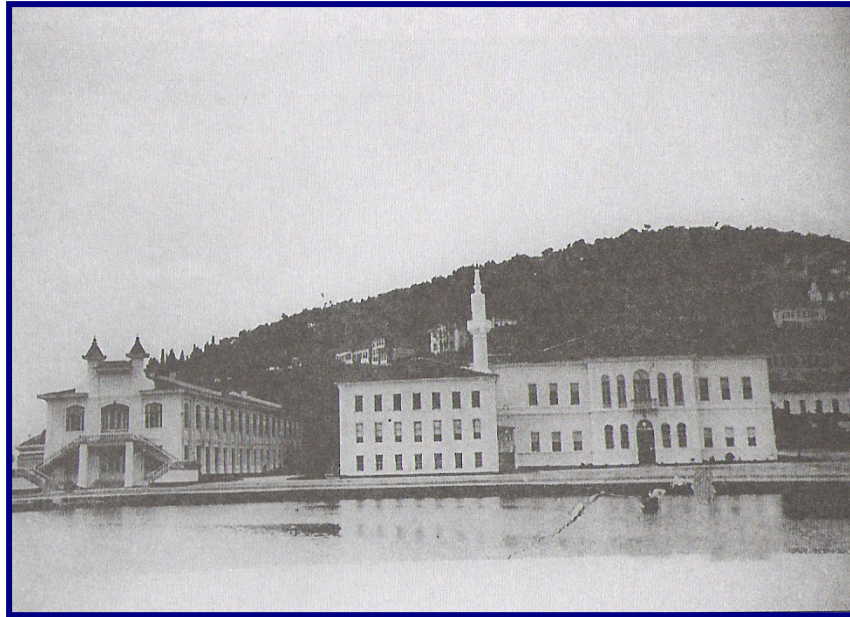

Ek VII : Oramiral Zahit ATAKAN

Ek VIII: Komutanlık Binası ve Deniz Lisesi

(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:107)

Ek IX : Tarihi Dershane Binası

Ek X : Münfesih YAVUZ Gemisinin Deniz Lisesi n Bahçesine Yerleştirilen Direği

Ek XI : Hazırlık Sınıfı Binası

Ek XII: Deniz Lisesi Orta Bahçesinde Bulunan Tarihi Çan

(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:116)

Ek XIII : Deniz Lisesi Öğrencilerinin Okul içi Faaliyetleri

Deniz Lisesi öğrencileri yemekhanede(1925)
(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:121)

Deniz Lisesi öğrencileri gemcilik dersinde(1925)
(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:124)

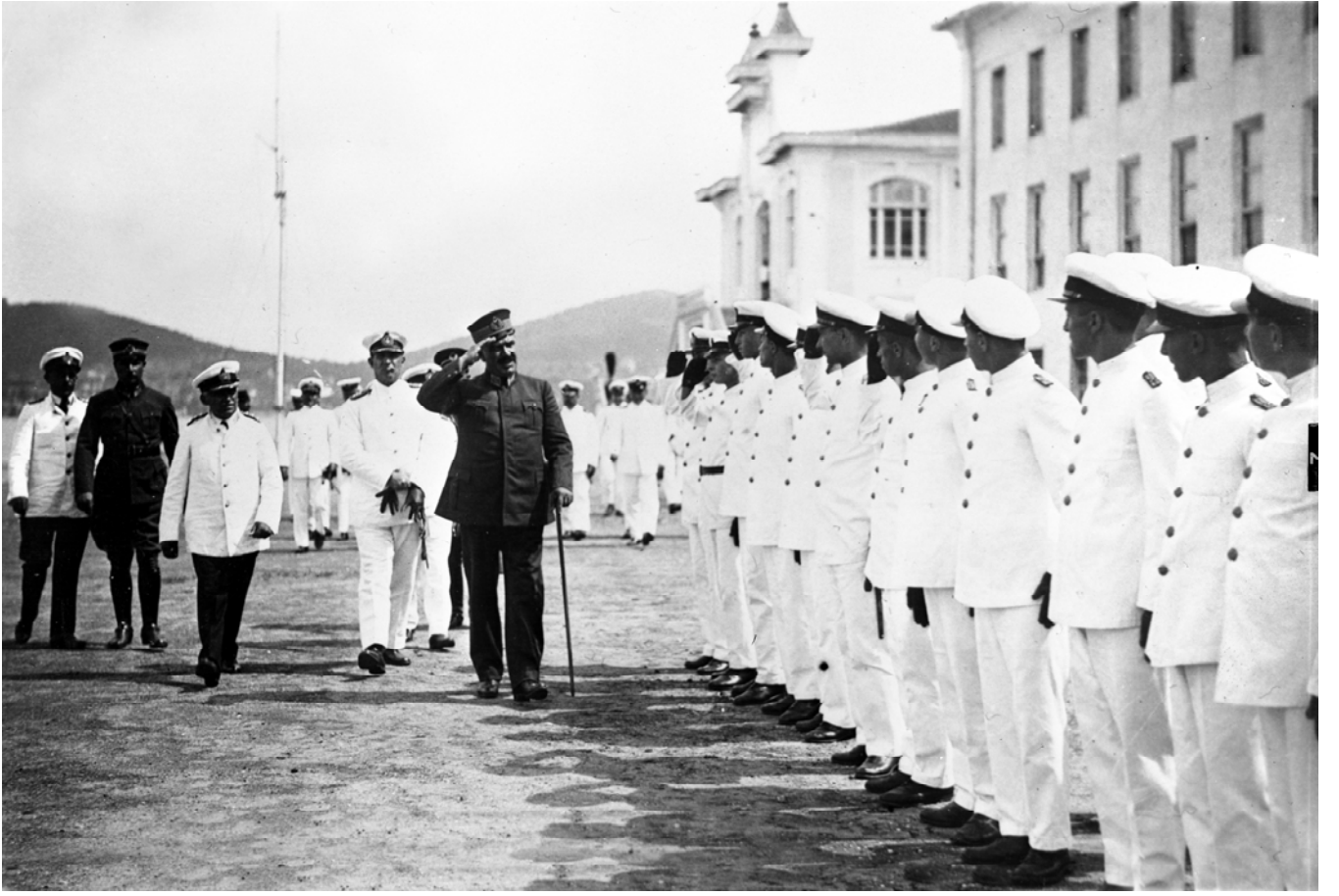
Ek XIV : Deniz Lisesi Komutanlarından Güverte Albay Şevket BELER

(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:41)

Ek XV : Mareşal Fevzi ÇAKMAK'ın Deniz Lisesi Ziyareti(07 Ağustos 1928)

(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:136)

Ek XVI : Japon Heyetinin Deniz Lisesi Ziyareti

(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:138)

Ek XVII : Deniz Lisesi Öğrenci Yatakhaneleri (1925)

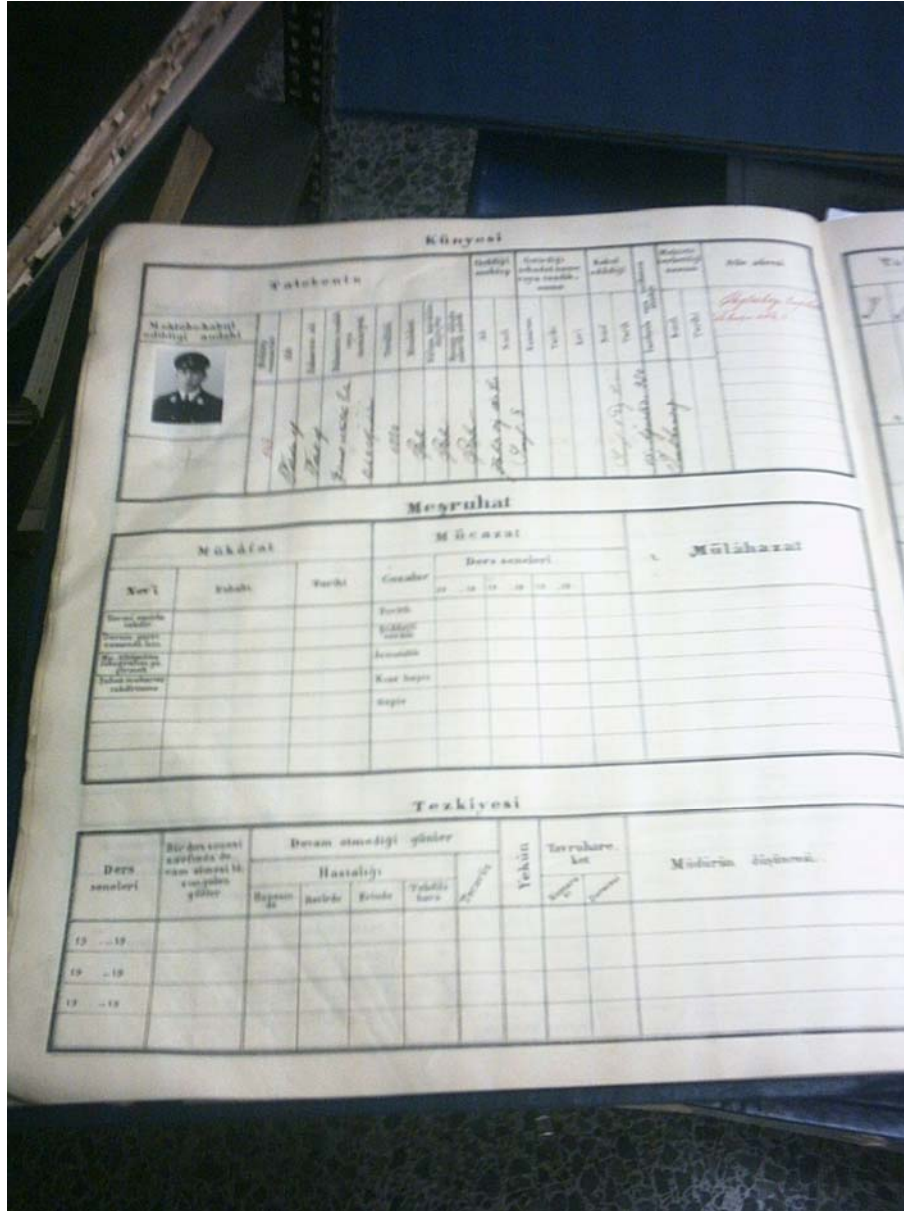

(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:123)

Ek XVIII : Em. Dz. Kur.Kd. Alb. Ferda ANAOĞUL

Ek XIX : Em. Dz. Kur.Kd. Alb. Ferda Anaoğul' a ait Künye Defteri

(Deniz Harp Okulu arşivinden)

EK XX : Deniz Lisesi Öğrenci Karnesi

Dz. Hr. Mektebi
ve Lisesi
Heybeliada

Talebe mesai cüzdanı

Ders senesi
19 19

Numarası	148
Adı	Ferda ef. Ef.
Babasının adı	Ferit ef.
Memleketi	Polu
Sınıfı	10
Kısmı	2

(Ferda ANAOĞUL özel arşivinden)

EK XXI : Deniz Lisesi Öğrenci Diploması

Şahadetname sahibinin	
Adı	Ferda B.
Babasının adı	Ferit B.
Doğduğu yer	Bolu
Doğduğu yıl	1330

Askerî Deniz lisesi şahadetnamesi

U. Numarası 148 1932 - 1933 Ders senesi H. Numarası 163

Dersler	Derecesi	Dersler	Derecesi
Türkçe, edebiyat.	iyi	Tarih, Coğrafya.	P. iy.
Riyazi ilimler.	iyi	Yabancı dil.	P. iy.
Tabii ilimler.	iyi	Askerlik (Fabrika, Gemicilik).	P. iy.
Fiziki ilimler.	orta		
Felsefe, içtimaiyat.	orta		

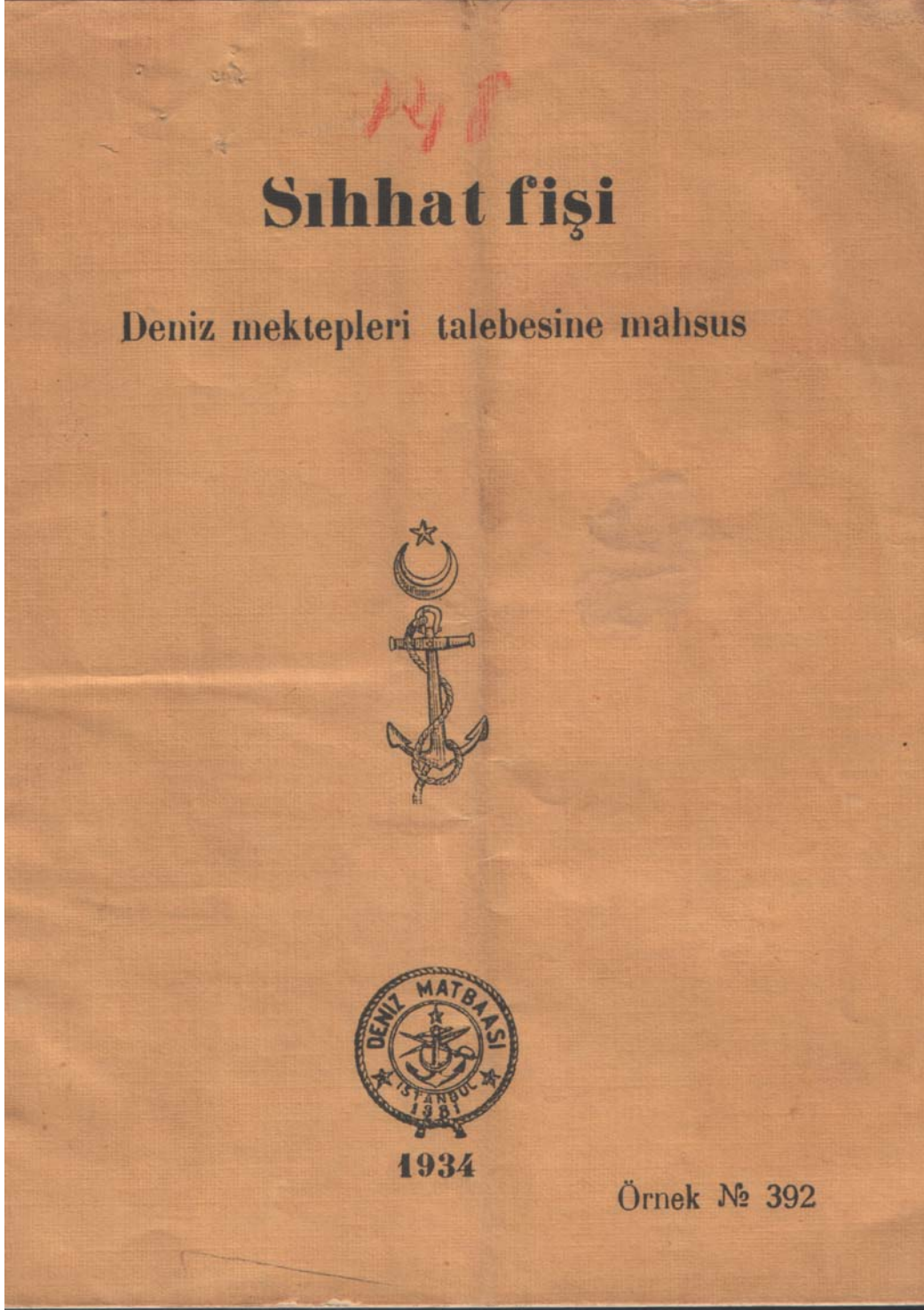
Deniz lisesinde tahsilini bitiren Ferda Ferit efendinin imtihan komisyonu huzurunda geçirdiği mezuniyet imtihanlarında Lise mezuniyetine ve bu mezuniyetin kanunen verdiği hak ve salâhiyetlere liyakati tebyyün eylemiş olduğundan bu liyakati tasdikân 1933 senesi Ekim ayının Birinci günü işbu şahadetname kendisine verildi.

Dz. Hr. Mektebi Ve Lisesi
MÜDÜRÜ
K. K. K.

(Ferda ANAOĞUL özel arşivinden)

EK XXII : Deniz Lisesi Öğrencisi Sağlık Karnesi

(Ferda ANAOĞUL özel arşivinden)

Mektep № 148

İsmi Ferda ef.

Babasının ismi Ferit

Doğum tarihi 330

Memleketi Balı

Talimat

- 1 — Bu fişin doldurulmasından tabip mes'uldur.
- 2 — Talebe mektebe girerken aldığı rapor aynen yazılacaktır.
- 3 — Her ay talebenin muayeneleri yapıp haneleri doldurulacak. O ay zarfındaki hastalıklar düşünceler hanesine yazılıp imzalanacak, ileride her hangi bir sakatlığı mucip olacak hastalık ve yaralar kumandan mühür ve imzası ile tasdik edilmiş bulunacaktır.
- 4 — Bu fiş talebe zabıt oluncuya kadar doldurulup takip edilecek ve fişin imlâsı ve saklanması işini mektep idaresi takip edecektir.
- 5 — Fişin sahibi zabıt olduğu vakit fişler Zat. İş. Dairesindeki dosyasına konmak üzere Vekâlete gönderilecektir.

Mektebe girdiği zamanki sıhhi rapor sureti

Muayene eden heyet	Tarihi	Rapor №		
Dz. Hastanesi	30.7.930	Yok		
Boy	Beden tartısı	Nefes alma	Verme	Fark
1,70	62	90	80	10
Bedinin umumi teşekkülü	Majidur			
Asabî cihaz ve ruhi ahval				
Devran cihazı				
Teneffüs cihazı				
Hazım cihazı				
Bevil ve tenasül cihazı				
Muharrrik cihazı				
Görme cihazı				
İşitme cihazı				
Cilt cihazı				
Teşhis ve enzar				
Karar:	Dz. Hastanesi			

(Ferda ANAOĞUL özel arşivinden)

EK XXIII : Deniz Lisesi Öğrencilerinin Şapka Değişikliği Konusunda Kararname

خلاصه سی :

باسمه وکالتہ علیہ :-

بجریہ وکالتی
دو نامہ دائرہ سی
شعبہ .....
عدد
۱۰۴۸
۴۸۸۰

ضابطہ و تفسیرہ بجریہ نسلو کتابتہ بجریہ طوبی ، کتبہ ضابطہ نازداری و تفسیرہ طیبی ای کو بولہ
ضابطہ و افراد بجریہ تکی سرپرستی عقدہ کی بروا تقدم قرار نامہ موقع رعیتہ و خدمتہ ساعدہ
دو تری علمہ ورجا اولو تقدم .

بجریہ وکالتی ویدی

۱۸ جزئیہ / ۲۰۱۱

باسمہ وکالتہ

۲۸۵۱

چواہلرہ ہاتکی دائرہ دن و نہ نومرو و تاریخ ایله بیقیدیفنک یازلسی سرچلودز :

030	11	1	14	26	9
-----	----	---	----	----	---

8

قرار نامه

- ۱- کتایب بحریه طبعی ، کدلی ضابطه نازدری و کتبی طبعی ، کومیزون ضابطه و افراد بحریه سرپوشی مربوط رسده کی درجه تبدیل ایلمشد .
- ۲- ابعاد و اوصاف اساسیة عائد تعلیمات بحریه و کالتی طرفینده تنظیم ایلمشد .
- ۳- کتایب بحریه طبعی ، کدلی ضابطه نازدری و کتبی طبعی ، کومیزون ضابطه و افراد بحریه سرپوشی عقده مدونه احکام ملغاد .
- ۴- استبرقرار نامه تاریخ نشرینده اعتبار مقید .

۲۹۱/۶۱۹

توزیر رئیس جموری

→

باسه دین

عزت

بحریه و کالت دینی

تاریخ

جمهوری اسلامی ایران

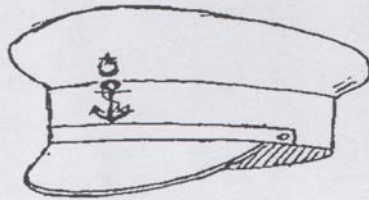
بحریه و کالی

درانامه دانش

شعبه ...

عدد

« مکانیک دریایی طبعه عمومی »

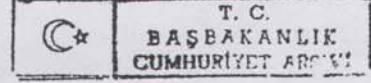
« کتیبه نازاری و مکتبی طبعه عمومی کورسک ضابطه و افراد بحریه عمومی »

03	11	1		14	26	9
----	----	---	--	----	----	---

Türkiye Cumhuriyeti
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı: 8716

Kararname

Deniz lisesi İngilizce muallimliğine talip olup bir muaviniyle birlikte bu dersi deruhde etmesi, Büyük erkânı harbiye reisliğince de muvafık görülen İngiliz Haysikol muallimlerinden Mıstır Morisonum 20/II/929 tarihinden itibaren merbut mukavelenamede münderiç şeraitle ve şehri (120) lira ^{aktu} ücretle mezkûr muallimliğe tayini, Millî Müdafâ Vekâletinin 23/12/929 tarih ve 4484 numaralı tezkeresiyle yapılan tek-lifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 25/12/929 tarihli içtimasında ta-svip ve kabul olunmuştur .

25/12/929

REİSİCUMHUR

İsmail M. H. H. H.

Bş. V.

İsmail

Ad. V.

M. B. H.

M. M. V.

M. M. V.

Da. V.

S. W. H.

Ha. V.

H. T. H.

Ma. V.

E. Sarıoğlu

Mi. V.

Cemal H. H.

Na. V.

R.
İçtimada bulunmadı

İk. V.

S. H.

S. I. M. V.

S. I. M. V.

080 18 01 02 7 63 19

Türkiye Cumhuriyeti
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı: 9759

T.C.
BAŞVEKÂLET
GUMHURİYETİ

Kararname

Deniz lisesi İngilizce muallimi Msr? Morisonun mukavelesi müddeti minkazi olmasına ve memleketine gitmesi minasebetiyle bu ders senesi x zarfında vazifeye devam edemeyeceği anlaşılmasına binaen uzun zamandan beri muvazileyhe muavinlik yapmakta olan Misyü Dölâruşun haftada dört gün mektepte meşgul olmak ve ayda 100 lira ücret verilmek şartile Lise İngilizce muallimliğinde istihdamı; M.M. Vekâletinin 21/7/930 tarih ve 209I numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 24/7/930 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur .

24/7/930

REİSİCUMHUR

Gayi M. Kemol

Bş. V.

Isık

Ad. V.

M. Kat

M. M. V.

M. M. V.

Da. V.

S. Kat

Ha. V.

S. Kat

Ma. V.

İmza da bulunmadı

Mf. V.

Cemal Hümmi

Na. V.

Reis

İk. V.

S. Kat

S. İ. M. V.

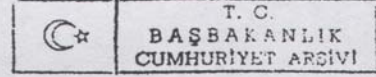
S. Reis

030 18 01 02 13 52 4

EK XXV : Deniz Lisesi'ni Ziyaret Edecek İsveç Heyeti İçin Ödenek Tahsisi Konusunda Kararname

Türkiye Cumhuriyeti
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube : 8.405
Sayı : 8.405

Kararname

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

26/Kânunvevelde İstanbul limanını ziyaret edecek olan İsveç Mektep - gemisi (İkinci Oskar) ın Zabitan ve Talebesi şerefine Heybeli Heybeli Deniz lisesinde bir çay ziyafeti verileceğinden geçen teşrinievvelde memleketimizi ziyaret eden İngilterenin Akdeniz filosu Baş Kumandanı Amiral Sir Laurence Field in izazı için açılan krediden Lise Müdürlüğü emrine (150) lira verilmesi , Hariciye Vekâletinin 21/12/929 tarih ve 78538/675 nûmaralı tezkeresile vukubulan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 25/12/929 tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur .

25/12/929

REİSİCUMHUR

Gayi M. Temiz

Bş. V.

İsmet

Ad. V.

M. Z. At.

M. M. V.

M. M. V.

Da. V.

S. Kaya

Ha. V.

S. T. Kaya

Ma. V.

S. Sarıca

Mi. V.

Cemal H. H.

Na. V.

R. K.
Kâimada bulunmadı

İk. V.

S. K.

S. İ. M. V.

S. İ. M. V.

850 18 01 43 7 63 8

هكبه لی بحریه مکتبی

طلبه قبول شرطلری

استانبول
بحریه مطبعه سی
۱۹۲۷

هکبه لی بحریه مکتبی

طلبه قبول شرطری

هانکی چوجق آبی بر بحریه ضابطی اولاییلیر ؟

بر چوجفک بحریه ضابطلکنه مستعد اولوب اولدینی بحریه تحصیلی اثناسنده تعین ایدر . بونکه برابر دکزه ودکز جیلکه قارشلی هوسنی ومجبتی تدقیق ایده رک بحریه مسلکی حقنده کی تمایلی آ کلامق ابون ایچون غیر ممکن دکدر . بناء علیه چوجفنی بحریه مسلکنه اتساب ایندیر مک ایستین بر ولی اولا :

مورمفک حالت رومی شی نتیج ایتملیر .

بحریه کندی منتسبلرینک تامالصحه اولالرینی شدتله استنزام ایدن بر مسلکدر . حال طبیعیده نشو ونما بولامش برکنج ، نه قدار جدیت وصمیمیت ایله چالیشیرسه چالشسون آبی بر بحریه ضابطی اولاماز . تشکلات بدنیه جه تمامیت آرامق خصوصنده بحریه نک کوستردیکی اعتنا ، بو حقیقتدن ملهمدر . شو حالده ، بحریه یه میل ومجبتی تدقیقندن سوکرا برولی :

مورمفک طبیعی برصورتده نشو ونما برلمه اولوب اولدینغنی ترقیوه دیرای امنیت ایتملیر .

حساسیتی معلولیت عصیه درجه سنه وارمش ، تفکر وتأملی مه لانقولی مرتبه سنه حیقارمش ، حرکندن زیاده سکونه وجعیندن زیاده ازوایه وقف روح ایتمش بر چوجق بحریه مسلکنک ایسته دیکی اوصاف وشرايط ایله تضاد عالنده در . بو احوال بر چوجقده اون اوچ یاشندن اول لایقيله تدقیق ایدیه بیلیر . دکز جیلکه اک مستعد تیپ ، ذکاتی جوالبتله مزج ایدندر . بونک ایچون ولی :

مورمفک آمیوه قورده اربونه اربنامای سوره رار بونمروه اکثریتله مقفوه اولمده باطامه اهمیت برملیر .

شن ونیکبین اولوق ، فکری وبدنی صحت تامه تک نتیجه طبیعیه سیدر . بوندن باشقه آبی بر بحریه ضابطی ایچون مثبت وعزمکار اولوق ، چابوق قرار ویرمک ، قرارینی درحال

EK XXVII : Genelkurmay Başkanlığının 27 Mayıs 1928 tarihli emri.

Heybeliada Deniz Lisesi Müdüriyeti'ne:

27 Mayıs 1928

1. Heybeliada Bahriye Mektebi Haziran iptidasından itibaren Deniz Lisesi namını alacak ve talim ve terbiye ve tedrisat işleri için doğruca Erkanı Harbiyei Umumiye Riyasetine ve İdari ve mali muamelat cihetiyle Müdafaai Milliye Vekaletine merbuten ifayı vazife edecektir.

2. Deniz Lisesi 1928 Haziran ayında halen mer'i talimata tevfikan tedrisata nihayet verecek ve imtihanları Haziran nihayetinde alelusul intaç edecektir.

3. Deniz Lisesi Ağustos bidayetinde başlayacak olan yeni ders senesinde Askeri Liseler tedrisatına muadil takip edeceğinden imtihanı müteakip her türlü hazırlıklara kemal faaliyetle başlayarak bu hazırlıkları Ağustos bidayetine ikmal etmiş olacaktır.

4. Deniz Lisesi'nin yeni sınıfları 9, 10, 11 olacak ve ayrıca bir ihzari sınıfa malik olmayacaktır.

5. Hali hazır üçüncü sınıf talebesinden imtihanda muvaffak olanlardan güverte sınıfı deniz talebesi sıfatı ile Temmuz iptidasında doğruca mektep harb kruvazörüne sevk edilecekler ve geçen sene neş'et eden Deniz Talebesi ile birleşerek Mektep Kruvazörü hizmetini Teşrinievvel gayesi (yeni göreve başlangıçta kullanılan ve maaş dahil personelin özlük haklarını gösteren belge)'ne kadar takip edeceklerdir. Makine Sınıfı da keza Temmuz iptidasında doğruca fabrikalara sevk edilerek geçen sene neş'et eden makine talebesiyle birleşecekler ve talimat veçhile muayyen esaslara tevfikan yetiştirileceklerdir.

6. Hali hazır ikinci sınıf talebesinden imtihanda muvaffak olarak terfi edenler, Deniz Lisesi'nin birinci sınıfını teşkil edeceklerdir. Bu sınıf tedrisata Temmuz iptidasında 89 ve 10 ncu sınıfa göre bir ay evvel) başlayacak ve maa imtihan tedrisata Mart sonunda nihayet verilecektir. Sınıf geçmeğe muvaffak olamayanlar Deniz Lisesi'nin 10 ncu sınıfında kalarak 10 ncu sınıf tahsilini takip edeceklerdir.

7. Deniz Lisesi'nin 10 ncu sınıfı hali hazır birinci sınıf ile teşekkül edemeyeceğinden bu 10 ncu sınıf yeniden teşkil olunacaktır. Bunun için :

- a) Mektep müdüriyeti derhal gazetelerle ilanlar yaparak sivil liselerin 9 ncu sınıflarını ikmal etmiş ve sair duhul şartlarını da haiz talebeyi kayıt ve muamele şartlarını da haiz talebeyi kayıt ve muamelelerini süratle ikmal ile kabul edecektir. Sivil lise 9 ncu sınıfı ikmal etmiş olan talebe, Maarif emninliklerinden musaddak ve makbul bir vesika ibraz ederlerse imtihana tabi olmazlar. Böyle bir vesika ibraz ettiği halde lise 9 ncu sınıfı ikmal

ettiğini iddia edenler Maarif Lisesi'nin bu sınıfında okunan bütün derslerden imtihan edileceklerdir. Bu talebin müracaat ve kabulünü teshil için ilanların muvazzah ve teşvikkar olması ve müracaat edenlere azami teshilat gösterilmesi lazımdır. Hali hazır talimata tevfikan çamaşır ve elbise şartlarını tamamen ifa edemiyenlere de teshilat gösterilerek noksanları veya hiç tedarik edemeyecekleri eşyayı bizzat mektep tedarik ve ifa edecektir.

b) Lise 10 ncu sınıfta 1928 senesinde 40 talebeyi haiz bulunacaktır. Bu sebeple 2 nci sınıftan dönenlerin miktarına hariçten o miktar talebe alınmalıdır ki: dönenlerle beraber bu sınıfın mevcudu 40 talebeye baliğ olsun.

c) Şayet hariçten müracaat edenlerin meyanında şayanı kabul görülenlerin miktarı ile dönemlerin miktarı mecmuu 40 adedini doldurmazsa eksik kalan miktar askeri liselerin 9 ncu sınıfını ikmal eden ve sınıf geçen talebesi meyanından ikmal olunacaktır.

8. Halen birinci sınıf olan talebeden terfi edecek olanlar, Deniz Lisesi'nin 9 ncu sınıfını teşkil edeceklerdir. Terfi edemiyenler bilahare tekrar Deniz Lisesine gelmek üzere Askeri liselerin 8 nci sınıflarına verilecekler ve Deniz Lisesi 9 ncu sınıfın tedrisat mebde ve müntehası 10 ncu sınıf gibidir. Bu sınıfın mevcudu 50 olacaktır. Hali hazır birinci sınıftan terfi edenlerin miktarı 50 adedi arasında kalacak rakam farkı kadar talebe, sivil liselerin 8 nci sınıflarını ikmal ve geçmeğe muvaffak olan talebesi meyanında ikmal edilecektir.

9. Askeri Liselerden Deniz Lisesine verilecek talebinin tefrikında talebinin arzusu ile beraber bilmuayene tebeyün edecek kabiliyeti bedeniyesi esastır.

10. Hali hazır ihzari sınıf talebesi imtihanları müteakip imtihanda muvaffak olanlar bilahare gene Deniz Lisesine gelmek üzere liselerin 7 nci sınıflarına ve muvaffak olmıyanlar 6 ncı sınıflarına verilecektir.

11. Deniz Lisesin'den yukardaki maddelere göre askeri liselerin muhtelif sınıflarına verilecek talebe, askeri liseler kadrolarına dahil olup, mezkur liselerce kendi esas talebeleri gibi iksa, iaşe ve idare olunacaklardır. Maaşları da keza askeri liselerde esas talebe gibi ve kadrolar dahilinde verilir. Bunların askeri liselerdeki tedrisat ve imtihanları ve her türlü terbiye vesair umun ve hususatı askeri liselerin esas talebesi için olduğu gibi cereyan eder.

12. Deniz Lisesin'den askeri liselere devrolunacak talebinin künye ve sicilleri ile imtihan neticeleri ve dosyaları Deniz lisesi Müdüriyetinden doğruca Askeri Liseler Müdüriyeti'ne gönderilerek askeri liselere müdüriyetinin iş'arı üzerine Deniz Lisesi Müdüriyeti talebeyi icab eden (İstanbul'daki) askeri liselere tayin olunacak tarihlerde sevk ve teslim eder. Bütün bu muameleler ve muhabereleler, hiçbir istizana hacet kalmaksızın selamet ve intizam ile askeri liseler müdüriyeti ile deniz lisesi müdüriyeti arasında cereyan eder. Deniz Lisesi Müdüriyeti, askeri liselere sevkedeceği talebinin künyelerini muhtevi birer cetveli Erkanı Harbiyei Umumiye Riyasetle M.M. Vekaletine irsal eder.

13. Deniz Lisesi yeni sene tedrisatına başladığından itibaren umum müsavidir. Artık Güverte, Makine ve Levazım Talebesi gibi farklar olmayacak ve umum talebesi aynı suretle üniforma giyecektir ve talebe üniformalarda hiçbir mesleki sınıfa ait alamet taşımayacaktır. Bu suretle şimdiye kadar mer'î olan muhtelif meslek sınıflarına tefrik keyfiyeti keenlemeyekün olacaktır.

14. Güverte, Makine ve Levazım sınıflarına tefrik keyfiyeti, donanmanın ve kara müesseselerinin her sene kadrolara göre E.U.Riyaseti ele bilmuhabere M.M.Vekaletince tesbit olunacak ihtiyaca nazaran 11 nci sınıf imtihanını müteakip yapılacaktır. Bu tefrikta mukaddeme bir sınıfa tefrik edilmiş olanların o sınıfta kalma arzuları tercihan nazarı dikkate alınacaktır.

15. Deniz Lisesi'nin muhtelif senelerinde takip ve tedris olunacak derslerin cetveli (müfredat programı) merbuttur. Tarzı tedris tıpkı maarif ve askeri liselerde olduğu gibi cereyan edecek ve Deniz Lisesi'nin muhtelif fen ve dersaneler ile tedris alat ve edevatı bunlara göre tanzim ve ikmal edecektir, Askeri Liseler Müdüriyeti Deniz Lisesine bu babta her türlü malumatı vereceği gibi arzu olunan her yardımı, istizana hacet kalmaksızın, ifa edecek ve Deniz Lisesi Müdüriyeti bu babta doğruca Askeri Liseler Müdüriyeti ile muhabere edebilecektir.

16. Hali hazır 2 nci senenin terfi edecekler ile teşekkül edecek olan 11 nci sınıfın yalnız bu tederrüz senesine mahsus olarak takip edeceği ders programı da zaylen rapt olunmuştur. Gelecek tedris senesinden itibaren Deniz Lisesi'nin 11 nci sınıfın dahi normal programa göre tedrisat yapacak ve muvakkat 11 nci sınıf tedrisat programı iptal olunacaktır. Muvakkat 11nci sınıf programında yapılacak tadilat, münhasıran talebenin daha evvel nebati ve hayvani fizyoloji ile arziyat derslerini görmemiş olmalarına göre tertip edilmiş ve bu dersler için birer saat tahsis ve buna mukabil hendese ve resmihatti ve felsefe ve içtimaiyat derslerinden birer saat azaltılmıştır.

17. Askeri tedrisata tahsis olunan saatte okutulacak ve gösterilecek nevat kısmen askeri liselerde takip olunan umumi askeri hazırlık derslerinden ve kısmen de deniz sporu malumatından mürekkep olacaktır ve bu sene her üç Deniz Lisesi sınıfında birinci kitap esası takip olunacaktır.¹¹⁴

EK-XXVIII :Deniz Lisesi öğrencileri 19 Mayıs kutlamalarında (Taksim stadı) (1936)

(Deniz Lisesi Müzesi Env. No:78)